

דברי הכנסת

הישיבה המאתיים-ושבעים-ותשע של הכנסת הארבע-עשרה

יום רביעי, ג' בשבט התשנ"ט (20 בינואר 1999)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:08

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת לציון 57 שנים לוועידת ואנזה

שאלות בעל-פה

תינוק יהודי החוסה במנזר

אפליה בקבלה לעבודה בחברת "אינטל"

בנייה בשכונות שועפאט ובית-חנינא

הודעת ראש הממשלה על צירוף חבר הכנסת ש' עמור כשר נוסף לממשלה

הצהרת אמונים של חבר הממשלה ש' עמור

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

שאלות בעל-פה

אי-העמדתו לדין של אבישי רביב

שאלות ותשובות

החלת התיקון לחוק הלוואות לדיור

עיון בספרי מכרזים של משרדי ממשלה

עדכון המשכנתאות בעקבות הפיחות

תקציב הדיור לקשיש

משכנתה למשפחה חד-הורית

פיטורי עובדים באגודה לתרבות הדיור

הוצאת מכרז לבנייה בהר-חומה

סיוע למקבלי השתתפות בשכר דירה

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעות לסדר-היום

פרשת יחיעם אוחנה

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 33) (גמלת שאירים לילדיה של עקרת בית שנפטרה),
התשנ"ט-1999

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 34) (מענק לחייל שהוא חבר קיבוץ או מושב שיתופי שעבד
בעבודה מועדפת או נדרשת), התשנ"ט-1999

(קריאה ראשונה)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת חוק לקליטת העלייה, התשנ"ט-1999

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

דברי יושב-ראש הכנסת לציון 57 שנים לוועידת ואנזה

היו"ר ד' תיכון:

היום יום רביעי, ג' בשבט התשנ"ט, 20 בינואר 1999 – ישיבת הכנסת פתוחה.

ברשותכם, היום יום הזיכרון לאחד הימים השחורים בתולדות האנושות – היום, 20 בינואר, מלאו 57 שנים להתכנסות הצמרת הנאצית בוויילה ואנזה שבברלין, שם החליטו על "הפתרון הסופי": השמדת 11 מיליון יהודים. זהו תאריך מכריע בתולדות העם היהודי.

באותה שעה, התהליך של רצח עם היה בראשיתו. ברחבי השטחים שכבשו הגרמנים נרצחו כמיליון יהודים בעיקר בידי יחידות יורים.

היקף המדיניות הרצחנית שנפרסה בפני משתתפי הוועידה היה לרצוח את כל יהודי אירופה מאירלנד במערב ועד הרי אורל במזרח ומחופי אפריקה ועד לארץ-ישראל. בוואנזה סוכמו הלקחים מהשלב הראשון של השמדת עם, והוחלט למסד אותה ולשכללה באמצעות תוכנית עבודה מפורטת לחיסול העם היהודי.

אדריכל רצח העם היהודי היה אדולף אייכמן, והוא תיאר את מה שקרה בוועידת ואנזה במשפטו בירושלים: "בוועידה קראו המשתתפים לילד בשמו. המשתתפים דנו בשיטת המתה, בחיסול ובהשמדה".

העם היהודי נספה בשואה, ואנחנו, השרידים, נשבעים, כדברי המשורר אברהם שלונסקי: "נדרתי הנדר – לזכור את הכול, לזכור ודבר לא לשכוח".

רבותי חברי הכנסת, למי שמבקר בברלין מומלץ לבקר בוויילה ואנזה. יש שם מוזיאון שמתעד את מה שקרה באותו יום, ב-20 בינואר 1942. אי-אפשר להבין.

חבר הכנסת שבח וייס רוצה לומר מלים מספר בנושא. בבקשה.

אגב, יש מחלוקת גדולה אם הוועידה הזאת בכלל התקיימה, שהרי כשהם באו הם קיבלו את התיקים ונקראו לשוב לארצותיהם מיד.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, קודם כול אני מעריך את העובדה שאתה מזכיר את התאריך הנורא והמפלצתי הזה.

זמן קצר אחרי שנבחרתי לכנסת, יושב-ראש הכנסת דאז, מנחם סבידור, יזם דיון בכנסת במלאות 40 שנה לוועידת ואנזה. זה היה ב-1982. הוא ביקש מחבר הכנסת שטרית וממני לשאת דברים ולהזכיר את התאריך האימתני הזה. לימים, את הפרוטוקול של הישיבה ההיא שילבתי בתור מבוא לספר שלי שנקרא "משיח לא בא", והמסמך שהופץ כאן היום בחלקו גם נעזר בספר שלי.

חברי הכנסת, אני רוצה לציין שני דברים בקיצור נמרץ. זה המסמך הראשון בתולדות האנושות, אני מקווה שגם האחרון, שבו יש פסק-דין מוות מוצהר על עם. בסדר טבטוני מדהים ומהמם הם נותנים סטטיסטיקה של מי שדנו אותם למוות שם. הם נותנים רשימה מדויקת של מספר היהודים שיש להשמידם, ואני אולי באמצעות אזכור של שניים-שלושה מספרים ארצה להציג את האימה. האימה נובעת מהדיוק הנורא והקטלני כאן.

כפי שאמר יושב-ראש הכנסת, הרשימה כוללת 11 מיליון יהודים. כמיליון וחצי מהם כבר הושמדו בבאבי-יארם ועל-יד כל העיירות השקטות והלא-שקטות באירופה, בשטחי הכיבוש של הנאצים. הם נותנים כאן, למשל, את מספר היהודים ב"גנרל גוברנמנט", פולין, שיש להשמיד – שימו לב לדיוק: 2,284,000. אבל הם גם, למשל, מזכירים את בילורוסיה, תראו איזה דיוק: 446,484 יהודים. 84, לא 83 ולא 35. וכך הלאה וכך הלאה. אלבניה, שהזכרנו אותה השבוע בפרשת קוסובו – 200 יהודים. גם אותם צריך להשמיד. זה אולי הדבר הנורא ביותר, רשימת היהודים שיש להוציא להורג.

לימים מצאנו רשימה אחרת. אחרי מבצע של השמדת יהודי גליציה, דרום פולין ומערב אוקראינה, יש רשימה של הרכוש שנשדד: כך וכך ק"ג עגילי זהב; כך וכך טבעות; כך וכך פמוטים. מדויק לגמרי. יכול להיות שחלק מהם התגלגל אחרי שהותך לזהב למרתפי הבנקים באירופה.

אני רוצה לקוות, שלעולם לא יוכל מישהו ככה להתנכל לשום עם, לא לעם שלנו ולא לשום עם.

יחד אתכם נביע כאן רגש של געגוע למשפחות שלנו שנרצחו, רגש של כאב נורא על מה שעוללו לנו, ורגש של תקווה שההיסטוריה האנושית לא תדע עוד חיזיון מחריד כזה. אני מודה לך מאוד, אדוני היושב-ראש.

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' תיכון:

אנו ממשיכים. חבר הכנסת דוד טל שואל את שר העבודה והרווחה בנושא: תינוק יהודי החוסה במנזר.

תינוק יהודי החוסה במנזר

דוד טל (ש"ס):

תודה, אדוני היושב-ראש.

אדוני השר, השבועון "משפחה" טוען, כי תינוק יהודי שננטש על-ידי הוריו, הסובל מפגיגור ומעיוורון, אמור לעבור למנזר, וזאת בהעדר מוסדות מתאימים מטעם המדינה.

שאלותי, אדוני:

1. האם הפרטים נכונים?

2. האם כיום יש יהודים החוסים במנזרים?

היו"ר ד' תיכון:

הנושא הזה עולה כמעט מדי כנסת, כי הרי יש מוסד בירושלים, כמדומני, שמטפל בילדים מן הסוג הזה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

גם בחיפה.

היו"ר ד' תיכון:

בפעם הקודמת זה עלה באשר לחיפה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

הפעם זה בירושלים.

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, ראשית אני רוצה לתת קצת פירוט, משום שהנקודה הזאת היא נקודה חשובה מאוד, ודווקא פה יש הישגים יוצאים מן הכלל למשרד העבודה והרווחה. אני אומר את זה גם לממשלה. אני מוכרח לומר, זו מדיניות שהתחילה עוד בקדנציה הקודמת, ואנחנו ממשיכים בה ביתר שאת.

מדיניות המשרד היא להסדיר השמת ילדים בעלי נכויות במעונות לפי דת ואמונת הוריהם. על-פי החוק, סידור ילד הסובל מפיגור יכול להתבצע במקום שאינו תואם את דת ההורה אך ורק בהסכמת ההורים.

בשנים האחרונות הוקמו 15 מעונות חדשים, והיום קיימים 53 מעונות פנימייה למפגרים ובהם כ- 7,500 חוסים הסובלים מפיגור.

בין המעונות האלה יש בארץ שני מעונות בממזרים, בירושלים ובחיפה, שהיו פעם המעונות היחידים לילדים סיעודיים. לא היה שום דבר מלבד המוסדות הללו, בירושלים ובחיפה. בעבר רוב הילדים בהם היו יהודים – ילדים עם פיגור ועם פגיעות אורגניות קשות ביותר, כמו עיוורון. לאור זאת הקמנו מעונות פנימייה למפגרים סיעודיים. בשנים האחרונות הוקמו מעונות לילדים סיעודיים, הורחבו מעונות קיימים ונפתחו עשרות דירות והוסטלים.

מתוך 15 המעונות החדשים שהוקמו, שלושה מעונות מופעלים על-ידי עמותות חרדיות, ודירות רבות מופעלות על-ידי עמותות חרדיות נוספות, חבר הכנסת דוד טל. זו נקודה מאוד חשובה, ואני מניח שהיא תעניין אותך. לכן, בשנתיים האחרונות הוצאתי קבוצת חוסים גדולה משני המעונות האלה למעונות אחרים. ביוזמתנו פנינו למעונות של הממזרים וביקשנו ודרשנו מההורים להעביר אותם למעונות אחרים, כי יש אופציה. בעבר לא היתה אופציה כזאת ולא היתה אפשרות כזאת, כי לא היו מעונות במסגרות שלנו. מעונות רבים נפתחו.

לגבי השאלה הספציפית, חבר הכנסת דוד טל, אין מדובר בתינוק נטוש, והוריו דואגים להסדרת השמתו. אתמול בערב הובא לידיעת האגף לטיפול באדם המפגר, שההורים הופנו לבית-חולים סיעודי בתל-אביב, אך סירבו להכניס את התינוק לבית-החולים וביקשו לסדרו במעון שבמזר בירושלים. זה על-פי הדרישה של ההורים, כנראה בעקבות בירור של ההורים על מסגרות אחרות. אינני יודע מה היה שיקול הדעת שלהם. אנו כבר בודקים האם התינוק זקוק לבית-חולים סיעודי או למעון למפגר, ואם יתאים למעון סיעודי, יוצע להורים מעון התואם את דתם קודם כולל.

כפי שציננתי, יש חוסים יהודים במצב סיעודי קשה ביותר בשני המעונות הללו, ורוב רובם מוחזקים שם על-פי הבקשה וההחלטה של הוריהם, אף שקיימות אלטרנטיבות. בעבר לא היתה אלטרנטיבה. היום יש אלטרנטיבות רבות. זה באמת הישג גדול מאוד. נפתחו עשרות מוסדות.

מכלל 1,200 החוסים המפגרים הסיעודיים במעונות פנימייה, כ-40 הם ילדים יהודים במצב סיעודי קשה ביותר. אני חוזר וקובע: לרובם של הילדים האלה יש פתרון במעונות אחרים אם רק ירצו הוריהם לקבל זאת. כל הורה כזה רק צריך להודיע זאת, וילדו יועבר. זאת אומרת, מתוך 1,200 נותרו 40 ילדים. אם הורי אותם 40 ילדים ירצו להפנות אותם להשמה במוסד אחר, אני מוכרח לומר בשמחה ובסיפוק רב, שיש מוסדות רבים, חלקם מופרטים, חלקם עצמאיים, חלקם מוסדות ציבוריים. כל מי שרוצה יש לו האופציה להגיע ולבחור כל מוסד שהוא רק יהיה חפץ בו.

אני חוזר ואומר: מתוך 40 ילדים, אם ההורים יפנו אלינו, כולם יכולים לקבל את האופציה שניתנת להם.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת דוד טל לא רוצה לשאול יותר. חבר הכנסת נסים דהן, רוצה?

נסים דהן (ש"ס):

תודה, אדוני היושב-ראש.

אדוני השר, בעבר התפרסמו מקרים מספר שילדים שהועברו למשפחות אומנות או שנמסרו לאימוץ, לא תמיד נמסרו למשפחות הדומות למשפחות המוצא. שאלתי את זה בעבר. לצערי הרב, אני שומע שיש מקרים כאלה גם בהווה. משפחות חרדיות, דתיות, מסורתיות, שהילדים שלהן –

היו"ר ד' תיכון:

תקצר. השאלה, השאלה.

נסים דהן (ש"ס):

– – מסיבות כאלה ואחרות היו חייבים להימסר למשפחה אומנת, נמסרו למשפחות חילוניות בניגוד לרצון ההורים. האם אדוני השר יכול לעדכן אותנו בנושא הזה?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת של חבר הכנסת סאלח סלים. רבותי, זו לא הצעה לסדר-היום, זו שאילתא בעל-פה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, מוסדות כאלה צריך להקים במדינה, כי מקרים כאלה קורים, קורים לכל בני-האדם, לא חשוב אם יהודים או נוצרים או מוסלמים או לא יודע מה. מקרים כאלה קרו ויקרו, ואני לא

רואה מה הסיבה לבהלה על כך שילד יהודי נלקח למנזר. אני חושב שצריך להגיד להם תודה, להודות למנזרים.

נסים דהן (ש"ס):

אם יהיה הפוך?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

גם הפוך. מה הבעיה? הבעיה העיקרית היא למצוא מקום לגדל בו את הילד; זה החשוב, העניין האנושי.

דוד טל (ש"ס):

הבעיה העיקרית היא מה השאלה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אתה היושב-ראש פה עכשיו?

דוד טל (ש"ס):

הבעיה העיקרית – מה השאלה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

הבעיה העיקרית – להתנהג לתינוק התנהגות של בן-אדם, לא חשוב מי יגדל אותו.

היו"ר ד' תיכון:

מה השאלה, מה השאלה?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

להגיד תודה למנזרים שמקיימים דברים כאלה. זו השאלה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב השר, בבקשה, על שאלתו של חבר הכנסת דהן.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

לגבי השאלה השנייה – תודה. מי שמטפל ומשקיע, תודה רבה, אבל זכותם של ההורים לבחור את המקום שבו יהיה בנם.

לגבי השאלה הראשונה – חבר הכנסת הרב נסים דהן, שמעתי על הבעיה הזאת לפני זמן רב ורעננתי את ההנחיות. הוצאנו הנחיות חדשות, שלא יקרה דבר כזה שילד יופנה למסגרת שלא על-פי דרכם ורצונם של ההורים.

אם ידוע לך מקרה מיוחד, ספציפי, שאני יכול לטפל בו, הוא יקבל טיפול יסודי, ואני אומר את זה בצורה ברורה. כל מקרה כזה יקבל טיפול יסודי, כי אני לא מוכן לעבור לסדר-היום, שיקרה מצב שמוציאים ילד לאומנה או לאימוץ בניגוד להמלצה או לדרישה ולדעת ההורים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי שואלת את שר העבודה והרווחה בנושא: אפליה בקבלה לעבודה בחברת "אינטל".

אפליה בקבלה לעבודה בחברת "אינטל"

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, נודע לי, כי הנדסאי אלקטרוניקה, תושב קריית-גת, שביקש להתקבל לעבודה בחברת "אינטל", נשאל אם הוא שומר שבת. לאחר שהשיב בחיוב, לא חזרו אליו. כך קרה לו גם כאשר ניסה לעבוד ב"אינטל" באמצעות חברות כוח-אדם.

ברצוני לשאול:

1. האם לחברת "אינטל" ולחברות כוח-אדם המגייסות עובדים בעבור "אינטל" יש אישור להעסקה בשבתות?

2. האם אכן היתה במקרה הנדון אפליה?

3. אם כן – כיצד ימנע המשרד את אפלייתו בקבלה לעבודה כשהוא שומר שבת, וכיצד יפעל ליישום חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה בכלל ובחברת "אינטל" ושלוחותיה בפרט? תודה.

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה, אדוני השר.

לא יודע כבר מה קורה כאן בכנסת; מתערבב הכול.

שבח וייס (העבודה):

אני אסביר.

דוד טל (ש"ס):

למה אדוני לא מבין?

היו"ר ד' תיכון:

כן, בבקשה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

מה הפלא? שתמר גוז'נסקי דואגת לעובד בגלל שבת?

היו"ר ד' תיכון:

כן.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

בהתחלה ניסיתי לחפש ולראות בראש השאילתא האם זה חבר הכנסת נסים דהן או דוד טל, ואני רואה חברת הכנסת גוז'נסקי – –

שבח וייס (העבודה):

או שבח וייס.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

– – אם כי אני מוכרח לומר שהיא תמיד עניינית.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – – אותו לעבודה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

אני מוכרח לומר, שייאמר לזכותה של חברת הכנסת גוז'נסקי שהיא באמת עניינית – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

זו אפליה, מה זאת אומרת.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

– – ופועלת באמת בצורה נמרצת וטובה.

ראשית, לשאלה ראשונה – אין אישור לחברת "אינטל" לעבוד בשבת.

לגבי השאלה השנייה – הנושא הוא מאוד מאוד מורכב, משום שאין לי שום ספק, לצערי הרב, אני מוכרח לומר שלמיטב ידיעתי חברות, לא רק "אינטל", אולי גם עוד חברות שלא רוצות להעסיק עובדים שאינם עובדים בשבת משום שהן רוצות לעבוד בשבת – הוא יכול להיות הכי מתאים בעולם ויש לו הכישורים הטובים ביותר, אם הוא מופיע ורואים אצלו כיפה על הראש, לא אומרים לו: אתה לא ראוי לעבוד פה מפני שאתה חובש כיפה, או מפני שאתה יהודי דתי, אלא אומרים שהוא לא מתאים. אין לי שום ספק שהסיבה היא שהוא חובש כיפה. אם יודעים שהוא שומר שבת – או דרך הטלפון – מסיבות כאלה ואחרות, לצערי הרב, הוא לא מתקבל לעבודה.

זה פשוט לא חוקי, אסור שיקרה דבר כזה, ולצערי הרב חברות מנצלות את הדברים האלה, ולא תמיד אפשר להוכיח שהסיבה שהוא לא התקבל לעבודה היא היותו אדם דתי, וזה דבר נורא.

אני, באופן אישי, לא מכיר את הסיפור. אם אני אקבל פרטים, אשמח לבצע בדיקה, ולא אעבור לסדר-היום כשאני אשמע על אדם, יהודי דתי חובש כיפה, או אפילו לא חובש כיפה, יהודי מסורתי שלא רוצה לעבוד בשבת, רוצה ללכת אפילו לים בשבת אבל לא רוצה לעבוד בשבת – זו לא סיבה שלא לקבל עובד כזה לעבודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חברת הכנסת גוז'נסקי, שאלה נוספת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני השר, תודה על תשובתך.

אני אתן לך את הפרטים של ההנדסאי הזה. מה שאני ביררתי, אדוני השר, שלחברת "אינטל" יש אישור ולחברות כוח-אדם אין אישור. אני מציעה שתבדוק בדיוק את הנושא הזה.

הדבר השני הוא – מפקחים שלך שנותנים אישור לחברות כל כך גדולות כמו "אינטל", שעומדת להעסיק אלפי עובדים, צריכים להגיע להסדר מאוד ברור לגבי המצב החוקי במדינת ישראל ואיסור אפליה בשל אמונה דתית, בשל גיל, בשל מין ומסיבות אחרות.

הרי המצב היום, אדוני, הוא, שאדם כזה אין לו אפילו למי לפנות, אין לו כתובת, הוא לא יודע.

היו"ר ד' תיכון:

מה השאלה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

צריך שאנשים לא יופלו. איפה אתם נמצאים בבקרה של המצב? תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת שבח וייס. רבותי, להצטמצם בתחומי השאילתא.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, תודה. אדוני השר סויסה – – –

היו"ר ד' תיכון:

מה פתאום?

שבח וייס (העבודה):

סליחה, השאלה הופנתה לשר ישי.

אתה הבעת פליאה על כך שחברת הכנסת תמר גוז'נסקי שאלה את השאילתא הזאת. לכן ביקשתי את רשות השאלה הנוספת.

אני חושב שזה טבעי שהיא העלתה את זה, היא לא יכולה לומר את זה בשמה. אני חושב שסיעת חד"ש ותמר גוז'נסקי, יש להם דאגה שוטפת, קבועה, לזכויות של בני-אדם ושל עובדים, ואין בהם שמץ של אנטי-דתיות מאורגנת, שמץ. זה שייך אולי לחברי כנסת אחרים.

פשוט רציתי להביע הזדהות, גם אידיאולוגית וגם רגשית, עם העובדה הזאת, שאיש שמאל לא רק יכול אלא חייב להגן הגנה גורפת על כל אדם, ודאי שעל יהודי דתי, שצריך להגן על זכויותיו. אין כאן שום בעיה. זה מה שרציתי לומר.

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה. מה שאני יכול לומר לך, ממה שאני רואה כאן ולומד כאן, שהסיעה של חברת הכנסת גוז'נסקי ביקרה לפני שבועיים בקריית-גת, ואת התוצאות אנחנו שומעים מפעם לפעם. זה נכון?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

נכון מאוד.

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה.

שבח וייס (העבודה):

הם מבקרים בשטח.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני חושב שחברת הכנסת גוז'נסקי העלתה כאן סוגיה מאוד כואבת, מאוד מצערת, שקיוויתי שהיא לא קיימת. אומנם שומעים כל הזמן שמועות בעניין הזה, אבל עד שאתה לא רואה את הדברים ממש, אתה מתקשה להאמין.

אני חושב ששר העבודה אומנם גינה כאן את העניין הזה בכל התוקף, אבל מעבר לגינוי, אני חושב שהוא צריך לקחת אחריות וליזום ולפעול בכלים העומדים לרשותו כדי שמצבים מהסוג הזה לא יתקיימו, לא בסקטור הציבורי ולא בסקטור הפרטי, ואני חושב שהממשלה חייבת לאכוף בעניין הזה את כל החקיקה הקיימת.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני השר, בבקשה להשיב.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

אני רק יכול לומר, שאני באמת שמח ומאושר על הקואליציה בעניין הזה. אין שום ספק שצריך לפעול בצורה ברורה וחדה בעניין הזה.

אני אבדוק ואשקול באיזו צורה אני אעשה את זה. אני לא רוצה כרגע לומר באיזה כיוון אני אלך, אבל אין שום ספק שהיות שיש אנשים כאלה שהתלוננו, ותמיד למפעל תהיה תשובה שהוא לא מתאים מסיבות כאלה ואחרות, או שיש קודמים, צריך למצוא איזה מנגנון שיבדוק ויבחן את הנושא הזה, אם באמצעות מודעות בעיתון, אם באמצעות הודעה מיוחדת לציבור הזה לפנות בתלונות לאגף במשרד ולבחון אותן אחת לאחת. זה באמת דבר שחייבים לתת עליו את הדעת, ואני באמת מודה לחברי הכנסת ששותפים לבעיה הכאובה הזאת.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חבר הכנסת לייזרזון, השואל את שר הפנים בנושא: בנייה בשכונות שועפאט ובית-חנינא – נמצא כנראה בוועדת הכנסת, ואני מניח שגם חבר הכנסת חנן פורת, ששואל את שר המשפטים בנושא: אי-העמדתו לדין של אבישי רביב – נמצא לפי מיטב ידיעתי בוועדת הכנסת, ולכן – – –

שבח וייס (העבודה):

גם אני צריך להיות שם.

היו"ר ד' תיכון:

גם אתה צריך להיות שם, וגם אני הייתי שם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – – שאלות?

היו"ר ד' תיכון:

אפשר, אבל האנשים אינם. את מבינה שהשאלות המופנות אליו מיועדות לשעה 13:00, לכל המוקדם. האם ראש הממשלה נמצא?

קריאה:

הוא בדרך.

היו"ר ד' תיכון:

בדרך מאין לאן? בדרך – מגיעים בדקה.

מאיר פחש (יהדות התורה):

היכן כתוב שזה בשעה 13:00?

היו"ר ד' תיכון:

כתוב: אחרי הודעת ראש הממשלה על החלטתו לצרף שר נוסף לממשלה. זה ייקח לפחות שעה וחצי, ורק אז תיקרא להשיב, שהרי חברי הכנסת יטענו, בצדק, שהם לא ידעו, הם פעלו על-פי סדר-היום.

חבר הכנסת ריבלין, היה לך יום פורה אתמול?

שר הפנים א' סויסה:

גם היום היה לו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

בין חברינו, אנשינו – – –

היו"ר ד' תיכון:

לזה אני מתכוון.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני, בזמן הזה אנחנו חורשים וגם זורעים, אבל אנחנו לא יודעים אם נקצור.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני, סביר שאין שאלות – – ?

היו"ר ד' תיכון:

סביר. הרי איש לא ימצא כאן.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מדוע יושב-ראש הכנסת לא מסתובב בין האנשים.

היו"ר ד' תיכון:

יושב-ראש הכנסת יסיים, כנראה, את תפקידו בעוד שבוע-שבועיים, עם צאת הכנסת לפגרה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, יש צער גדול לאנשים על כך, צער גדול.

היו"ר ד' תיכון:

הנה הגיע חבר הכנסת שטרית, גם הוא – –

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

ראש הממשלה בדרך, אדוני –

היו"ר ד' תיכון:

בדרך מאין לאן?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

— — למסור את ההודעה.

היו"ר ד' תיכון:

אבל תגיד לי מאין לאן, מהמשרד לכאן? בסדר, זה ייקח דקה, לא יותר.

שבח וייס (העבודה):

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת וייס רוצה לומר משהו בשם סיעת העבודה. השאלה אם אתה מוכן — — —

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

— — —

היו"ר ד' תיכון:

אני יכול להחליט על הקדמת השאלות, אבל אני לא אהבתי שעשו לי את זה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת שאול עמור, בייסורים — — —

שבח וייס (העבודה):

הוא המתין כל כך הרבה – אז עוד שתי דקות.

היו"ר ד' תיכון:

תשמע, חבר הכנסת שאול עמור, עכשיו אתה צריך לדאוג לבטל את חוק התפזרות הכנסת.

נסים דהן (ש"ס):

זאת לא בעיה. אני מוכן להגיש הצעת חוק כזאת, אבל דרושים 45 יום.

היו"ר ד' תיכון:

בסוף אני לא מבין מי גרם לפיזור הכנסת, אני לא מוצא כאלה – – –

שבח וייס (העבודה):

אתה מבין, אדוני, אתה מבין.

היו"ר ד' תיכון:

כל אלה שעשו זאת אומרים שהם לא עשו את זאת.

שבח וייס (העבודה):

בורחים.

נסים דהן (ש"ס):

אני מוכן להגיש הצעת חוק. אם אדוני יפטור אותי מחובת הנחה של 45 יום, היא תעלה לדיון מחר.

היו"ר ד' תיכון:

הרכבת יצאה לדרך.

במשכן מצויים 66 חברי כנסת.

דוד טל (ש"ס):

כמה מהם – – – ?

היו"ר ד' תיכון:

אולי אני אנצל את ההזדמנות למסור כמה הודעות.

ט"ו בשבט, 1 בפברואר, יום ההולדת של הכנסת, לכאורה היה צריך להיות יום גדול, 50 שנה לכינונה של הכנסת. בשל הפריימריס אנחנו דוחים את מרבית האירועים, למעט נטיעת עצים.

דוד טל (ש"ס):

אדוני, הפריימריס – – – כנגד יום גדול כזה?

היו"ר ד' תיכון:

לא, לא רציתי להישאר כאן לבד.

דוד טל (ש"ס):

היו"ר ד' תיכון:

ולכן, רבותי, האירוע הגדול של הכנסת במלאות יובל לכינונה יתקיים מייד לאחר הבחירות, סמוך ל-17 במאי, ביום ראשון או ביום שני לאחר מכן, בין שני הסיבובים.

דוד טל (ש"ס):

ואז באמת 50% מחברי הכנסת לא יהיו.

היו"ר ד' תיכון:

ואז יוזמנו, הוותיקים והחדשים גם יחד, לישיבה מיוחדת.

דוד אזולאי (ש"ס):

מי ינהל את הישיבה?

היו"ר ד' תיכון:

עדיין אני. חברי הכנסת הוותיקים מכהנים עד למועד שבו מתכנסת הכנסת החדשה.

דוד טל (ש"ס):

היו"ר ד' תיכון:

אי-שם בתחילת יולי.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני פשוט מבקש לדעת, מבחינת ההיערכות, האם הכנסת מתכנסת ביום חמישי?

היו"ר ד' תיכון:

אני ממתין להחלטת ועדת הכנסת. סביר היה שאתה תהיה שם, ואני אשאל אותך. אני הייתי בתחילת הדרך. ברור שמשהו לא תקין קרה שם, אבל זו שאלה פרוצדורלית.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

באין החלטה, הכנסת לא מתכנסת ביום חמישי?

היו"ר ד' תיכון:

באין החלטה, ודאי שהיא לא מתכנסת.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

כן, זה חשוב, כי אנשים רוצים לדעת.

היו"ר ד' תיכון:

נכון לזה הרגע, אני לא יודע.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

תודה, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

אבל אני מציע שתדבר אתה, כיושב-ראש הקואליציה, שהרי אני בוודאי אאולץ לקבל החלטה.

שר המשפטים ישנו?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני, הוא כבר מגיע.

היו"ר ד' תיכון:

אני חושב שהם לא מבינים את כללי הטקס.

דוד טל (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אולי תיתן לחבר הכנסת לייזרזון לשאול?

היו"ר ד' תיכון:

נתתי לו, אבל הוא לא היה.

דוד טל (ש"ס):

אני יודע, אבל – – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. הוא הגיע?

רבותי, חבר הכנסת לייזרזון שואל את שר הפנים בנושא: בנייה בשכונות שועפאט ובית-חנינא. חבר הכנסת לייזרזון, בבקשה.

בנייה בשכונות שועפאט ובית-חנינא

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר – – –

שבח וייס (העבודה):

מה הנושא?

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

שאלתא בעל-פה מס' 334.

ראשי המינהל הקהילתי בשכונת רמת-שלמה בירושלים מסרו על בנייה בלתי חוקית בשכונות הערביות הסמוכות, שועפאט ובית-חנינא, שצומחים בהן מבנים ובתי-מגורים, בעיקר בסופי שבוע, ובתחבולות שונות.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרדך מצב הבנייה הנ"ל?

2. מה ייעשה בנדון?

3. האם תישמר ההפרדה בין השכונות על-ידי הרחקת הבנייה בהן מרמת-שלמה?

היו"ר ד' תיכון:

אדוני שר הפנים, בבקשה. אני עובר שם מדי פעם בפעם ואני רואה שהבתים גדלים.

שר הפנים א' סויסה:

זה אזור יפה במיוחד, וכדאי באמת לטייל בו. באזור המדובר קיימים כ-30 מבנים בלתי חוקיים שנבנו בשנים האחרונות. כל הבנייה הבלתי-חוקית הנ"ל מטופלת לפי החוק. על חלקה קיימים צווי הריסה ועל הנותר נפתחו תיקים והטיפול טרם הסתיים.

אומנם שר הפנים הוא המשיב, אבל הטיפול בבנייה הבלתי-חוקית בכלל מוטל על כתפי ראשי הרשויות המקומיות, ובמקרה המדובר – על עיריית ירושלים. אין ספק שעל העירייה לשנס מותניה ולהשקיע מאמצים וכלים כדי לטפל בבנייה הבלתי-חוקית, המדוברת והאחרת.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת לייזרזון, בבקשה, שאלה נוספת.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אני רוצה לשאול את כבוד השר – המצב באזור הוא בלתי נסבל. השכונה מאוכלסת באלפי משפחות יהודיות בסמוך לשכונות הערביות. הדבר הביא למקרים חמורים – גנבות, פריצות וכו'. כל הניסיונות להביא לידי שינוי במצב כמעט שלא הועילו עד כה. כל המאמצים שנעשו לא הניבו תוצאות. מה בדעת שר הפנים להפעיל ואיך בדעתו לאכוף את מלוא סמכותו, בשיתוף עם הגורמים ועם הרשויות השונות, כדי לשים סוף וקץ למצב הנוכחי החמור?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת בני אלון, שאלה נוספת באותו נושא.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, ראש העירייה דיווח בשנה שעברה על למעלה מ-3,000 מבנים, ואינני מדבר על סגירת מרפסת או על פרגולה או על דברים קטנים שכאלה, אלא על קומפלקסים, בתים ומבנים שלמים. למעלה מ-3,000 מבנים בבנייה בלתי חוקית באזור ירושלים. אנחנו מדברים על ירושלים, ואני לא מדבר על דברים ברחבי יהודה, שומרון ועזה ובמקומות אחרים או בכלל במדינת ישראל.

תשובתו של השר היתה קצרה, והוא אמר שזה מוטל על העירייה. אבל נכנס לאולם ראש הממשלה, ואולי מן הראוי שייכנס גם לתמונה ויאכוף בירושלים את החוק, על למעלה מ-3,000 בתים שנבנים בניגוד לחוק. אני חושב שראש העיר אמור לקבל בנושא הזה אכיפת חוק מהסמכויות של השלטון המרכזי, אם הוא לא מבצע את הדברים. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת שבח וייס, שאלה נוספת.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מוותר. חברי שאול עמור כל כך מחכה.

היו"ר ד' תיכון:

מוותר. שר הפנים ישיב, בבקשה.

שר הפנים א' סויה:

תשובתי היתה אומנם קצרה, אבל בתוך תשובתי רמזתי לתשובות על השאלות הנוספות שהיו. אמרתי שהפיקוח המחוזי, שהוא תחת משרד הפנים, מטפל בבנייה הבלתי-חוקית הקיימת במקום, ולא השארנו את זה לעירייה. אמרתי שיש כ-30 בתים; על כעשרה מתוכם כבר יש צווי הריסה שיפוטיים ולאחרים נפתחו תיקים, כך שאנחנו כן מטפלים. הבנייה הבלתי-חוקית בירושלים, ובעיקר במגזר הערבי, היא בעייתית מאוד. רמזתי על כך שעל העירייה לשנס מותניה ולטפל בבעיה הזאת בצורה יסודית, לתת את הכלים וגם לקבוע מדיניות, כדי שחס ושלום לא ייקבעו עובדות בשטח, דבר שלצערי אנחנו רואים יום יום.

אנחנו ממשיכים לעקוב אחרי הדברים האלה, ואנחנו ממשיכים לחזק את יחידת הפיקוח שלנו, וביחידת הפיקוח שלנו אנחנו עושים כמיטב יכולתנו. מובן שהאחריות העיקרית, היסודית, שהחוק מעניק היא לרשות המקומית.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

הודעת ראש הממשלה על צירוף חבר הכנסת ש' עמור כשר נוסף לממשלה

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו מתקדמים. הודעת ראש הממשלה על החלטתו לצרף שר נוסף לממשלה. בבקשה, אדוני ראש הממשלה. רבותי, נא לשבת.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתכבד להודיע לכנסת, שבהתאם לסעיף 33(ג) ו-33(ה) לחוק-יסוד: הממשלה, החלטתי לצרף את חבר הכנסת שאול עמור כשר נוסף לממשלה, שיהיה שר בלי תיק.

שאול עמור עשה, בעיני, דבר שמסמל את המהפכה החברתית במדינת ישראל. הוא לקח יישוב, שהיה בעצם מעברת עולים, והפך אותו לעיר משגשגת במדינת ישראל, לעיר של מיזוג גלויות, של קליטת עלייה, של קריית היי-טק, של תקווה ועתיד ושל מערכת חינוך שמעוררת באמת השתאות. את הניסיון הזה שלו, כאחד מראשי הערים המובילים והמהפכנים במדינת ישראל, הוא הביא לכנסת ישראל בתפקידיו השונים. הוא מכיר היטב את כל נושא החברה בישראל, את שילובה בנושא הכלכלה בישראל, ואלה שני צדדים של אותו מטבע. ושאול עמור מכיר אותם היטב.

ביקשתי משאול להצטרף כשר במשרד ראש הממשלה, לעזור לי לקדם את ענייני החברה מתוך הניסיון הייחודי שיש לו, ואני חושב שהוא יועיל למדינת ישראל ולכל אזרחיה.

אני רוצה לומר מלה נוספת על שאול. שאול הוא סמל לסובלנות, הוא סמל לרוח טובה, הוא סמל לחברות. אני חושב, שהתרומה הזאת שלו, הדוגמה שהוא נותן, יכולה לשמש את כולנו בחודשים הבאים ובשנים הבאות.

ברוך הבא, שאול; ברכות גם לסוזן. אנחנו נשמח מאוד אם כל חברי הבית ירימו את ידם בהסכמה. אני מבקש הסכמת הכנסת למינוי הזה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, הודעות סיעות בשיעור חמש דקות לסיעה; סיעות הליכוד והעבודה – עשר דקות. ראשון הדוברים – חבר הכנסת מיכה גולדמן, בבקשה. כל אלה שממתינים, זה ייקח לפחות שעה, שעה וחצי.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, באופן אישי ודאי שזה אירוע חשוב לחבר הכנסת שאול עמור. אבל אני שואל, אדוני ראש הממשלה, כמו שלא חשבה לך האבטלה במדינת ישראל, המצוקה הכלכלית במדינת ישראל, כך אתה גם מתייחס לכנסת, כך אתה גם מתייחס לאלה אשר נמצאים היום באופקים ובערי הפיתוח, שם הם לא מסוגלים בבוקר לשלוח את ילדיהם, לא עם סנדוויץ' ולא עם יכולת להיות כמו כל ילדי ישראל.

דוד טל (ש"ס):

זה נאום ברכה או נאום בחירות? אני רוצה להבין.

יצחק כהן (ש"ס):

אתה לא מסוגל לשמור על אוירה חגיגית?

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, נמצאים היום בערי הפיתוח מובטלים.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דוד טל, כדאי שתלמד, יש כאן דיון וכל אחד יכול לדבר כאשר הוא חפץ ורוצה.

דוד טל (ש"ס):

אז בדיון על ממדי האבטלה אני יכול לדבר על ההסתה הפרועה של חבר הכנסת ברק, שהוא מסית לאור היום בפרסום חוצות. הוא מסית נגד העם והופך חלק מהעם ללגיטימי וחלק אחר של העם ללא לגיטימי.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אתה תשמור עלי?

היו"ר ד' תיכון:

כן, כן. חבר הכנסת טל, אתה יכול לדבר בתורך, בבקשה. אבל בין שאני אוהב ובין שלא, אני איהרג על זכותו לומר את אשר הוא חושב, גם כשאני לא מסכים.

יצחק כהן (ש"ס):

אולי הוא יודע את התוצאות, אולי מחליפים גימיק.

מיכה גולדמן (העבודה):

למנות שר לתקופה של חודשיים ולהוציא הודעה מקדימה שאנחנו כאן ממנים שר כדי לתת ביטוי לערי הפיתוח, לבעיות הכלכלה, לבעיות הרווחה, זה שוב אותן מסכות שראש הממשלה משתמש בהן לאורך שנתיים וחצי. אני שואל כאן את כל תושבי ערי הפיתוח במדינת ישראל, מתי ערי הפיתוח הגיעו לאבטלה של 9%, 10%, 11% או 12% אם לא בתקופה של ביבי נתניהו כראש ממשלה?

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

מה זה שייר?

מיכה גולדמן (העבודה):

אופקים, שדרות, דימונה – –

יצחק כהן (ש"ס):

כפר-תבור.

מיכה גולדמן (העבודה):

– – מגדל-העמק. רבותי, ערי פיתוח ששם ילדים – –

דוד טל (ש"ס):

עם כל זאת, הם יבחרו בביבי. זה לא יעזור לכם.

מיכה גולדמן (העבודה):

– – ששם ילדים לא מסוגלים לקבל אותה זכאות שמקבל כל ילד בישראל, שאין להם אפשרות להשתלב בחוגים. אני מציע לראש הממשלה לבקר במתנ"סים בערי הפיתוח, ויתברר לו – –

דוד טל (ש"ס):

הוא היה שם.

מיכה גולדמן (העבודה):

— — שהעולים החדשים שהגיעו בשמונה-תשע השנים האחרונות אין להם יכולת כלכלית להשתלב בחוגים. אותם ילדי ערי הפיתוח, דור שני ודור שלישי, הם מחוץ למתנ"סים, משום שאותן משפחות לא מסוגלות להתמודד ולאפשר לילדים שלהן להגיע למתנ"סים.

יצחק וקנין (ש"ס):

— — —

דוד טל (ש"ס):

מתי זה התחיל?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טל, באמת, הרי הוא יאמר את מה שהוא רוצה.

מיכה גולדמן (העבודה):

עם עובדות אי-אפשר להתווכח, עם המציאות הקשה. ראש הממשלה יכול לספר סיפורים, אבל את המציאות קשה מאוד לטשטש.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

תברך את שאול.

מיכה גולדמן (העבודה):

לכן אני אומר כאן לכולנו, אני עושה הפרדה ברורה בין המינוי של חברי הטוב, חבר הכנסת שאול עמור – שאול עמור, אשר לפני כ-20 שנה נבחר להיות ראש המועצה המקומית במגדל-העמק, קיבל את המועצה לאחר תקופה ארוכה שבה ניווט את המועצה צבי אלדרוטי כראש מועצה לתפארת

המדינה, שהביא את התעשייה המבורכת למגדל-העמק, יצר תשתית לחברה נהדרת, ושאל ממשיכו ידע לשמר, ולהרחיב ולהפוך את מגדל-העמק לעיר במדינת ישראל.

אני שואל אותך, שאול, האם אתה מוכן להיות כלי שרת של ראש הממשלה, לכהן בממשלה של חודשים אחדים, ממשלה שפשטה את הרגל בכל תחום – בנושא המדיני, בנושא הכלכלי, בנושא חברתי?

רק לפני שנתיים וחצי אמר ראש הממשלה, שהתל"ג במדינת ישראל הוא 17,000 דולר. היום ראש הממשלה הוריד את התל"ג ל-15,000 דולר. התל"ג ירד ב-2,000 דולר.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

— — — למה לא חתמתם על השחרור של פולארד?

מיכה גולדמן (העבודה):

הוא דיבר על מדד של 4%. למה הגיע המדד? הוא חזר למדד של 9%. רבותי, בגימיקים אתם תקבלו את "גלובוס הזהב". בדאגה לערי הפיתוח ולשכונות אתם יודעים שמגיע לכם לעזוב את הממשלה ולחזור לאופוזיציה. הציבור במדינת ישראל יודע לשפוט אתכם. הוא ישפוט אתכם ב-17 במאי. הוא יחזיר אתכם למקומכם הטבעי, כאן, בצד הזה של הבית.

נסים דהן (ש"ס):

כך אמרתם לפני שלוש שנים, זה לא עוזר.

מיכה גולדמן (העבודה):

לא יעזור שום דבר. אני אומר כאן מעל הבמה — — —

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

לפי מה אתה קובע את זה, לפי איזה סקר? סקר של מי?

מיכה גולדמן (העבודה):

אני קובע את זה לפי האבטלה, לפי העוני, לפי המציאות.

יצחק כהן (ש"ס):

לפי חיים אורון.

היו"ר ד' תיכון:

זמנך עבר, לרבות התוספת.

מיכה גולדמן (העבודה):

לבסוף אני אומר משפט אחרון לשאול עמור: שאול, לך באופן אישי, למשפחתך, לסוזן, לילדים ולכולם – אני מאחל לך הרבה מאוד הצלחה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה. אני מקווה שלא כל דיון יהפוך לנאום במסגרת מסע הבחירות.

דוד טל (ש"ס):

אמרת שזה אפשרי.

היו"ר ד' תיכון:

אני מבקש להשתדל. תשמע, התקנון מאפשר זאת. אני מקווה, מותר לי לפנות בבקשה.

חבר הכנסת מאיר שטרית, בבקשה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ידידי חבר הכנסת שאול עמור, לא מהיום, אלא מהרבה שנים, סוזן עמור שיושבת כאן ביציע, משפחת עמור, הבנות שנמצאות כאן, ענבר, שרית ומושיקו –

אני לא רואה את מושיקו, אולי הוא מתחבא באיזה מקום – וכל החבורה ממגדל-העמק, אני עולה כדי לאחל לך מזל טוב, שאול, ולאחל לך מכל הלב בשם כולנו, בשם חברי סיעת הליכוד, הצלחה רבה בתפקידך.

אני יודע שהזמן קצר מאוד ונותרו רק חודשים אחדים עד הבחירות. אני מאוד מצר על כך שהדבר הזה לא קרה עד היום, אף שהיתה אפשרות לעשות את זה לפני די הרבה זמן. חבל, כיוון שהניסיון שלך כראש עיר פיתוח והניסיון החברתי שלך יכולים היו לתרום לממשלה ולטיפול בנושאים החברתיים. אני מאוד מצטער שזה קורה כל כך מאוחר ושזה לא קרה קודם. זה הדבר היחיד שאני מצטער עליו.

אני מאוד שמח שהגעת למעמד הזה, שאני יודע שנכספת אליו, להיות שר בישראל. אם אתה, שנולדת במרוקו, בכפר קטן, קטן מאוד, ואני ביקרתי בכפר הזה – – –

נסים דהן (ש"ס):

איך קוראים לו?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

מה זה חשוב?

נסים דהן (ש"ס):

אולי נולדתי שם.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אולי אתה משם, אולי גם אתה תהיה שר. הכפר נקרא בוז'אד – – –

נסים דהן (ש"ס):

– – –

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

נו, אתה רואה.

דוד צוקר (מרצ):

זה איפה שאמא של ג'ומס נולדה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

זה מאיפה שג'ומס בא, מהקיבוץ הזה. זה על-יד קיבוץ נען.

הכפר הזה הוא כפר קטן. אם מישוהו היה מספר לך או להורייך, זיכרונם לברכה, שאתה תגיע לישראל ותהיה ראש עיר, חבר כנסת ושר בישראל, היו אומרים, כחולמים היינו, בשפה התנ"כית המסורתית. אני בטוח שגם במקום שהורייך נמצאים, הם בוודאי גאים בך היום, ואני בטוח שגם תושבי מגדל-העמק גאים שהנציג שלהם הגיע להיות שר בממשלה. אני בוודאי גאה בזה שאתה כחבר שלי מגיע להיות שר בממשלה.

תרשה לי להזכיר לך ששנינו מאותו הכפר. שנינו בוגרי כפר-בתיה ברעננה, מוסד ילדים שעד היום קיים ופועל בהצלחה מרובה ומחנך ילדים בדרך המסורת, ליהדות ולמדע. שנינו בוגרי הכפר הזה במחזורים שונים. הכפר הזה מחזיק ילדים של עליית הנוער, ילדים שהגיעו ללא הוריהם וגם כאלה שהגיעו עם הוריהם, שהנסיבות הביאו אותם ללמוד במקומות הללו. אני בטוח, כמי שלמד שם, כמו שאתה למדת שם, שקיבלת יסודות טובים מאוד, שבמשך החיים גם נתנו לך את הכיוון של הטיפול בנושאים החברתיים. כעובד סוציאלי לשעבר אתה גם מקורב ומכיר את הנושאים הללו.

אני מאחל לך, שגם בתקופה הקצרה הזאת שנותרה עד הבחירות תצליח להביא לתיקונים מהותיים או לשיפור בנושאים שעומדים על הפרק. הרי עדיין אין לנו תקציב מדינה מאושר, אבל אני מקווה שבמצב הקיים תוכל לתרום מניסיוןך לפן החברתי הזה, לממשלה ולציבור בישראל.

אינני רוצה להתנגח עם ידידי חבר הכנסת מיכה גולדמן, אבל אני בטוח שזה בגלל הבחירות ואתה עושה את תפקידך. אני מאחל לך שתיבחר בפריימריס, ואם זה יעזור לך, בבקשה, תעמוד על הבמה ותתקוף אותנו עוד עשר דקות, העיקר שתצליח בפריימריס. אבל אני לא רוצה שדברים יישארו ללא תשובה.

אתה צריך לזכור, שבתקופת הממשלה הקודמת הגיעו לארץ למעלה מ-200,000 עובדים זרים. זה פאקט – – –

חיים אורון (מרצ):

תגיד, זה אחד מ-12 של פינקלשטיין?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

נכון.

חיים אורון (מרצ):

— — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

נכון, תלמדו. 200,000 עובדים זרים הגיעו בתקופה הזאת. אל תשכח שממשלה זו נכנסה לתפקידה והאבטלה כבר היתה בתקופה שלכם, חרף המאמצים הגדולים שאתם עשיתם. אם אני לא טועה, בסוף הקדנציה שלכם זה היה 7.2%.

חיים אורון (מרצ):

6.2%

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

6.2%. אז היא עלתה, זה נכון, אבל צריך גם לומר לך, שבמצב הנוכחי — — —

היו"ר ד' תיכון:

התל"ג עלה.

חיים אורון (מרצ):

התל"ג לנפש ירד.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

התל"ג הכללי במדינה לא ירד, התל"ג לנפש ירד.

היו"ר ד' תיכון:

זה כי היה פיחות.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

ג'ומס, אתה שוכח שקיבלנו גירעון של 15 מיליארד שקל.

חיים אורון (מרצ):

9. אתה אומר פעם רביעית מספר בטעות. אתם קיבלתם גירעון שהיה גדול ב-6 מיליארדי שקל – – –
– – – זה הכול. 15 מיליארד שקל – – –

נסים דהן (ש"ס):

בלי סחר חוץ.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, מה קורה לכם כאן? אני נועל את הישיבה מייד.

חיים אורון (מרצ):

לא, לא.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

ג'ומס, אני שמעתי את מיכה בסבלנות, תשמע גם אתה בסבלנות. קיבלנו גירעון גדול מאוד.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, מה זה משנה? העם יכריע ב-17 במאי.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

ג'ומס, תודה על האמת. הממשלה הזאת צמצמה את הגירעון תוך כדי כאבים, אין ספק בכך. לעומת זאת, למרות הצמצומים בתקציב ולמרות הקיצוצים בתקציב שנעשו בשנה הראשונה והשנייה לכהונת הממשלה, באותן שנים העברנו את חוק יום חינוך ארוך, החוק שאתם הצבעתם נגדו שבע פעמים.

דוד טל (ש"ס):

מי, הם?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

הם, שבע פעמים. מה לעשות? אגב, אתם מתעקשים עכשיו, ומרצ באמצעות רן כהן מציגים תזה שלפיה אתם מצילים את העניים באמצעות חוק הדיור הציבורי. בממשלה שלכם ביטלתם את ההנחות לדיירי הדיור הציבורי.

יצחק כהן (ש"ס):

מי היה סגן שר השיכון?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

רן כהן היה סגן שר השיכון. לא שמעתי אתכם צועקים אז בשביל המסכנים. אתם ביטלתם את ההנחות של 50% לדיירי הדיור הציבורי.

אני אומר לך, ג'ומס, אל תיתנו יד לחוק הרע הזה. ההצעה של הממשלה היא הרבה יותר טובה. היא נותנת לכל האוכלוסייה בארץ הנחות יותר גדולות בכסף, נטו, פר-משפחה, לכל משפחה חלשה עם ילדים, יותר ממה שהחוק, שאי-אפשר לבצע אותו, מציע. אני חושב שצריך לסגת מהחוק הזה ולהגיע לקונסנסוס, אם באמת רוצים לדאוג לחלשים.

לכן, לא כל ססמה מופרחת – אתם יכולים לקנות ססמאות מגרינברג ואנחנו נקנה ססמאות מפינקלשטיין. מה זה משנה הססמאות? אותי מעניינים התכלית והעיקר. אזרחי המדינה, אף אחד מהם לא טיפש. הם יודעים לבחור.

אינני רוצה להתנגח עם ידידי מיכה גולדמן, הרי יכולתי להתווכח אתו. ידידי גולדמן, תגיד לי אתה באמת ובתמים, מתי נוצרו שכונות המצוקה, ערי הפיתוח וכל העוני שנוצר במדינה? עד 1977 הליכוד היה באופוזיציה. הוא ישב פה על הספסלים, לפעמים כסיעה קטנה בודדת, קראו לה חרות, עם שמונה מנדטים. בגין לחם לטובת העניים גם כשהוא היה ראש הממשלה. הוא עשה משהו למענם.

מיכה גולדמן (העבודה):

אני מסתכל על האזור הזה; אני לא רואה אף אחד מחניכיו של בגין.

היו"ר מ' שטרית:

מיכה, העוני הזה לא נוצר בתקופה הזאת. נכון שבתקופה הזאת הבעיה לא נפתרה, ואין פתרון מן הטבע. אתה יודע שאני מאמין בפתרון אחד בלבד – חינוך. זה הפתרון היחיד לעוני; זה הפתרון היחיד שיכול להזיז אנשים ולהניע אותם מחוסר היכולת להתמודד בחברה קדימה. אנחנו צריכים להתאחד כולנו, משני צדי הבית, על העקרונות הללו של חינוך.

קריאה:

האבטלה לא כואבת לך?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

האבטלה כואבת לי, ועוד איך כואבת לי. אדם מובטל בארץ – זה הדבר החמור ביותר שיכול לקרות למישהו, כי גם אם הוא מקבל משכורת בצורה של קצבה או מענק, האוכל מר בפיו, קשה מאוד לחיות עם קצבה. אנשים רוצים לעבוד ולבוא עם כבוד עצמי הביתה כמפרנסים. חובה עלינו לעשות כל מה שאפשר, יחד, כדי לפתור את בעיות האבטלה. תודה, אדוני.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת יצחק כהן. חמש דקות, בבקשה.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, כבוד השר שאול עמור, הרעיה, הילדים, בני המשפחה, העוזרים הנאמנים, גבי ומשה. כברת דרך ארוכה צעד ידידנו השר שאול עמור עד הגיעו לרגע זה שבו נתמנה לשר בממשלת ישראל.

דרכו הארוכה של שאול שזורה בפעילות ציבורית מיוחדת האופיינית רק לשר שאול עמור. משנת 1961 עד 1968 עסק שאול בעבודה במסגרת החינוך המשלים – עובד סוציאלי במוסדות הקהילתיים בעיריית עכו. מ-1968, אחרי מלחמת ששת הימים, עד 1978 היה שאול מפקח על עובדים סוציאליים, מנהל לשכת הרווחה בכרמיאל ובמגדל-העמק, סגן ראש עיר ממונה בכרמיאל וסגן מתאם הסוכנות היהודית בגליל. משנת 1978 עד 1998 ראש העיר מגדל-העמק.

מ-1998 ואילך – חבר כנסת וראש הלובי החברתי בכנסת, חבר בוועדה לביקורת המדינה, ועדת הכספים, ועדת העבודה והרווחה ועוד ועוד פעילויות ששאול, משום-מה, מעדיף שהשתיקה תהיה יפה להן.

מאור הפנים, הנעימות, השלווה אך הנחישות להשלים את המשימה למרות הקשיים בדרך לביצוע, האופי והמזג הנעים של שאול הם סוד ההצלחה של האיש, ואין ספק לאיש בבית הזה, שהצטרפותו של שאול לממשלה תהווה תוספת סגולית של אדם בעל רגישות חברתית מיוחדת.

התקופה שבה מצטרף שאול מסמלת יותר מכול את הצורך לצרף אותו לממשלה, נוסף על שרי ש"ס הפועלים בלי הרף וכתף אל כתף למען הציווי האלוף: וחי אחיך עמך.

במצב שבו 700,000 מאחינו חיים מתחת לקו העוני, מתוכם 320,000 ילדים הנמצאים בסיכון מתמיד, טוב עשה ראש הממשלה שצירף לממשלה את השר שאול עמור כאחיעזר וכאחיסמך לשרי ש"ס, ובכוחות משותפים בוודאי ידאגו למעט שניתן לדאוג, והוא הצבת סולם עדיפויות עם הפנים לציבור היקר והנפלא הזה, שהוא מהווה את עמוד השדרה של החברה בישראל.

שאול, כה לחי. אתה שלום, ביתך שלום וכל אשר לך שלום. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת אבנר חי שאקי, בבקשה. חמש דקות.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ביקשתי מסייעתי לברך בשמה את שאול עמור ידידי, משום שאני סבור שצריך לברך ולשבח אנשים צנועים, אנשים יראי שמים, אנשים אוהבי אדם. ודבר ראשון ועיקרי שהייתי אומר על שאול עמור – אוהב אדם. לכן, נדבק מראשית הקריירה הפוליטית שלו, הציבורית, בעבודת הרווחה, בעבודה הסוציאלית. גם השתלם, גם למד וגם הגשים על פני 20 שנים רצופות כראש עיריית מגדל-העמק; הוא מימש יום-יום ושעה-שעה את חלומו לקירוב לבבות בין עולים לוותיקים, עשה כמיטב יכולתו כדי לתת לציבור הזה את הכלים כדי לצמצם פערים בחברה הישראלית. אשריך, שאול.

נזדמן לי לבקר במגדל-העמק כמה פעמים, גם בלשכתו כראש עיר, ונהייתי לראות מוסדות חינוך לתפארה שהוקמו בעיר הזאת ומפעלי תעשייה מן השורה הראשונה, מפני ששאלו עמור הוא בעת ובעונה אחת גם עובד סוציאלי, גם מחנך וגם מי שטרח שעיירות הפיתוח לא יישארו לאורך ימים עיירות שצריכים לפתח אותן אלא עיירות מפותחות, ומגדל-העמק היא עיר מפותחת. היא עיר שיש בה מוסדות חינוך לתפארה.

הרב גרוסמן, שהקים את מוסדות "מגדל אור", סיפר לי לא אחת על העזרה הגדולה שהוא קיבל ומקבל מראש העיר כדי לפתח ולטפח אלפי ילדים וילדות בישראל, לרבות אלפי עולים מכל העדות.

הלובי החברתי בכנסת שעמדת בראשו, שאול, הוכיח פעם נוספת, בפן נוסף, את רגישותך החברתית הגבוהה.

אם ראש הממשלה טרח למנות אותך עכשיו, חרף הביקורת ששמעת מן האופוזיציה – כל יום אפשר לעשות דברים גדולים; יומיים ודאי שיותר מיום, שבוע יותר מיום, ובכמה חודשים אתה תוכל לעשות גדולות. תכניס את החום של הלב שלך, הלב היהודי החם, הלב של אהבת הבריות, הלב של כבוד למסורת והלב של קירוב לבבות.

העם הזה חצוי, שסוע, וחסרים לנו אישים שבאמת יתרמו מניסיונם העשיר ומיכולתם כדי לקרב לבבות ולגשר על פערים, וזה התפקיד העיקרי שלך בממשלה.

ממשלה שיש בה שאול עמור, יש בה קצת יותר לב, קצת יותר חום מאשר בלי שאול עמור, ועל כך אני מברך אותך.

אני רוצה לומר, שמצאתי בתולדותיך שהתחלת במוסד "אהבה". כמה סמלי הדבר, מפני שאתה אוהב ורוצה לעזור לחלש, ואתה רוצה לגשר. התחלת במוסד שכשמו כן הוא, התמודד עם מצוקת ילדים, ושמו "אהבה". ובכן, התחלת באהבה, מוסדות שעזרת להם הם מוסדות "אור". תהי האהבה מורת דרך, יהי האור הראה למעשיך, ותהיה ממשלת ישראל גאה בהצטרפותך אליה. חרף כל מה שאומרת האופוזיציה, אני מרגיש שהממשלה מתחזקת חברתית על-ידי כניסתך אליה. עלה והצלח ויהיה השם בעזרך.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים אורון. אחריו – לחבר הכנסת יורי שטרן.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, וקודם כול שאול עמור ידידי, אני רוצה לברך אותך על התמנותך לשר בממשלת ישראל. אמרתי לך קודם בוועדת הכספים, אנחנו נצביע בעד צירוף לממשלה, אף-על-פי שהבענו עשרות פעמים אי-אמון בממשלה ובראש הממשלה ובכל מה שהיא מבטאת.

אני חושב, שהצטרפותך לממשלה, על כל מה שאתה מייצג, על כל מה שאתה מבטא, היא בהחלט תרומה לאותם ערכים שאני מאמין בהם ומנסה לפעול בהם בכנסת מעבר למחלוקות בין הסיעות השונות.

הזכירו את כפר הולדתך במרוקו, ואמרו קודם שאתה קודם כול אדם. במקום שבו הורי נולדו, בפולין, יש מושג שמבטא את העניין הזה יותר אפילו מאשר בעברית – "מענטש". "מענטש" הוא יותר מאשר אדם. זה אדם בעל תוכן תלת-ממדי, ועם תוספת תכנים למושג אדם. אני חושב שזה יתרון ערך גדול מאוד במערכת הפוליטית, ויתרון גדול לך כמי שמצטרף לממשלה.

אני חוזר ושואל מה ששאלתי אותך לא אחת בחודשים האחרונים: למה במסלול כזה? למה היה צריך לגרום לך את הצער והעול ועוגמת הנפש? זאת כנראה דרכו של ראש הממשלה.

אני מאחל לך כמה חודשים של פעולה רציפה ואינטנסיבית. לא אכחד תחת לשוני, אני לא מאחל לך תקופה ארוכה של שירות, לא באופן אישי אלא באופן פוליטי, כי אני מקווה באמת שהממשלה הזאת ימיה קצרים והיא תסיים את ימיה במערכת הבחירות הזאת.

יושב-ראש הקואליציה אמר קודם: אבל אי-אפשר בלי כמה דברים שקשורים במציאות העכשווית. לפני שבוע עלה לכאן ראש הממשלה במסגרת הצעת חוק שהתקבלה בסופו של דבר פה-אחד, הצעת חוק חינוך טרום-חובה שהוגשה על-ידי האופוזיציה וראש הממשלה התנגד לה. ידידי חבר הכנסת שאול עמור, ראש הממשלה עלה לדוכן הכנסת ומסר מספרים על פעולתה של הממשלה בתחום תקציבי החינוך.

אני קראתי ממקומי במליאה: ראש הממשלה מוסר מספרים לא נכונים. אמרתי: הוא לא מדייק. עכשיו אני אומר באופן מפורש מעל הדוכן: הוא הונה את הכנסת. חבר הכנסת שטרית לא נמצא פה. כנראה זה אחד מתוך 12 הסעיפים שפינקלשטיין אמר לו שצריך להונות בהם את הציבור. אנחנו, לפחות במרצ אין לנו יועץ, לא א' בושינגטון ולא ב' בושינגטון, אנחנו נעשה את מערכת הבחירות תוצרת הארץ. אבל, חבר הכנסת שאול עמור, השר בעוד דקות אחדות, הוא פשוט הונה את הכנסת במספרים על תקציב החינוך.

הוא לקח מספרים נומינליים משנים קודמות והראה איך תקציב החינוך גדל משנת 1995 מ-14 מיליארד ל-16 מיליארד ול-17 מיליארד וכו'. אני מחזיק מסמך רשמי, שלוקח את המספרים הללו בערכים ריאליים, ולפיו תקציב החינוך פר-תלמיד ירד. הוא נשאר אותו דבר וירד ב-5.5% פר-תלמיד. עולה ראש ממשלה לדוכן הכנסת בנושא חברתי רגיש מאין כמוהו, ובאופן מודע, חבר הכנסת שאק, באופן מודע מוסר לכנסת מספרים לא אמיתיים בנושא שאין רגיש ממנו. ושר החינוך, איש מפלגתך, יושב פה, ואני שואל אותו: יצחק, תגיד לי, זה אומנם נכון? אז הוא עושה תנועה כזאת של אי-נוחות.

עכשיו אני אומר פה על סמך נתונים, שכאשר ראש הממשלה אמר בשבוע שעבר בכנסת שתקציב החינוך גדל, הוא אמר לא-אמת. תקציב החינוך פר-תלמיד ירד, ובערכים ריאליים – נשאר פחות או יותר באותו גובה.

אני מקווה, שאול ידידי, שלפחות תצליח בחודשים הספורים שתהיה שר בממשלה למנוע מעצמך, למנוע מאתנו כולנו ומהציבור בארץ ביזיונות כאלה.

ושוב, אני מאחל לך כל טוב, הרבה בריאות והמשך שירות נאמן לציבורים שאתה כל כך רוצה לשרת אותם.

הי"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת יורי שטרן – בבקשה, חמש דקות.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, ידידי הוותיק שאול, כששמעתי על המינוי, היתה לי הרגשה של עשיית צדק. אני חושב שאפילו לתקופה קצרה זו – ואני, שלא כמו חבר הכנסת אורון, מאוד מקווה שיהיה לך המשך גם בקדנציה הבאה – אפילו מינוי לתקופה קצרה זו יש בו סמליות ראויה לציון, וחשוב שזה קרה.

אתה מסמל את הפוטנציאל הלא-מנוצל של ערי פיתוח. כי אם היה מתמזל המזל לערים אחרות, אולי גם הן היו זוכות לאותם תנאים של טיפוח היי-טק, של תעסוקה במקום, של טיפוח העיר כולה, כמו שאתה עשית במגדל-העמק, ואין שום סיבה שערבים רבות לא היו מגיעות לך.

חוץ מכושר הניהול והחזון שלך, אתה מסמל את המודעות החברתית העמוקה והאמיתית, ועובדה היא שהשדולה החברתית בכנסת היתה מהשדולות הפעילות ביותר. אתה מסמל ונותן דוגמה לאחדות ולשיתוף הפעולה בין העלייה המזרחית של שנות ה-50 לבין העלייה החדשה מחבר העמים, ואתה נותן דוגמה איך עושים את זה בפועל. חוץ מזה באמת אתה מסמל איזה חום, אנושיות, הכנסת אורחים ונכונות לסייע ולעזור. לכן זאת ברכה לכולנו שהתמנית לשר.

כמו שאמרתי, אני מאחל לך הרבה הצלחה וגם המשך הפעילות בקדנציה הבאה, ואני שולח גם דרישת שלום לאשתך, לסוזי – אני לא רואה אותה. התגייסתי אישית לטובתה בבחירות, יצא מה שיצא, אני בטוח שתהיינה לה עוד הרבה הזדמנויות לתרום לחברה ולחיים הציבוריים בישראל. בהצלחה.

הי"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת עמנואל זיסמן. בבקשה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני מוכן לדבר.

היו"ר ס' סלים:

אתה רשום. לא קראתי בשמך כי לא היית פה, אחרת היית מפסיד. לכן, עכשיו אני אקרא בשמך.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, סיעת הדרך השלישית תומכת באהדה ובהערכה במינויו של חבר הכנסת שאול עמור כשר בממשלת ישראל. אני אמרתי לשאול עמור לפני כמה חודשים, בצורה גלויה ופתוחה, שלא אוכל לתמוך בו כמועמד לנשיא, לא כמו האחרים. הסברתי לו – – –

היו"ר ס' סלים:

מה האחרים?

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

כמו האחרים שגמגמו ולא העזו לומר לו את מה שאני אמרתי לו. אבל אין לי ספק שהוא מתאים להיות שר בממשלת ישראל, ואני מקווה שהוא יהיה שר גם בממשלה הבאה, כי כחבר הלובי החברתי זה עשר שנים – זאת הקדנציה השלישית שלי – עבדתי אתו, ואין ספק שהוא לוחם אמיתי, עקבי ונחוש בנושאים חברתיים. לא אוכל להגיד את זה לגבי כל חברי הכנסת מהליכוד מכל הגוונים.

אני פונה אליך, שאול, ומבקש ממך: לפני כמה ימים הבאתי לכנסת בקריאה שנייה ובקריאה שלישית את חוק חינוך חובה לגילאי שלוש-ארבע, והיו מתנגדים שזה יהיה מגיל שלוש. היו מתנגדים בכלל לחוק, אבל הכנסת, בסופו של דבר, פה-אחד, אופוזיציה וקואליציה, לרבות ראש הממשלה, אישרה את החוק. ואני חושב, שבמדינת ישראל, כמדינה מודרנית, נאורה ומתקדמת, הגיע הזמן שבאופן הדרגתי ובשלבים נאפשר לילדים מגיל שלוש ללמוד.

אני אומר, מצד אחד יש סקטורים שאין להם האמצעים לכך, וכולנו יודעים שהחינוך הוא בעל חשיבות עליונה בעיצוב דמותו של הילד. והנה היום, חבר הכנסת שאול עמור, היום, זה המאמר השלישי, אומנם עיתון "הארץ" פרסם מאמר מערכת בזכות החוק, אבל כל פעם מופיע, הפעם הופיע פרופסור שקוראים לו יוגב, לשעבר ראש בית-הספר לחינוך באוניברסיטת תל-אביב, גם מומחה למדיניות חינוך, והוא אומר, חבר הכנסת שאול עמור, השר שאול עמור, מותר רק לקוות, כך הוא אומר, כי יישומו של חוק חינוך חובה לגילאי שלוש-ארבע ייזנח בעקבות הקיצוצים התקציביים הצפויים לאחר הבחירות. עם קצת מזל ילך יישומו המבוזבז של חוק יום חינוך ארוך באותה דרך.

אני אומר לפרופסור יוגב ולאותם מעטים, במדינה דמוקרטית יש גם מעטים שרוצים לקבור את החוק הזה, לא ניתן לכם. החוק הזה יסגור פערים. החוק הזה, למשל, יאפשר ליוצאי אתיופיה, ש-75% מהם לא שולחים את הילדים שלהם לגן-ילדים כי אין להם האמצעים לכך, הוא יאפשר ליהודי קווקז ובוכרה ולאחרים.

היו"ר ס' סלים:

למה הוא מתנגד?

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אנחנו לא ניתן – – –

היו"ר ס' סלים:

למה הוא מתנגד?

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

– – – ואני מקווה שאתה, בממשלה, כפי שהצבעת וכפי שעודדת אותי ואת ועדת החינוך והתרבות, תשמש כסמן חברתי להגשמת אותם דברים שמוסכמים בינינו.

אני בכלל חושב, שיום אחד, בעזרת השם, כשיהיה שלום כולל, כל המפלגות יתפוררו ותהיה מפה פוליטית חדשה, ואז יהיה שמאל-מרכז חברתי אחר לגמרי. אבל היום אנחנו אולי חלוקים בעניינים מדיניים וביטחוניים.

אני מאחל לך הצלחה, ואנחנו נעשה את הכול כדי שיהיה שיתוף פעולה בינינו.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם לייזרון. בבקשה. חמש דקות.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני חושב שהפעם אוכל לשמור בקפדנות על הזמן העומד לרשותי
--

היו"ר ס' סלים:

אני מקווה.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

-- משתי סיבות --

היו"ר ס' סלים:

בדרך כלל אתה לא שומר על זמן.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

-- משתי סיבות; משום שעליתי לדוכן במטרה אחת ויחידה, רק לברך. ברכה יכולה להיות גם קצרה ותמציתית. כשחייבים, נאלצים למתוח ביקורת מעל הדוכן, צריכים להסביר ולהרחיב את הדברים, את היריעה, אבל הפעם אני אהיה קורקטי מאוד עם היושב-ראש.

אני רק רוצה לברך את חבר הכנסת מר שאול עמור על הצטרפותו הקרובה לממשלה, ממשלת ישראל. כמעט בירכנו אותו לפני זמן לא רחוק על בחירתו לתפקיד, לכהונה הרמה של נשיא המדינה, אבל אני מקווה שכניסתו עכשיו לממשלה תהיה הקרש, הגשר לתפקידים בכירים, שמאוד מתאימים לו והולמים אותו.

אומנם אנחנו לא מכירים, מר עמור, אבל את שמעך שמעתי שנים רבות, ואני חייב להזכיר לך, אתה לא הכרת אותי, אבל אתה כבר היית ראש מועצת מגדל-העמק, אחרי זה ראש העיר שנים רבות, פגשתי אותך בארצות-הברית, מצטרף לרבה הנערץ של מגדל-העמק ידיך הרב גרוסמן, הפועל גדולות ונצורות במגדל-העמק, חבר מועצת הרבנות הראשית. ראיתי שבאת לסייע לו במשימותיו התורניות ובפעולותיו החינוכיות הענפות והמסועפות במגדל-העמק להצלת הדור הצעיר. כל מה שהוא הקים, כל המהפכה הרוחנית שהוא חולל במגדל-העמק – יש לך יד וחלק בזה, כפי שהוא אמר לי לא פעם אחת. עזרת לו, סייעת.

אתה בכלל יהודי חם, ואני חושב שאומנם אתה נכנס לתקופה קצרה, אם כי אני מברך אותך שהכהונה תימשך גם בקדנציה הבאה, שלא תיפסק רק ביום הבחירות, זה יהיה רק מעבר חד – אבל בממשלת ישראל, כוח יהודי חם שמגלה כל השנים יחס אוהד וחם למורשת ישראל, לערכי היהדות, למורשת העתיקה שלנו מדורי דורות. זוהי תרומה חשובה לשולחן הממשלה, גם לפעולות מעשיות חשובות, כפי שצינו קודמי כאן מעל הדוכן, אבל גם באווירה, באטמוספירה, ששר כמוך, יהודי חם כמוך, יכול להביא לחיזוק היחס החיובי והאוהד של הממשלה, וזה מקרין לכנסת ומהכנסת לציבור העוקב אחרי פעולות הכנסת, חברי הכנסת, כדי שנדבר חיובי חזק נוסף על שרי ממשלת ישראל המגלים אהדה ויחס אוהד לתורתנו ולקודשי ישראל. תודה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה. בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בתחילת דברי אני רוצה לברך שלוש ברכות – אקאדם תלאתה תהאני. את הברכה הראשונה אומר בערבית, והיא מופנית למוסלמים אזרחי מדינת ישראל והעם המוסלמי כולו.

(נושא דברים בשפה הערבית; להלן תרגומם לעברית:

אני רוצה לברך ברכות חמות את המוסלמים בארץ ובעולם לרגל עיד אל-פיטר השמח. אני רוצה לומר לכולם שנה טובה, שנה של שלום ושל אהבה.)

הברכה השנייה היא לשכנים שלנו בירדן, שאתמול חגגו ברבים את חזרתו של המלך חוסיין לירדן לאחר טיפולים ממושכים.

(נושא דברים בשפה הערבית; להלן תרגומם לעברית:

אני רוצה לשלוח מכאן למלך חוסיין ברכות לבביות וחמות ולאחל לו החלמה שלמה ומהירה ושישוב לשירות המדינה ולשירות העם הירדני ותהליך השלום באיזור זה. אני מאחל לו חיים ארוכים ומאחל לעם הירדני כל טוב.)

הברכה השלישית, לאח וידיד, לשכן "ג'אר", בערבית אומרים: "אלג'אר הוא אלווג'אר", קודם כול השכן. השכן שלי במקרה הזה הוא שכן טוב.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

בעברית אומרים, טוב שכן קרוב מאח רחוק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

נכון, "ג'ארכ אל-קריב ולא אח'וכ אל-בעיד". והוא שכן טוב, שכן הומני. הוא לא רק ראש עיר טוב ששירת את האוכלוסייה של מגדל-העמק, הוא שירת את האחוה והדו-קיום באזור כולו, אחווה ודו-קיום בין יהודים וערבים.

ידידי שלום עמור, באתי היום במיוחד כדי לברך אותך מעל במת הכנסת ולומר לך: אני באופוזיציה, ואני וחברי מתנגדים לממשלה הזאת, למדיניות של הממשלה הזאת, אבל כך אנחנו תומכים, ואנחנו נצביע בעדך, כי אנחנו מאמינים שהיום הממשלה הזאת עולה דרגה. אף-על-פי שהיא דורכת במקומה, במינוי שלך היא עולה דרגה.

אני בטוח שאתה תתרום מן הנפש הטובה שלך, מהרצון הטוב שלך, מהיכולת שהפגנת במגדל-העמק, גם לציבור היהודי והערבי במדינת ישראל, לעניים, למובטלים, לעיירות הפיתוח, ליישובים הערביים המופלים לרעה. ולכן, אני מאחל לך הרבה הצלחה בתפקיד הזה ואומר לך בערבית – (בערבית: בהצלחה.)

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת בנימין אלון, בבקשה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אתה יכול לתרגם לנו את הדברים שלו מערבית?

היו"ר ס' סלים:

הוא שלח ברכות למלך חוסיין שחזר הביתה בריא, מאחל לו בריאות, שישרת את העם הירדני ואת השלום. הוא שלח ברכה גם למוסלמים שחוגגים את חג אל-פיטר.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה טוב בתור תקצירן.

היו"ר ס' סלים:

גם התרגום לא מוצא חן בעיניך?

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

מצוין.

היו"ר ס' סלים:

בבקשה, חבר הכנסת אלון.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני יכול בעברית, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ס' סלים:

הבעיה היא לא עם השפה, מה שחשוב הוא התוכן. השפה היא כלי.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת שאול עמור באמת ממזג את האהבה שמקרינה ממנו וחוזרת גם אליו, לעם ישראל, לארץ-ישראל, וגם לתורת ישראל.

אני חושב, שהזיקה למסורת ולתורה בלי להתבייש, כמו אהבת העם לכל פלגותיו וסוגיו, וכמו אהבת הארץ, וגם היא בלי להתבייש, לשאת בגאווה את הדגל של ארץ-ישראל בלי לגמגם – אלו דברים, שבעבורי לפחות מאפיינים את חבר הכנסת עמור, כמו גם אהבת כל מי שנברא בצלם, ובפירוש כמו שאמר חבר הכנסת דראושה, בתור ג'אר שלך, בתור שכן שלך, ג'ארכ קריבאכ, וגם זה חלק מהחיבה שאנחנו צריכים לתת לכל האנשים שאנחנו חיים אתם כאן בארץ הזאת.

אני מכיר את התפקיד, חבר הכנסת עמור, של שר בלי תיק, אבל אתה מחדש תפקיד חדש של שר בלי ממשלה, וקצת חבל שזה מגיע מאוחר מהבחינה הזאת.

אני חושב, שאם זה היה מוקדם יותר, יכול להיות שמעבר ליכולת העשייה ולאתגר שהיה מוטל עליך, היה בדבר ברכה לכל הממדים שנגעתי בהם, גם לעם ישראל, גם לארץ-ישראל וגם לתורת ישראל, אבל מי כמוך כאדם מאמין יודע, שכך קרה, וגם בכך יש איזה עניין שהוא כנראה חיובי, שהכנסת הזאת, כשהיא יוצאת למסע הבחירות, כמו שדיבר קודם כבוד ראש הממשלה, תצא מתוך אווירה – אפשר לחדד הבדלים, אפשר וחייבים לחדד מסרים, אבל חייבים לצאת עם החיוך שלך, עם הסבלנות שלך, עם הכבוד ההדדי, כי בלי זה, בסופו של דבר אנחנו נגיע חלילה לאיש את רעהו ואיש את אחיו חיים בלעו.

אנחנו איננו מעוניינים להגיע למצב כזה, אנחנו נכנסים לתקופה של מערכת בחירות שהיא מאוד משמעותית לארץ-ישראל, לעם ישראל ולתורת ישראל. אנחנו נכנסים למערכת בחירות שהנושא המרכזי שלה הוא נושא מדיני, בגלל הקרבה ל-4 במאי, בגלל הקרבה ל-4 במאי שמהווה את סוף התוקף של הסכמי אוסלו; פוקע הסכם אוסלו ב-4 במאי, כידוע לכולם. זה התחיל ב-4 במאי 1994 וזה נגמר ב-4 במאי 1999. והקרבה הזאת לתאריך הזה, להסדרי הקבע, לדיון הגורלי של מהם גבולות ארץ-ישראל, והאם תקום מדינה פלסטינית, והאם היא תהיה במקומה של מדינת ישראל, חס וחלילה, חס ושלום – אלו הן השאלות המרכזיות.

ולכן, זה הגיוני, חבר הכנסת עמור, בתור יושב-ראש הלוכי החברתי, שבאמת מסרת את נפשך על הנושאים החברתיים, זה הגיוני שמערכת הבחירות הזאת לא תתמקד בנושא החברתי, לא משום שהיא בזה, חלילה וחס, לחשיבותו של הנושא החברתי, לא משום שהיא איננה מבינה שבסופו של דבר מדינה אינה יכולה לחיות אם אין לה אזרחים וחברה שאוהבים לחיות במדינה הזאת, ומגיע לאזרחים כל השירות החברתי שמדינה חייבת לתת להם, כי הם נותנים לה את מסיהם, את שירותם הצבאי ואת נאמנותם, אלא משום שבסופו של דבר – ובזה אסיים – מערכת הבחירות הזאת תתמקד בנושאים המהותיים של הקיום, של קיומה של מדינת ישראל.

נורא יפה לעסוק באיכות הסביבה, באוזון, שהארץ תהיה ירוקה, אבל עוד מעט אין ארץ. אם אין ארץ, מה יהיה ירוק? יהיה כחול. הים כחול, לא ירוק. לכן, איכות הסביבה והרווחה וכל הנושאים החברתיים לא יהיו מוקד הבחירות. גם הם כמובן יהיו חשובים וכמובן יש נושאים שצריך לעסוק בהם.

אני מסיים ומאחל לגברת סוזן עמור, לחבר הכנסת שעוד מעט השר שאול עמור, שלמרות הזמן הקצר יעשו כמיטב יכולתם, שהסגנון העמורי, "אמור" – סגנון האהבה – יהיה סגנון של סובלנות גם על כל בית ישראל ועל כל מדינת ישראל במערכת הבחירות הקרובה עלינו שתהיה לטובה. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת בנימין אלון. אני מזמין את חבר הכנסת סאלח סלים, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אופיר פינס-פז. אחרונת הדוברים היא חברת הכנסת בלומנטל.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מלים טובות על שאול בתור אדם אפשר להגיד מעכשיו ועד הודעה חדשה. אנחנו חברים, חברים אישית. באמת הוא אדם שכל אחד טוב רק יכול להיות חבר שלו. הוא אמין, אדם מתון בכל מיני סוגיות ודעות. הוא אדם טוב, פשוט אדם טוב שבא לממשלה רעה.

זאת הבעיה שיש, אדם טוב שבא לממשלה רעה. זאת ההתנגשות. אפילו את זה – משהו טוב בתוך ממשלה רעה, גם זה לא רע. הייתי רוצה שזה יקרה מזמן, ידידי שאול עמור; מזמן. לא דיברתי אתך על זה, אבל אני חושב שעד לפני רבע שעה, כשבא ראש הממשלה, גם חששת אם זה יקרה או לא יקרה, הוא יעשה את זה או לא יעשה את זה, כי אתה מנוסה. אתה מנוסה בהבטחות שלא מקיימים אותן. אתה הכי מנוסה בכנסת הזאת. כמה פעמים הבטיחו לך ולא קיימו את ההבטחות האלה? אתה אדם שנשרף מההבטחות, והיה באמת רצוי שדבר כזה יהיה מזמן.

במיוחד אתה. זה מאוד חשוב שכן עדות המזרח מייצג שכבות חלשות. אתה מייצג דפוקים, אתה מרגיש עם האנשים הדפוקים בחברה הישראלית, מה זה להיות דפוק, וזה חשוב מאוד.

לכן, אני חושב שלברך אותך צריך תמיד, וזה חשוב, אף-על-פי שהזמן שנותנים לך קצר מאוד. אתה בא גם בזמן קשה מאוד, בזמן שהאבטלה עולה, כל הזמן עולה, בזמן שיש 700,000 אנשים מתחת לקו העוני. זו מדינת ישראל, זה לא סומליה פה, לא מוזמביק. המספר מתגלגל חודש אחרי חודש, כאילו זה נהפך להיות דבר נורמלי, כאילו אנחנו נחיה עם זה כדבר טבעי.

אני חושב שאסור לנו להשלים עם מספר של 700,000 אנשים שחיים מתחת לקו העוני, במיוחד שיש אפשרות לפתור את הבעיות של האנשים האלה. וראינו רק עכשיו, בדיונים שמתקיימים על התקציב, מאות מיליונים שהולכים להתנחלויות ולכבישים עוקפים; מאות מיליונים שהיו יכולים לפתור את הבעיה של האנשים האלה בעיירות הפיתוח, במגזר הערבי, במקומות שבהם יש עניים. מאות מיליונים. ידעו על כך אזרחי מדינת ישראל. מאות מיליונים זורקים בהתנחלויות ובכבישים העוקפים שלא מועילים למדינת ישראל ולא לביטחון של מדינת ישראל ולא לשום דבר, אלא רק לחלק קטן, קיצוני, שמקלקל את תהליך השלום, ובסופו של דבר גם לא יישאר שם.

האפשרות קיימת. הכסף ישנו. הוויכוח הוא על סולם העדיפויות. זה ההבדל, זה ההבדל בין ממשלה זו לממשלה אחרת, מהו סדר העדיפויות. סדר העדיפויות בממשלה הזאת – התנחלות או תוספת התנחלות, הרחבת התנחלות. כל זה עולה כסף. לכן, הכסף הולך למקומות ולכתובות שמביאים ליצירת האבטלה והעוני בתוך מדינת ישראל.

אני רוצה לסיים ולאחל עוד הפעם לידידי שאול עמור ולכל בני משפחתו, לעיירתו מגדל-העמק ולכל אלה שאוהבים את שאול – להגיד לך בהצלחה. בהצלחה, שתוכל בחודשים שנתרו לשנות משהו. אני בספק אם תוכל לשנות. ואם מבטיחים משהו בממשלה הזאת, שיקיימו. זה דבר חשוב מאוד. אם תוכל להשפיע על זה, יהיה טוב לעם ישראל. זאת לא תהיה בעיה בזמן הקרוב, כי הבטחות בזמן הבחירות אפשר לקבל משמאל ומימין.

בהצלחה, ידידי שאול עמור.

הי"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת סאלח סלים. אני מזמין את חבר הכנסת אופיר פינס, אבל לפני כן, סאלח סלים מייד יחליף אותי, אז אנצל את השניות שנותרו ואצטרף לברכות.

חבר הכנסת עמור, כבן היישוב, כאחד שנולד במגדל-העמק, כאחד שהיה בתחילת דרכך, כשנבחרת להיות ראש עיר, אחד מהפעילים במחנה של שאול עמור, כאחד שראה את מגדל-העמק מתפתחת בימים היפים, כשגדלה ותפסה תאוצה, איך בכל פינה, המקומות המוזנחים שהיו שם קוצים הפכו להיות גנים ציבוריים ופרחים; כאחד שהשקיע בחינוך במגדל-העמק, אני רוצה לאחל לך מכל הלב, כי אני יודע מה עשית למען החברה ומה אתה מסוגל לעשות למען החברה. מי שחושב שאתה נמצא בשיא חולשתך – אני יכול להעיד שאתה נמצא בשיא הכוח שלך להמשיך לתרום למען החברה, למען החלשים, למען הנזקקים. אתה, שאול, שהנפת את הדגל החברתי תמיד ואתה הוא זה שהוביל את הנושא החברתי בליכוד.

אני מאחל לך דרך צלחה. הליכוד זה הדגל החברתי, הדגל החברתי זה שאול עמור של הליכוד. יישר כוח, דרך צלחה.

בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ידידי שאול עמור, אני מניח שרוב החברים כאן לא יודעים, ששאול ואני הכרנו הרבה לפני שאני הייתי לחבר כנסת. היו לי הכבוד והעונג לעבוד אתו במשך שנים מספר, כשהייתי סמנכ"ל המחלקה לעלייה וקליטה בסוכנות, בגלל העלייה הגדולה. שאול עמור היה אחד מהאנשים המרכזיים שקלטו עלייה במגדל-העמק ובגליל בכלל. הוא שיתף פעולה בצורה בלתי רגילה, עם כל הפתיחות, עם כל הרצון הטוב; ולעולמי עולמים בעניין הזה תהיה שמורה לו בלבי פינה מאוד חמה.

חברות וחברים, במשך שנים התעלל נתניהו בשאול עמור כפי שרק מעטים בפוליטיקה התעללו במישהו. אני מוכרח להודות, שלא אחת לבי נחמץ. הדבר הזה גרם לי, אני מניח שלא רק לי אלא לרבים מאתנו, להרבה מאוד סימפטיה ולהזדהות עם שאול. והיום, כביכול, נתניהו מתקן את העיוות. אבל, שאול, שלא תהיה לך אשליה. נתניהו, בימים האלה בפרט, משתמש בכל אחד לטובת מערכת הבחירות שלו. והיום, שאול, הגיע תורך. היום הוא משתמש בך. נתניהו יודע שמצבו קשה מאוד. כל המישור, התחום החברתי-הכלכלי מתרסק. האבטלה גואה, המיתון גדול, אין צמיחה במשק, אין מקומות עבודה חדשים. מה אומר נתניהו לעצמו? – אני אמנה את שאול עמור, יושב-ראש הלובי החברתי, לשר, וכולם יסלחו לי על כל חטאי ועל כל כישלונותי.

אז, שאול, הוא משתמש בך היום. אבל, הוא לא משתמש בך באופן מלא. הוא לא הולך עד הסוף. הוא לא הולך עד הסוף. הוא לא בא ואומר: אין לי היום שר האוצר ואמנה את שאול עמור כשר האוצר. חס וחלילה. הוא חייב להחזיק את תיק האוצר, כי אחרת איך הוא ינהל כלכלת בחירות? אז הוא אומר

לשאל עמור: תראה, אומנם תפקיד שר האוצר פנוי, אבל אני רוצה אותו לעצמי, לצרכי האישיים, אני אמנה אותך לשר בלי תיק. אז המסר החברתי יעבור, אבל כל העניין יהיה ככה כפי שהוא נראה.

הרי למנות שר בלי תיק ארבעה חודשים לפני תום כהונת הממשלה – ואמר בני אלון בצדק שהיא כבר לא קיימת מהיום – זה מגוחך, זה לא רציני. אם הוא היה מציע את שאל עמור לתפקיד אופרטיבי, אמיתי, שאפשר לעשות בו עשייה במצב של ממשלה מתפקדת, שלא מסיימת את דרכה – זה עניין אמיתי. מה שהוא עושה היום, שאל, תדע לך, הוא משתמש בך לצרכיו הפוליטיים, הוא משתמש בך כקרדום לחפור בו כדי לזכות מחדש בלגיטימציה בכל אותם מקומות שחשים שנתניהו בגד בהם.

אני רוצה שתדע, שאנחנו החלטנו בסיעת העבודה שלא להתנגד למינוי שלך ואפילו לתמוך בו. אנחנו תומכים בך לא מפני שלא מדובר בפארסה, כי מה שנתניהו עושה כאן זו פארסה וזו אחיזת עיניים. הוא לא רוצה אותך באמת. אם הוא היה רוצה אותך באמת, הוא היה ממנה אותך בזמן ולתפקיד אמיתי. הוא רוצה אותך כקישוט, תבין, כקישוט בלבד, כעוד חומר.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אולי הוא רוצה אותו כדי להוריד קולות ממפלגת העבודה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

נכון.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

נו, זה טוב.

אופיר פינס-פז (העבודה):

זה טוב? זה טוב? זיסמן, אל תשכח מאיפה באת. לאן אתה הולך – אני לא יודע, אבל מאיפה באת אל תשכח.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

היו"ר ח' דיין:

יש גם דרך רביעית.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

גם דראושה בא משם. כולם באו מאותו מקום.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

גם אתה היית מוכן לזה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני רוצה לומר לך, שאול, שסיעת העבודה החליטה לתמוך בך על בסיס אישי, כי אנחנו בני-אדם, שאול עמור. חבריך, במרכאות, וראש הממשלה בראשם, הם לא בני-אדם. הם עשו לך את המוות. אנחנו לא מוכנים להשתתף בחגיגת הביזיונות וההשפלות שעברת. אנחנו רוצים להגיד לך, שאול, שלך אישית מגיע. לכן, אנחנו מעניקים לך תמיכה אישית בלתי מסויגת. לממשלה הזאת ולעומד בראשה לא מגיע שאתה תצטרף אליה. תודה רבה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת אופיר פינס. אני מזמין את חברת הכנסת נעמי בלומנטל. אחריה – אחרון הדוברים, שר הביטחון.

שבח וייס (העבודה):

ברשותך, האם אני יכול להגיד משפט אחד?

היו"ר ח' דיין:

בבקשה, תגיד משפט אחד. אני מאפשר לך לומר משפט אחד.

שבח וייס (העבודה):

אני מאוד מודה לך, אדוני היושב-ראש, ואני מאוד מודה לחברת הכנסת נעמי בלומנטל.

חבר הכנסת שאול עמור, אני רוצה את תשומת לבך, אם אפשר. אני רוצה לומר לך משפט. הסיעה שלי מיצתה כמעט את הזמן שהוקצה לה. כך קרה שאני לא קיבלתי זמן, וזה בסדר, יש תורנות.

אני רוצה לומר לך, מעבר לכל פוליטיקה, שיש לנו הרבה סימפטיה אישית אליך, הרבה אהדה למפעל החברתי שלך, ולי במיוחד. אתה היית תלמיד שלי באוניברסיטת חיפה. עכשיו יהיו לי בממשלה שני תלמידים, רפול ואתה. אני לפחות גאה בכך ששניים מתלמידי באוניברסיטת חיפה הם שרי ממשלה. זה מה שרציתי להגיד לך.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת שבח וייס. חברת הכנסת נעמי בלומנטל, בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מוכרחה לומר, שאני מאוד מצטערת ומאוכזבת מחברי האופוזיציה, שמנצלים הזדמנות חגיגת כזאת, בשמחה של חבר שלנו, חבר הכנסת שאול עמור, להיבחרו לשר בממשלת ישראל, כדי להתנגח בממשלת ישראל. הרי הם כבר מזמן מצטערים על ההצבעה שלהם להקדמת הבחירות, כי אנחנו רואים שראש הממשלה ימשיך בתפקידו וכל הדברים שמדברים כאן הם דברים שלא במקומם ולא בזמנם. אני הייתי מצפה מהם לקצת יותר ממלכתיות, קצת יותר פירגון, קצת יותר חברות, קצת יותר רצון טוב. אבל האופוזיציה כדרכה כך היא, זאת המפלגה הזאת ואלה דובריה.

לשאול, החבר הטוב שלנו, שהיום יהיה שר בממשלת ישראל – ממשלת ישראל וראש הממשלה יכולים להיות גאים בחבר חדש שמצטרף אליהם. אנחנו לא מדברים לא על קיסר ולא על נסיך, לא על רמטכ"ל ולא על אלוף. אנחנו לא מדברים על מישור שדרכו היתה סלולה מערש הולדתו ונתיבו זהר משחר נעוריו. אנחנו מדברים על מי? – על שאול עמור, ילד קטן שגדל בקהילה קטנה במרוקו, בבז'אד.

יום אחד, כששאול היה בן עשר, הוא הוריד ממדף הספרים ספר בצרפתית, ספר על השואה. ושאל, הילד הקטן בבז'אד, עד אז לא שמע שום דבר על השואה. הוא קרא את הספר, ומאז לא הפסיק לנדנד לאמא שלו: אמא, צריך לעלות לארץ-ישראל, כי אני פוחד, אחרי מה שקראתי בספר הזה, אחרי ששמעתי על זוועות השואה, אני פוחד ששואה כזאת יכולה לחזור; חייבים לעלות לארץ-ישראל. כך שאול, שהתייתם מאבא שלו כשהוא היה ילד קטן, ילד קטן בן שלוש, וכך הוא עלה לארץ עם אמא שלו, אמא ושני אחים שעלו לכאן, לארץ-ישראל, אחרי ששאול נדנד לאמא: אמא, צריך לעלות לארץ-ישראל.

וכך הם הגיעו לכאן, ולא עברה חגיגת הבר-מצווה של שאול, וגם אמא של שאול נפטרה. ילד בן 13 עם שני אחים נשארו לבד, יתומים, בארץ חדשה, הוא ושני האחים הדואגים ופנימיות.

זהו שאול. זאת הילדות שלו. דרך לא סלולה, דרך קשה, דרך לא של בן ותיקים שגדלו כאן דורות, עם כל סיפורי כיבוש השממה, אלא ילד שהיה לבד, רק עם שני אחים, ומצא את דרכו לשולחן הממשלה. הנה הוא שר בישראל, התגשמות של חלום, ציונות במיטבה.

שאול פעל כל השנים מתוך מחויבות ומסירות למען החלשים, למען הסובלים, כאיש ציבור, כעובד סוציאלי ולאחר מכן כראש עיר וכחבר כנסת. הוא כיהן כיושב-ראש שדולת ערי הפיתוח ופעל בתנופה למען העלייה. הוא היה בין היוזמים לעלייה המוגברת מדרום-אמריקה. הוא קידם בוודאי את עירו, וזאת יודעים כל תושבי מגדל-העמק וגם אחרים שהם לא בני העיר הזאת. הם יודעים עד כמה שאול קידם את העיר מגדל-העמק.

חברי חברי הכנסת – ואני מבקשת ממך, אדוני היושב-ראש – נראה לי שלא מכובד, בשעה שאנחנו מדברים על שר חדש בממשלת ישראל, שמתנהלת כאן כזאת אספה.

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת נעמי בלומנטל, מה אני יכול לעשות? הכול פריימריס.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

קצת יותר בשקט. קצת יותר כבוד למעמד.

חברי חברי הכנסת, זהו חבר שלנו שצמח מן השטח. זה שאול עמור, וזוהי דרכו. ברכות חמות להצלחתו של שאול עמור בתפקיד, בהתרגשות רבה, לך שאול, לך סוזן, לשרית, לענבר, למשה בוודאי, וכמובן לאחר ששלמה, לאחרונה חביבה – לאחות חסי: הרבה הצלחה ויישר כוח. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, שר המדע רוצה למסור הודעה אישית, ויש לו שתי דקות, ואחריו – שר הביטחון.

שר המדע ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, היום הוא יום חג, אבל הוא לא רק יום חג לשאול עמור שמתמנה לשר במדינת ישראל. אני חושב, שזה יום חג למדינת ישראל וזה יום חג לממשלת ישראל – ממשלה שבסופו של דבר מקבלת אליה גם את שאול עמור.

שאל עמור לא היה צריך לעמוד ולהתחנן כדי להיות שר. אף שהזמן נקף ועברו ימים, שאל עמור מגיע לממשלה בזכות.

אני מכיר את שאל עמור תקופה ארוכה, והספקתי לעמוד על תכונותיו הרבות – לא על התכונות שבדרך כלל מדברים עליהן, שהן חשובות – נועם הליכותיו, סבר הפנים ומצפוני, אלא הספקתי לעמוד גם על חוכמתו של האיש: גם חוכמת החיים וגם החוכמה הפורמלית שנרכשה לאחר שנים של מגע עם אנשים. אנשים שבאו אתו במגע ידעו תמיד לומר את שבחו של שאל עמור.

שאל עמור, כאשר אני נמצא כאן עכשיו, אני מרגיש שלבי מתמלא גאווה, בכל האמת, על כך שאתה מצטרף להיות שר. אומנם זה לתקופה קצרה, לתקופה לא ארוכה, אבל עדיין הצלחת ועשית את המהלך הארוך מהעלייה ממרוקו ועד להתמנותך לשר. אני לא אומר שהמהלך הזה הוא ארוך יותר מאשר למי שעלה מרוסיה. הרבה פעמים אני לא אוהב להגיד את זה באופן הזה. אבל, בכל מקרה, זה מהלך ארוך לאדם שהגיע כעולה חדש ונקלט כאן בארץ, הצליח להשלים את הההשכלה הפורמלית, הצליח להגיע לתפקידים ציבוריים בכירים ולעשות את מה שאולי רבים חולמים לעשות אותו – לקחת פרויקט שלא היה בשיא הצלחתו ולהפוך אותו לפרויקט משגשג, לפרויקט שרבים רוצים לחקות אותו ורוצים ללמוד ממנו. רבים גם מתגאים בו. שאל עמור, מה שאתה עשית זה דבר שלא ניתן לקחת ממך, דבר שלא רוצים לקחת ממך, אלא דבר שרבים רוצים להיות שותפים לו.

היו"ר ד' תיכון:

לסיים.

שר המדע ס' שלום:

אני באמת מברך את המשפחה כולה – את סוזן ואת הילדים ואת כל המשפחה – על כך ששאל עמור יהיה בעוד כמה דקות שר במדינת ישראל. אני מאחל לך בהצלחה. אני בטוח, שדרך סלולה עוד לתפקידים רבים, חשובים ומגוונים בעתיד. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. האחרון הוא שר הביטחון. בבקשה. רבותי, נא לשבת.

שר הביטחון י' מרדכי:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ידידי חבר הכנסת שאל עמור, על שאל ניתן להגיד "הנאהבים והנעימים" – שאל הנאהב, והנעימים בעיניו הם עם ישראל וארץ-ישראל. שאל, שעלה

לארץ בילדות, עשה חלק מילדותו בקיבוץ שלוחות ולמד בבית-הספר המשותף בשדה-אליהו, אחר כך בכרמיאל, במגדל-העמק – –

היו"ר ד' תיכון:

היית במגדל-העמק?

שאל עמור (הליכוד-גשר-צומת):

כן.

שר הביטחון י' מרדכי:

– – גדל והתחנך בבית דתי מסורתי, שהערכים של עם ישראל וארץ-ישראל היו נר לרגליו. כמי שמכיר ומוקיר שנים רבות את שאל עמור, אני יכול לומר שהאיש הוא אדם בכל רמ"ח איבריו. הוא בנה וטיפח עיר שהיא עיר מופת. הוא בנה מוסדות חינוך שהם גאוה לכל מי שגר במגדל-העמק ובאזור. הוא תרם לחיי החברה בעיר והביא אותם להישגים גדולים. ראיתי גם איך הוא קלט את העלייה מחבר העמים ובאיזו מסירות הוא טיפח אותה.

שאל וסוזן – הנאהבים והנעימים – תרמו רבות לחברה בישראל, וראוי היום ידידנו שאל עמור שיהיה שר בממשלת ישראל. שאל עמור, זו גאוה לנו. זו גאוה לעם ישראל שמתוכו אתה צומח היום ומגיע למעמד של שר בממשלה. אני מאחל לך שתצליח ותביא לכולנו הרבה הערכה וכבוד.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, הודעה. בל תאמרו, "לא שמענו" לאחר מכן. הדיון בחוק שירותי הדת היהודיים יחל ביום שני בשעה 16:00. ההצבעה תתקיים ביום שלישי בשעה 10:00. אני חוזר: התחלת הדיון היא ביום שני, בשעה 16:00, וההצבעה – ביום שלישי, בשעה 10:00.

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ד' תיכון:

זה על-פי הסכמת הסיעות.

יגאל ביבי (מפד"ל):

הדיון היום?

קריאה:

היו"ר ד' תיכון:

אמרתי, שזה יהיה בשעה 10:00.

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. נא לשבת. הנציג של לייזרזון היה. רבותי, לשבת. אדוני שר החקלאות, אדוני שר הביטחון.

אנחנו ניגשים להצבעה. הכנסת מאשרת את הודעת ראש הממשלה בדבר צירופו של חבר הכנסת שאול עמור כשר בלי תיק בממשלת ישראל. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

איפה סיעת העבודה?

הצבעה מס' 1

בעד הודעת ראש הממשלה – 49

נגד – אין

נמנעים – 2

הודעת ראש הממשלה על צירוף חבר

הכנסת ש' עמור כשר נוסף לממשלה נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 49, אין מתנגדים ושני נמנעים. חבר הכנסת שאול עמור הופך כמעט להיות שר בממשלת ישראל. חבר הכנסת שאול עמור, אנא עלה לדוכן ומסור את ההצהרה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אני מבקש לצרף את שמי.

היו"ר ד' תיכון:

נא להוסיף את חבר הכנסת פנחסי, כלומר 50 הצביעו בעד.

רבותי, עוד דקה. סבלנות. חבר הכנסת שאקי, הואל בטובך לשבת. חבר הכנסת גדעון עזרא. לטובת הפריימריס צריך לשבת עכשיו.

הצהרת אמונים של חבר הממשלה ש' עמור

היו"ר ד' תיכון:

הצהרת אמונים של חבר הכנסת שאול עמור, בבקשה.

שאול עמור:

אדוני יושב-ראש הכנסת, ראש הממשלה – ואני מצטער שאני צרוד – חברי הבית, משפחתי, הגברת נתניהו והקהל הנהדר הזה, אני, שאול עמור, בן סעדה ומשה, זכרם לברכה, מתחייב כחבר הממשלה

לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמונה את תפקידי כחבר בממשלה ולקיים את החלטות הכנסת.

היו"ר ד' תיכון:

נא לחתום, בבקשה.

חבר הכנסת שאול עמור, שר ללא תיק בממשלת ישראל, בהצלחה.

השר ש' עמור:

אדוני היושב-ראש, תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

עתה, הפסקה לחמש דקות.

(הישיבה נפסקה בשעה 13:10 ונתחדשה בשעה 13:15).

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר ס' סלים:

רבותי חברי הכנסת, אנחנו מחדשים את הישיבה. הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת פנחסי. בבקשה.

רפאל פנחסי (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת ועדת הכנסת בדבר הארכת תקופת כהונתה של הוועדה המיוחדת לבחינת בעיית העובדים הזרים.

ביום 4 בפברואר 1998 בחרה הכנסת, לפי הצעת ועדת הכנסת, את הוועדה המיוחדת, על-פי סעיף 17 לתקנון, לנושא בעיית העובדים הזרים, לתקופת כהונה של שנה אחת.

ועדת הכנסת מציעה לכנסת להאריך את תקופת כהונתה של הוועדה האמורה עד לתום תקופת כהונתה של הכנסת הארבע-עשרה. תודה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. הכנסת רשמה לפניה את הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת.

רפאל פנחסי (יו"ר ועדת הכנסת):

לפי ההצעה, אני רואה שצריך להצביע.

היו"ר ס' סלים:

ליתר ביטחון הייתי מציע להצביע. זה לא יזיק.

רפאל פנחסי (יו"ר ועדת הכנסת):

אני מבקש את אישור הכנסת.

היו"ר ס' סלים:

נצביע על הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת.

הצבעה מס' 2

בעד הצעת ועדת הכנסת – 4

נגד – אין

נמנעים – אין

הצעת ועדת הכנסת בדבר הארכת תקופת כהונתה של הוועדה המיוחדת
לבחינת בעיית העובדים הזרים נתקבלה.

היו"ר ס' סלים:

ארבעה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הכנסת קיבלה את הצעת ועדת הכנסת ואישרה אותה.

שאלות בעל-פה

היו"ר ס' סלים:

אני עוברים לנושא הבא: שאלתא בעל-פה של חבר הכנסת חנן פורת לשר המשפטים בנושא: אי-
העמדתו לדין של אבישי רביב. בבקשה, חבר הכנסת פורת.

אי-העמדתו לדין של אבישי רביב

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני שר המשפטים, ביום י"ט בחשוון התשנ"ט, 8 בנובמבר
1998, הודיע היועץ המשפטי לממשלה על החלטתו להעמיד את אבישי רביב לדין. מאז חלפו
חודשיים, וכתב האישום לא הוגש.

רצוני לשאול:

1. מתי יוגש כתב האישום?

2. נודע לי, כי אנשי המחלקה הפלילית בפרקליטות סירבו לייצג את המדינה ועל כן הובא פרקליט
מהמחלקה האזרחית. האם נכון הדבר?

שר המשפטים צ' הנגבי:

תודה. אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת פורת, 1. כתב האישום נגד מר אבישי רביב יוגש בשבועות הקרובים.

2. לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה החליט להגיש את כתב האישום, בחרה פרקליטת המדינה שני פרקליטים בכירים בעלי ניסיון רב בתחום הפלילי לצורך ניהול המשפט.

כאמור, המשפט יתנהל לאחר שיוגש כתב האישום, כפי שאמרתי, בשבועות הקרובים.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה, אדוני השר. שאלה נוספת לחבר הכנסת פורת. בבקשה.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, קודם כול, אני רוצה להודות מקרב לב לשר המשפטים על תשובותיו הבהירות בסוגיה זו, מפני שהרבה פעמים אנחנו זוכים לתשובות שבהן רב הסתום על הגלוי.

אני רוצה רק לקוות, שהמושג "שבועות קרובים" לא יתפרס על פני חודשים קרובים. אי-אפשר להסתיר ולכחד את העובדה שאנחנו נמצאים גם בעידן של בחירות, וגם אם אסור בשום פנים ואופן ששיקול של בחירות יהיה גורם בעל משקל כלשהו בהיבט הזה, עלול להתערור ולו למראית עין חשש כגון זה. ועל כן באמת הייתי שמח, ואציג זאת כשאלה, אם ייאות השר ברגע שהתאריך המוגדר ייקבע, לעדכן בכך ולו את השואל או את הציבור.

אולי מלה אחרונה. הציבור, שבוודאי מבכה עד עצם היום הזה מרה את הירצחו של יצחק רבין, ראש הממשלה, זכרו לברכה, חש חרדה וגם תחושת מועקה כתוצאה מהעובדה שאותו סיפור קשה מאוד של אבישי רביב, שכעת על-פי הודעתו של היועץ המשפטי לממשלה עומד להיות מוגש נגדו כתב אישום – ברור כבר לכול ביחס לחשדות האלה, כי יש דברים בגו. וכל עוד הדבר הזה לא יתבהר, אנחנו נותנים מקום לחרושת שמועות, לתפיסות שפלות ואפלות של קונספירציה וכדומה, להרים ראש.

היו"ר ס' סלים:

לסיים, בבקשה.

חן פורת (מפד"ל):

ועל כן, הכרעה בעניין זה ובהירות בעניין זה רק יטהרו את אווירת המועקה ויוכלו להרים את ראשה של המדינה, שידעת לטפל גם בשאלות כאובות המצויות בתוכה. תודה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. שאלה נוספת, חבר הכנסת דוד אזולאי. בבקשה, שאלה קצרה, לא הרצאה. בבקשה.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, בזמני, הגשתי שאילתא בעל-פה בעניין הזה של אבישי רביב וקיבלתי מענה כאן במליאה. לאחר מכן פניתי בכתב ליועץ המשפטי לממשלה, ביקשתי לדעת מדוע לא מגישים כתב אישום נגד אבישי רביב. לצערי הרב, עד היום טרם קיבלתי מענה בכתב. האם תשובה בכתב תחייב אותו, ולכן הוא לא עושה זאת עד היום? אני מבקש את התערבותך בעניין הזה. תודה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. אדוני השר, בבקשה.

שר המשפטים צ' הנגבי:

תודה רבה. ראשית, לעניין כתב האישום, בוודאי יודעים השואלים הנכבדים, כמחוקקים, כי במשרד המשפטים קיימת, כנדרש, הפרדה מוחלטת בין הדרג הפוליטי שבו אני נושא בתפקיד מיניסטריאלי, לבין הסמכות והאחריות של הדרג המקצועי – היועץ המשפטי לממשלה, פרקליטת המדינה והאנשים הכפופים להם, בכל מה שנוגע להעמדת אנשים לדין, או להחלטה שלא להעמיד אותם לדין.

ככל הזכור לי, היועץ המשפטי לממשלה הודיע בהודעה פומבית שפורסמה ברבים על החלטתו להנחות את פרקליטות המדינה להגיש כתב אישום נגד מר אבישי רביב, וכפי שעולה מתשובתי, כתב האישום הזה הוא בגיבוש ויוגש לבית-המשפט בעוד שבועות לא רבים.

אני מתאר לעצמי שגם חבר הכנסת אזולאי וגם חבר הכנסת פורת יזכו לשמוע על הגשתו של כתב האישום, כפי שאני אשמע על כך, כלומר מכלי התקשורת.

דוד אזולאי (ש"ס):

זאת השיטה?

שר המשפטים צ' הנגבי:

אני אינני נוהג לקבל הודעות מוקדמות מראש, אלא במקרים מאוד חריגים היועץ המשפטי לממשלה מביא לידיעתי כדרג מדיני החלטה שלו לפני שהוא מביא אותה באופן פומבי לידיעת הציבור, וטוב שכך הם פני הדברים.

אני משוכנע, שמרבית הציבור, אולי מרביתו המוחלטת של הציבור, יודעים להבחין בין החלטה להגיש כתב אישום בגין עבירות מסוימות בהקשרו של מר רביב, לבין הצורך לדחות על הסף ולהפריך באופן מוחלט את תיאוריות הקונספירציה השונות והמשונות שהדהדו בחלל הציבוריות בישראל לאחר הירצחו של ראש הממשלה המנוח יצחק רבין.

יצחק רבין נרצח על-ידי יגאל עמיר, שהתייצב מאחורי גבו כמוג לב, לחץ על ההדק שלוש פעמים ורצח אותו בדם קר.

אינני חושב שצריך לערבב בין שתי הסוגיות הללו. בעניינו של מר יגאל עמיר כבר ניתנה הכרעת דין מפורטת; היתה גם ועדת חקירה ממלכתית בראשות נשיא בית-המשפט העליון בדימוס, הנשיא שמגר, שגם היא הביעה את דעתה באופן מאוד מאוד בהיר לגבי תיאוריות הקונספירציה.

ובכל מה שנוגע לחשדות שהופנו כלפי מר רביב, הרי, כאמור, מתגבשת בעצם הימים האלה טיוטה של כתב אישום לצורך הגשתה לבית-המשפט.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה, אדוני השר.

שאלות ותשובות

היו"ר ס' סלים:

אנחנו עוברים לנושא הבא. הנושא הבא הוא שאלות רגילות לסגן שר הבינוי והשיכון. אני מזמין אותו לבמה לענות על שאלות.

החלת התיקון לחוק הלוואות לדיור

חבר הכנסת י' שטרן שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ח' בחשוון התשנ"ט (28 באוקטובר 1998):

במושב הקודם של הכנסת נתקבל חוק המשכנתאות, לרבות התיקון המדבר על החלתו הרטרואקטיבית של החוק על אלה שכבר קיבלו הלוואות דיור בחודשיים שלפני קבלת החוק. התיקון הנ"ל היה אמור להיכנס לתוקפו, אך לשכתנו מוצפת בתלונות על אי-יישום.

רצוני לשאול:

1. האם קיבלו הבנקים הוראה ישירה ממשרד השיכון בדבר התיקון הנ"ל?

2. אם כן – מדוע לא מיושמת ההוראה על-ידי הבנקים?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1–2. יש אכן למשרד הבינוי והשיכון קושי בהחלה רטרואקטיבית של התיקון לחוק הלוואות לדיור, המתייחס למי שמימשו משכנתה בחודשיים שלפני מועד החלת החוק.

החלת החוק למפרע מחייבת בדיקה של זכאות מממשי המשכנתאות לפי שתי מערכות של כללים, כדי שיוכלו לבחור את העדיפה עליהם, וחובתם להציג את מלוא המסמכים הנדרשים להרשמה החדשה. עם זאת, חישוב הזכאות צריך להיות על בסיס הנתונים במועד ביצוע המשכנתה ולא על בסיס הנתונים דהיום. יתירה מכך, יש מקום לפנות לכל הזכאים הפוטנציאליים לשינוי הסיוע, שיבחנו זכאותם, כדי שלא יזכו רק אלה שהמידע הרלוונטי הגיע אליהם. כל אלה מחייבים, כמובן, פעילויות ארגוניות וחישוביות מורכבות.

אדוני היושב-ראש, בשלב זה המשרד נמצא בתהליך אינטנסיבי של הסבה של המערכת לניהול תוכניות הסיוע לדיור לשנת 2000. כבר היום יש שימוש בתאריכים המתייחסים לשנת 2000 בתעודות זכאות המונפקות מתחילת 1999, והפעלה תקינה של כל תוכניות הסיוע תלויה בהשלמת ההסבה. במהלך ההסבה אין, לצערנו, אפשרות טכנית לבצע שינויים משמעותיים, כדי להבטיח שלמות והתאמה של המערכת לזו המוסבת. אך עתה מתבצע תכנון הפנייה לכל הזכאים הפוטנציאליים, לגבי אופי בדיקת הזכאות והנחיית הבנקים בנושא הסבת המשכנתאות.

מייד עם השלמת ההסבה לשנת 2000 במהלך הרבעון הראשון של השנה, נבצע את השינויים הנדרשים במערכות הממוחשבות ונודיע לבנקים על מתכונת הטיפול בזכאים הפוטנציאליים.

עיון בספרי מכרזים של משרדי ממשלה

חבר הכנסת א' פורז שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ח' בחשוון התשנ"ט (28 באוקטובר 1998):

הגיע לידיעתי, כי תמורת עיון במכרז משרדך בנושא הפרטת הדיור המוגן, יש לשלם 700 ש"ח, וזאת בניגוד להנחיותיו של החשב הכללי במשרד האוצר.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. אם כן – מה נעשה בעניין?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

חבר הכנסת הנכבד, אברהם פורז, טעה בשגגה כמה טעויות:

א. טעות ראשונה – אין מדובר במקרה דנן במכרזים לניהול הדיור המוגן בעבור המדינה, ואף לא במכרזים להפרטת הדיור המוגן.

ב. טעות שנייה – התשלום איננו בעבור עיון במכרז, כפי שחושב חבר הכנסת פורז, אלא בעבור רכישת חוברת המכרז. בהנחיות החשב הכללי נאמר: "מסמכי המכרז יומצאו לכל דורש, אולם ועדת המכרזים רשאית לקבוע כי הם יומצאו תמורת תשלום בגובה שייקבע על-ידה".

ג. טעות שלישית – בהנחיות החשב הכללי נאמר, ואני שוב מצטט: "ועדת המכרזים רשאית לאסור עיון במסמכי המכרז, קודם רכישתם", ולפיכך, אין כלל חובה לאפשר עיון במסמכי המכרז, וכל המעוניין בהם, קונה אותם, כמובן.

עדכון המשכנתאות בעקבות הפיחות

חברת הכנסת נ' בלומנטל שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום ט"ו בחשוון התשנ"ט (4 בנובמבר 1998):

הפיחות האחרון של השקל השפיע, בין היתר, על עלותן היחסית של המשכנתאות המוענקות לציבור רחב. הדבר עלול לפגוע במיוחד בזוגות הצעירים והעולים החדשים.

רצוני לשאול:

1. מה הוא שיעור המשכנתה שניתנת לציבורים אלה?

2. האם תושפע המשכנתה מן הפיחות?

3. איך יפעל משרדך לשפר את המצב הנ"ל?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המשכנתאות המסובסדות, המיועדות לחסרי הדירה, עודכנו לאחרונה, כזכור, בחודש אוגוסט אשתקד, בעקבות השינויים בחוק הלוואות לדירה ויישום המלצות הוועדה למדיניות הסיוע בדירה, ועדת-גדיש. סכומי המשכנתאות משתנים על-פי הניקוד שצברו הזכאים, השירות בצה"ל, ותק בארץ לעולים והיישוב שבו נרכשת הדירה. הסכום המינימלי של משכנתה, כמוגדר בחוק הלוואות לדירה, הוא 48,000 ש"ח – אך ניתן להגיע גם למשכנתה בסך כ-317,000 ש"ח לדירה מיד שנייה.

2. אומנם, נהוג לנקוב מחיר דירות בדולרים. עם זאת, אין סיבה שהמחירים יוצמדו בפועל לשער החליפין של הדולר, היות שאין בהם מרכיב של יבוא – הקרקע, רוב החומרים והעבודה.

אדוני היושב-ראש, בדיעבד, יש כיום ראיות חותכות שלא היה מקום לעדכן את המשכנתאות בעקבות עליית שער החליפין של הדולר.

הגדלת המשכנתאות היתה מביאה את המוכרים להיצמד למחירים הדולריים הקודמים, והם היו נהנים מרווח לא סביר, בעוד הזכאים היו נושאים בנטל החזר משכנתאות גדולות יותר, ותקציב שניתן היה להפנות ליעדים אחרים, היה משועבד לנושא זה.

הנתונים, אם כן, מראים, שדווקא בעקבות הפיחות, חל גידול יוצא דופן בביצוע משכנתאות מוכוונות לזכאים, ונרשמו שיאים שזה זמן רב לא היו דוגמתם.

3. אך אנחנו מצויים עם היד על הדופק, כמובן, ואם יהיה צורך, נגיב בהתאם למציאות המשתנה.

תקציב הדיור לקשיש

חברת הכנסת ת' גוז'נסקי שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ב בחשוון התשנ"ט (11 בנובמבר 1998):

בנושא תקציב הדיור לקשיש, רצוני לשאול:

1. מדוע קוצץ תקציב הדיור לקשיש בתקציב 1999 לעומת תקציב 1998, שעה שמחריפה מצוקת הדיור של הקשישים?

2. מה הן תוכניות הדיור לקשיש במגזר הערבי ומה הוא התקציב למימושן בשנת 1999?

3. מתי תופעל במגזר הערבי התוכנית לדיור מוגן לקשישים, הפועלת זה כבר במגזר היהודי?

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, 1. תקציב הדיור לקשיש לא קוצץ, כפי שטוענת חברת הכנסת גוז'נסקי, משום שאין כלל במשרד הבינוי והשיכון תוכניות ייחודיות למגזר זה באוכלוסייה. הקשישים בישראל נכללים במסגרת הרחבה של תוכניות הסיוע לכל חסרי דירה.

2. יתר על כן, התופעה של קשישים חסרי דירה בקרב האוכלוסייה הערבית היא נדירה ביותר, למיטב ידיעתנו. הוא הדין בקרב האוכלוסייה היהודית הוותיקה.

3. עם זאת, בתי הדיור המוגן שנבנים על-ידי משרד הבינוי והשיכון, מיועדים לכלל אוכלוסיות הקשישים חסרי הדיור. בולט במיוחד מספר העולים החדשים באותם בתי דור, משום שבקרב אוכלוסייה זו מצויים קשישים רבים חסרי דירה.

וכדי להסיר כל ספק: בבתי דור מוגן, הנבנים בערים וביישובים רבים, יכולים להשתלב קשישים מכל מגזרי האוכלוסייה, לרבות המגזר הערבי.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה, אדוני סגן השר. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, שאלה נוספת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני סגן השר, בתוכניות של המשרד יש טיפול ייחודי בבעיות הקשישים שזקוקים לדיוור מוגן, או שצריך להוציא אותם לפעמים מחורים עלובים שבהם הם מתגוררים. לכן, כשאני דיברתי על הקיצוץ, התכוונתי לכך שהתוכניות שמיועדות לדיוור מוגן לקשישים קוצצו.

הדבר השני שאני רוצה לומר לך: עם כל השינויים שחלים באוכלוסייה הערבית, אדוני, חלים שינויים גם במצבם של הקשישים, גם בערים המעורבות, גם בערים הערביות וגם בכלל ביישובים הערביים. אני חושבת, שמשרדך, מן הראוי שיעשה סקר בנושא הזה, אני מציעה, 'בדוק את הנושא ויגלה עד כמה הבעיה חמורה. תודה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אדוני היושב-ראש, לא הצלחתי להבין על איזה סעיף מדברת חברת כנסת גוז'נסקי כאשר היא מדברת על כך שבכל אופן – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

— — יש קיצוץ מסוים בתקציב, אבל אם היא תפנה את תשומת לבי במיוחד לסעיף הספציפי הזה שהיא מדברת עליו, אני אשמח להתייחס ולענות.

אני מוכן גם להעביר את הצעתך בדבר קיום סקר בקרב האוכלוסייה הערבית, לראות מה קורה אצלם בכל מה שקשור לאוכלוסייה הקשישה, ואני אודיעך דבר.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה.

משכנתה למשפחה חד-הורית

חברת הכנסת נ' בלומנטל שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ב בחשוון התשנ"ט (11 בנובמבר 1998):

משפחה חד-הורית זכאית למשכנתה מוגדלת באופן אוטומטי אם ראש המשפחה גרוש או אלמן. לעומת זאת, רווק העומד בראש משפחה מחויב להגיש ערעור למשרד השיכון, ורק לאחר מכן מקבל את המשכנתה שלה הוא זכאי.

רצוני לשאול:

1. מה היא מדיניות משרדך לגבי אנשים אלה?

2. מה הם הקריטריונים שעל-פיהם מוגדרת משפחה כחד-הורית?

3. האם סביר להקשות על ראשי משפחה אלה, ומה ייעשה בנדון?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. משפחה חד-הורית מוגדרת כך, בנוהל משרדנו: אלמן או אלמנה, או גרוש או גרושה עם ילדים וכן רווק עם ילדים. התופעה של רווק עם ילדים היא נדירה ביותר, שכן האפטרופסות הטבעית במקרה של הולדת ילד נתונה בידי האם. עם זאת, רווק שקיבל אפטרופסות על ילדו, זכאי למלוא הסיוע הניתן למשפחות חד-הוריות. במקרים שמסיבות שאינן תלויות בו, אינו יכול לקבל אפטרופסות של בית-משפט, אז דנה ועדת חריגים במשרדנו בבקשה.

3. מכל מקום, איננו מקשים חלילה ואין לנו כל כוונה כזאת.

פיטורי עובדים באגודה לתרבות הדיור

חבר הכנסת ח' רמון שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ו' בכסליו התשנ"ט (25 בנובמבר 1998):

הובא לידיעתי, כי לאחרונה פוטרו מהאגודה לתרבות הדיור עובדים ותיקים שהם חברי מפלגת העבודה. נוסף על כך, קיימת אפליה בשכר עובדים אחרים חברי מפלגת העבודה.

רצוני לשאול:

1. הייתכן כי האגודה לתרבות הדיור ומשרד השיכון נוקטים אפליה על רקע מפלגתי?

2. האם ישווה השכר ויוחזרו המפוטרים לעבודתם?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

חבר הכנסת רמון הגיש שאילתא לגבי פעילותה של האגודה לתרבות הדיור, שחלים עליה הכללים והנהלים של כל חברה ממשלתית.

כידוע, על-פי חוק החברות הממשלתיות, השרים ממנים את חברי הדירקטוריון לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים. הדירקטוריון בוחר באחד מחבריו כיושב-ראש, והחלטה זו טעונה אישור השרים וגם התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים. הדירקטוריון הוא שממנה את המנכ"ל. אם כן, רבותי חברי הכנסת, כל התהליך הזה בוצע באגודה לתרבות הדיור.

סעיף 32 של חוק החברות הממשלתיות קובע, כי חובה על הדירקטוריון – "לקבוע את המדיניות הכללית של החברה בתחום מטרותיה, ואת פעילותה הפיננסית. לקבוע מדי שנה את תקציבה השנתי, דרך ביצועו והשימוש במקורות העומדים לרשותה, וכן את תוכנית הפעולה לאותה שנה ותוכניות לטווח ארוך"; וכן – "לקבוע את תקן עובדי החברה והמועסקים בשירותה". אם כן, רבותי חברי הכנסת, גם סעיף 32 בחוק החברות הממשלתיות מתבצע כלשונו וכרוחו. מכאן, שאין לי או למשרדי כל נגיעה, ישירה או עקיפה, עם נושאי כוח-אדם באגודה לתרבות הדיור.

עם זאת, ביקשתי ממנכ"ל האגודה לדווח לי בנושא שהעלה חבר הכנסת בשאילתא שלו, ואני מתכבד להביא את דיווחו כדלקמן:

א. בכל תקופת כהונתי כמנכ"ל האגודה, מעולם לא הופסקה עבודתו של עובד/ת מסיבה של אפליה על רקע מפלגתי.

ב. שכרם של עובדי האגודה מעוגן זה שנים בנהלים המגדירים באופן מפורש לכל עובד את רמת שכרו בהתאם לתפקידו ולכישוריו. מכאן שגם אם היה רצון לבצע אפליה בתנאי השכר של העובדים, אין הדבר אפשרי מבחינת ביצוע. זאת מכיוון שכל התנאים של השכר ידועים לכל עובד עם קבלתו לעבודה ומופיעים בנהלים של האגודה.

ג. בשאלתא מצוין, ש"לאחרונה פוטרו מהאגודה עובדים ותיקים". באגודה לא התנהלו פיטורי עובדים לאחרונה, להוציא את העובד הוותיק היחיד סם בן-שטרית, שעבודתו הופסקה בהתאם לסדרי מינהל תקינים שהתקיימו בעניין הליך סיום עבודתו ומהסיבות שיפורטו להלן:

1. סם בן-שטרית שימש כמנהל מחוז ירושלים בכל תקופת עבודתו באגודה לתרבות הדיור.

במהלך כל השנים, מאז ראשית שנות ה-90, נקטו הנהלות האגודה כנגד בן-שטרית צעדים משמעותיים כאלה ואחרים, שרובם ככולם נבעו מן המעשים והמחדלים שיפורטו. ואולם, מנימוקים לא רלוונטיים, לרבות התחשבות בבן-שטרית, לא הוסקו בעניינו מסקנות חד-משמעיות.

2. במהלך השנים הצטברו באגודה מסמכים ותלונות רבות המצביעים על הליקויים והמחדלים באופן ביצוע עבודתו של בן-שטרית כמנהל מחוז ירושלים, הן משנים עברו והן מן העת האחרונה.

להלן אפרט מקצת מן התלונות והמחדלים הללו, שהביאו להחלטה לסיים את עבודתו של בן-שטרית:

א. במהלך כל תקופת העבודה, במשך שעות העבודה, הרבה בן-שטרית לבצע פעילויות שאינן קשורות כלל לתפקידו ולאגודה, אלא קשורות לענייניו האישיים ולפעילויות ציבוריות שונות; ב. בן-שטרית הרבה להיעדר מעבודתו, וזאת בלא רשות וללא שדיווח על כך למי מבין חברי הנהלת האגודה. יתירה מכך, הגם שנעדר פעמים רבות מעבודתו, מילא את כרטיס הנוכחות שלו כאילו נכח באותם פעמים במשרדו; ג. יחסי האנוש שבין בן-שטרית לבין העובדים הכפופים לו ולמנהלי הסניפים באגודה היו עכורים, שכן בן-שטרית הפגין כלפיהם יחס מזלזל ונהג תכופות לפגוע בהם אישית ולא עניינית; ד. בן-שטרית היה עסוק, כאמור, בעיסוקים אשר אינם קשורים לאגודה, לפיכך לא נותר לו זמן לבצע את עבודתו נאמנה. כך, לא התבצעה במחוז ירושלים מלוא הפעילות שאמורה היתה להתבצע, כגון מתן מענקים לשיפוץ בתים ועריכת כנסים ותחרויות. כאן מן הראוי לציין, שבן-שטרית הגיש תוכנית יעדים לשנת 1997 אשר לא רק שלא בוצעה אף בחלקה, אלא שנערכה ברשלנות, לאור נתוני שנת 1997.

3. לאור כל האמור לעיל, נתכנסה ביום 7 ביולי 1998 ועדת מינהל וכוח-אדם וועדת הביקורת של האגודה לתרבות הדיור, כדי לדון בעניין תפקודו של בן-שטרית.

4. ביום 14 ביולי 1998 נתכנסה שנית ועדת מינהל וכוח-אדם, הפעם בנוכחות בן-שטרית. במהלך הישיבה, לאור בקשתו של בן-שטרית, הוחלט להעלות על הכתב את הטענות המתייחסות לאופן תפקודו כמנהל מחוז ירושלים, בצירוף מסמכים נלווים להוכחת האמור. הוחלט באותה ישיבה, ואף זאת לבקשתו של בן-שטרית, כי לאחר קבלת המסמכים האמורים, תינתן לו אפשרות תגובה בכתב בתוך עשרה ימים.

5. ביום 19 ביולי 1998 נמסר לבן-שטרית מסמך המפרט את טענות האגודה כנגדו, בצירוף מסמכים רבים להוכחת האמור בו.

6. במועד שבו היה בן-שטרית אמור להגיש תגובתו, ביקש הוא לקבל דחייה של שבוע נוסף, על מנת להיוועץ בעורך-דינו, ובקשתו נענתה בחיוב.

7. ביום 4 באוגוסט 1998 הגיש בן-שטרית תגובתו לוועדת מינהל וכוח-אדם.

8. ביום 6 באוגוסט 1998 נערכה ישיבת דירקטוריון שבה נדון, בין היתר, תפקודו של בן-שטרית. בישיבה זו הוצגו כל הטענות כנגד העובד, וכן הוצג מכתב התשובה שלו. יצוין כי תגובתו של בן-שטרית היתה בלתי עניינית לחלוטין, וזאת אף שניתנה לו שהות ארוכה לעריכתה.

9. בתום ההתייעצות שנערכה בדירקטוריון, לאחר שהדירקטוריון שקל את נסיבותיו האישיות של בן-שטרית, שנות עבודתו הרבות וכל הנימוקים והטעמים שהועלו על-ידו בכתב ובעל-פה, הוחלט, כי על מנת לאפשר לאגודה המשך פעילות תקין, אין מנוס מלהביא לידי סיום את עבודתו של סם בן-שטרית.

10. ביום 9 באוגוסט 1998, נמסר לבן-שטרית מכתב המודיע לו על סיום העסקתו באגודה.

11. יודגש ויצוין, כי סיום עבודתו, כאמור, של סם בן-שטרית לא נעשה משיקולים זרים, אלא מסיבות ענייניות, הנוגעות כולן לאופן תפקודו כמנהל מחוז ירושלים וליחסים העכורים הבין-אישיים שנוצרו הן בינו לבין כל הצוות שעמו עבד והן בסניפים הקשורים למחוזו.

על החתום: מנהל האגודה לתרבות הדור.

אדוני היושב-ראש, אין לי מה להוסיף על הדברים שציטטתי.

הוצאת מכרז לבנייה בהר-חומה

חבר הכנסת י' שטרן שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"א בטבת התשנ"ט (30 בדצמבר 1998):

מינהל מקרקעי ישראל ומשרד השיכון הוציאו מכרז לבניית 1,025 יחידות דיור בהר-חומה. עלות קרקע ופיתוח לדירה הוא כ-35,000 דולר. עם עלויות הבנייה יגיע מחיר שלושה חדרים ל-140,000 דולר.

רצוני לשאול:

1. כמה היו עלויות הפיתוח בפועל?

2. האם נשקל להכריז על הר-חומה אתר לאומי שהוצאות הפיתוח בו מסובסדות ב-50%?

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, על-פי החלטת הממשלה 3205, מיום י"ט בסיוון התשנ"ד, 29 במאי 1994, גובה המשרד את מלוא הוצאות פיתוח התשתיות בפועל כאשר מדובר בבנייה רוויה, כאשר יש הבדל: אם מדובר באזורי עדיפות לאומית, גובה המשרד החזר של 50% בלבד מעלויות הפיתוח בפועל.

בכל מה שנוגע למכרז לבנייה בהר-חומה, אני רוצה להביא בפני חברי הכנסת את הנתונים הבאים, ולאחר מכן אתייחס לשאלה של חבר הכנסת יורי שטרן:

א. עלויות הפיתוח כפי שהתפרסמו במכרז נעות בין 83,000 שקלים ל-162,000 שקלים ליחידת דיור, וזה עדיין לא כולל מע"מ. עלויות אלה משקפות את אומדן העלויות בפועל לביצוע תשתיות, שכידוע, הן באחריות משרד הבינוי והשיכון.

ב. משרד הבינוי והשיכון בחן באוצר אפשרות להעניק לזכאים "סיוע מקום" לרכישת דירה חדשה בירושלים בכללה, ולא בהר-חומה בלבד. מובן שאם היינו הולכים על ירושלים זה היה כולל גם את הר-חומה, מכיוון שאנחנו במשרד הבינוי והשיכון סברנו שיש מקום לשפר גם את מאזן ההגירה השלילי שיש בירושלים ולחזק אותה על-ידי רכישת דירות, בעיקר לזוגות צעירים, ואם מדובר בהר-חומה, שזה יהיה גם בהר-חומה ובשכונות נוספות בעיר, אבל בסופו של דבר הוחלט, לצערי, לא להעניק סיוע מיוחד זה בירושלים.

ג. אני רק רוצה להבהיר ולומר, שמתן הנחה על החזר הוצאות פיתוח לאחר שנבחרו כבר כמה חברות שהגישו הצעות במכרז עלול לערער את הבסיס החוקי – אם כי אני לא רוצה לקבוע שזה לא חוקי – של תוצאות המכרז.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת יורי שטרן. בבקשה.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

ראשית, אני חושב שבהר-חומה אנחנו מפספסים הזדמנות חד-פעמית, ואולי אחרונה מבחינת האתרים בירושלים, לבנות מספר גדול של דירות זולות יחסית, ולדעתי, משרד הבינוי והשיכון היה יכול לנקוט מדיניות אחרת גם במחירי הפיתוח.

אני מבקש מכבוד סגן השר לענות על השאילתא הראשונה שלי, שאת התשובה עליה פספסתי, לצערי, כשהייתי בפרוזדור. אם אתה יכול, אני מבקש שתענה לי על השאילתא בעניין המשכנתאות.

היו"ר ס' סלים:

נחזור אליה.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

והתיקון שהבהרתי.

היו"ר ס' סלים:

תודה. יש לך מה להוסיף בעניין הזה, אדוני סגן השר? אולי נחזור לשאילתא הראשונה של חבר הכנסת שטרן.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אני רק יכול לומר, שאני שמח על כך שהוא מצטרף לדעתי. במשך חודשים סברתי שיש מקום לתת מענקי מקום בירושלים, אבל זה לא הועיל, כך שאני מאוד מצטער.

אני אשמח גם לענות על השאילתא הקודמת שלך.

היו"ר ס' סלים:

נחזור לשאילתא הקודמת של חבר הכנסת יורי שטרן, מס' 3564: החלת התיקון לחוק הלוואות לדיור. בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(משיב על שאילתא מס' 3564, ראה לעיל)

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת יורי שטרן. בבקשה.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד סגן השר, אני קצת תמה על מה ששמעתי. התקבל החוק והתקבל תיקון.

היו"ר ס' סלים:

הסתייגות שלך.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כן, הסתייגות שלי. מדובר היה אז על היערכות שתימשך כחודש וחצי, חודשיים, כדברך, כששאלתי, וכדברי אנשי המערכת. עכשיו החוק ישנו, התיקון בתוקף. מדובר בחודש אוגוסט בשנה שעברה. אנחנו היום בינואר. הבנקים – בחלקם לפחות – לא יודעים על כך שהם בכלל צריכים להתייחס לפניות האלה, לתיקונים, חודשיים לאחר. זאת אומרת, יש פה עניין של יידוע מצדכם של הבנקים, ולא מדובר בכמויות גדולות כל כך. אין לי מספרים – אני דווקא רציתי לשמוע ממך בכמה אנשים מדובר – אבל לא יכול להיות שבמדינת ישראל קיים חוק, קיים תיקון לחוק, ואין מבצעים אותו ואף אין יודעים עליו במערכת שצריכה לבצע אותו, קרי הבנקים.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

קודם כול אני רוצה לומר לחבר הכנסת שטרן, שאני נותן את מלוא האמון באותם פקידיים שנמצאים במשרד הבינוי והשיכון ואמורים לטפל בזה, והם יודעים שברגע שהסתייגות שלך נתקבלה, זה חלק מהחוק והם צריכים לבצע אותו, והטענות שלהם הן טענות טכניות, שלא מצביעות, חלילה, על התחמקות מלבצע את מה שהצלחת להעביר בהסתייגות. אני לא חושב שאנחנו נפתור את זה כאשר אני כאן על הבמה ואתה שואל שאלה נוספת, אבל אני אבקש שאותם גורמים רלוונטיים במשרד ייצרו אתך קשר ויקיימו אתך פגישה, ואני בטוח שאתה תקבל את ההסברים, ואולי עד שהסברים ינעמו לאוזניך, הדבר הזה גם יהיה ברור בבנקים ברחבי המדינה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. שאלתא אחרונה לסגן שר הבינוי והשיכון, מס' 3850, של חבר הכנסת שמואל הלפרט: סיוע למקבלי השתתפות בשכר דירה. בבקשה.

סיוע למקבלי השתתפות בשכר דירה

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ד' בטבת התשנ"ט (23 בדצמבר 1998):

עקב עליית שער הדולר נוצרה פגיעה במשפחות נזקקות ובזוגות צעירים המשלמים שכר דירה צמוד לדולר. פורסם שהמשרד יעניק פיצוי חד-פעמי לזכאים להשתתפות בשכר דירה, מכיוון שהגרים בשכירות הם מעוטי יכולת ונמנים עם השכבות החלשות.

רצוני לשאול:

1. האם נשקלת העלאה קבועה לזכאים להשתתפות בשכר דירה?

2. האם במקרים חריגים תישקל תוספת מיוחדת כדי לסייע להם?

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הבעיה שמעלה חבר הכנסת הרב הלפרט היא נכונה וגם מחייבת פתרון צודק.

אין כל ויכוח ביני לבין חבר הכנסת הרב הלפרט בדבר הצורך להגדיל את הסיוע בשכר דירה למשפחות נתמכות, לנוכח ההתייקריות שחלו במשק. ואכן ערב הכנת התקציב פנה משרדי, משרד הבינוי והשיכון, לאוצר בבקשה כזאת – בטענה המוצדקת הזאת – אבל, לצערי, הדרישה הזאת לא נענתה, בטענה של חוסר תקציב.

לגבי השאלה אם הנושא הזה מטופל בוועדות הערר, אני רוצה לומר לחבר הכנסת הרב הלפרט, שוועדות הערר דנות, כידוע לו וכידוע לכולם, במקרים חריגים, וכמובן, תמיד לגופו של עניין, וכל שחברי הוועדה מגיעים למסקנה שאכן יש הצדקה, הם בוודאי יודעים איך לתת את הטיפול הנאות.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת שמואל הלפרט.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, אני מודה לך על התשובה. אני רוצה לשאול, האם אתה או משרדך חושבים להצמיד את שכר הדירה לדולר, לאלה שזכאים להשתתפות בשכר דירה?

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

המשרד אולי היה רוצה כל מיני דברים, אבל הוא משתדל להיות גם מציאותי, כך שקשה לומר שאנחנו נבוא בהצעה כזו שנצמיד את זה לדולר, אבל אני כן חייב לומר שפעולה מסוימת עשינו: בסוף השנה, כאשר היתה שחיקה בשקל, נתנו פיצוי חד-פעמי, אבל מובן שלא מדובר על הצמדה מתמדת של הדולר לשקל, לאור התנודות בעולם. אף שיש אולי היגיון בבקשה שאתה מציג כאן בפנינו, מובן שמחוסר תקציב אני לא רואה דרך שבה ההצעה שלך יכולה להיות מיושמת.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה, אדוני סגן השר.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ס' סלים:

לפני שנעבור לנושאים הבאים, הודעה לסגנית מזכיר הכנסת. בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו עתה על שולחן הכנסת:

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת – הצעת חוק המים (תיקון מס' 12) (הוספת מטרות), התשנ"ט–1999, של חברי הכנסת שלום שמחון, אלי גולדשמידט וצבי הנדל; הצעת חוק הלוואות לשכר לימוד, התשנ"ט–1999, של חבר הכנסת מיכאל נודלמן; הצעת חוק לתיקון פקודת האגודות השיתופיות (מס' 6) (ביקורת חשבונות על-ידי רואה-חשבון), התשנ"ט–1999, של חבר הכנסת אלי גולדשמידט; הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 21) (שינוי בזכויות לבן משפחה של נספה), התשנ"ט–1999, של חבר הכנסת רן כהן; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 33) (גמלת שאירים לילדיה של עקרת בית שנפטרה), התשנ"ט–1999, של חבר הכנסת דוד טל; וכן הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 34) (מענק לחייל שהוא חבר קיבוץ או מושב שיתופי, שעבד בעבודה מועדפת או נדרשת), התשנ"ט–1999, של קבוצת חברי הכנסת. תודה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה.

הצעות לסדר-היום

פרשת יחיעם אוחנה

היו"ר ס' סלים:

אנחנו עוברים לנושא הבא, והוא הצעות דחופות לסדר-היום מס' 5987, 5990, 5995, 5998, ו-5999: פרשת יחיעם אוחנה. ראשון הדוברים הוא חבר הכנסת חנן פורת. לרשותך שלוש דקות, בבקשה. אחריו – חברי הכנסת איתן כבל, תמר גוז'נסקי, עמנואל זיסמן, אמנון רובינשטיין, יורי שטרן, אברהם יוסף לייזרזון ויצחק וקנין. זאת הרשימה.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני נדרש לפרשה הכאובה הזאת, פרשת אוחנה, המסעירה את המדינה בימים האחרונים, דווקא בשל היותי מעורב בה, שלא בטובתי אולי, בשל היותי יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט.

לפני שבועות ספורים ביקר אצלי יחיעם אוחנה ועמו התחקירנית שלו רחל לב. סהדי במרומים, לא הכרתי אותם כלל ולא ידעתי דבר עליהם, אבל ראיתי לפני אדם שזועק זה 17 שנה זעקה כמעט של חיה פצועה ונרדפת, כשהוא רואה לנגד עיניו, אולי כמוקד חייו, את הרצון לטהר את שמו מהכתם שדבק בו בעקבות הפללתו בסמים וישיבתו בבית-הסוהר.

המסמכים שהובאו בפני, כתובים בכתב-יד בחלקם, חתומים בחתימות של אנשים מוכרים בציבור, היו אכן מזעזעים, אבל בפתח דברי מייד אמרתי להם: אני אינני שופט ואינני חוקר, ולא לי לחרוץ על אמיתות הפרשה. הדבר היחיד שאני יכול לעשות הוא אחד: להביא את הדברים האלה אל היועץ המשפטי לממשלה ולבקש את מעורבותו ואת טיפולו בעניין.

עשיתי יותר מכך: ביקשתי מרחל לב, שהיתה התחקירנית, להילוות אלי בביקורי אל היועץ המשפטי לממשלה, כדי שהיא תציג את המסמכים בפניו, ואמרתי לעצמי גם, שזאת דרך להבטיח שאכן אדם מתייצב אחרי דבריו, והדברים לא יובאו ליועץ המשפטי מכלי שני אלא מכלי ראשון.

מאז, במשך שבועות, שמרתי את הדברים כאש יוקדת בלבי ולא פרסמתי על כך דבר וחצי דבר, לא מסמך ולא בדל של מסמך, כי ידעתי שלפנינו כאן נקודת תבערה. כשפנה אלי הכתב של עיתון

"מעריב" וראיתי שהוא מכיר את הפרשה הזאת על בוריה, וככל הנראה המסמכים הובאו אליו והיו מוכרים לו היטב, הפצתי והתחננתי בפניו שלא יפרסם את הדברים ויאפשר ליועץ המשפטי לחקור בהם בשעה שאין תהודה תקשורתית שיכולה להכביד מאוד על היכולת לבדוק דברים לאשורם. צר לי שהוא לא נענה לבקשתי, ואולי היום הוא מצטער על כך.

רק משעה שפורסמו הדברים ומייד היתה הכחשה טוטלית, מצאתי לנכון להבהיר בכלי התקשורת, שאינני בא לשפוט ואני דורש את הזהירות המתחייבת, אבל לפחות בקשה אחת לי: שלא יתייחסו לדברים בזלזול מראש, מפני שיש כאן, לפחות על-פי המסמכים, עדויות שמעידות שהמשטרה עצמה מתייחסת אליהן ברצינות רבה.

היו"ר ס' סלים:

לסכם בבקשה.

חנן פורת (מפד"ל):

תרשה לי, מכיוון שאני מעורב בעניין, אני אעשה את זה באמת בקיצור, אבל תן לי דקה אחת עד שתיים בלבד.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, גם היום, צריך לומר, עדיין לא היתה הכרעתו של היועץ המשפטי במה שנוגע לנושא של המשפט החוזר. אני יכול להעיד, מתוך בחינה של הדברים, שלפי הערכתי, על כל פנים לפי מה שנמסר לי, ההכרעה עדיין מחייבת שיקול דעת רציני אצל היועץ המשפטי לממשלה. אבל כבר עכשיו נראים הדברים, על פניהם, שיש פה לא מעט תרמית, הונאה וזיוף, וגם בעניין זה אני אינני יכול לקבוע דבר אלא להיזון מן התקשורת.

אבל כאן אני כבר מוצא לנכון לומר, שאם אכן יתברר שהיתה פה תרמית, וגם אני נפלתי, חלילה, קורבן, בתוקף תפקידי, לתרמית רבת היקף, אין לי אלא להצטער על כך צער גדול וגם להצטער על כך שנתפרסמו דברים שהיו יכולים לפגוע באנשים נכבדים מאוד במערכת המשפט ובמערכת המשטרה – אם אכן יתברר שהכול איננו אלא דבר שקר, זיוף ומרמה.

ובכל זאת אני מרשה לעצמי לומר כאן, ודווקא בשעה לא נוחה זו, שאני סבור שמילאתי את תפקידי לפי מיטב שיפוטי כיושב-ראש הוועדה, ואילו לא הייתי עושה זאת והייתי שומר את הדברים בבטני או דוחה אותם על הסף ולא מעביר אותם לטיפול ולעיונו של היועץ המשפטי לממשלה – שגם הוא, אגב, ראה אותם ונזדעזע ואמר שהדברים צריכים חקירה יסודית ולא דחה אותם על הסף – אילו לא הייתי עושה זאת, הייתי מועל בשליחותי כיושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט. אילו גם הציבור לא היה יודע שנדרשתי, משעה שהביאו אלי את הדברים, לעשות את מה שמוטל עלי, היה הציבור יכול גם להגיע לערעור אמון במערכת של הבקרה, שכוללת בתוכה את ועדת החוקה, חוק ומשפט.

אני רוצה להדגיש, שאני רואה את תפקידה של ועדת החוקה, חוק ומשפט לא רק בחקיקה אלא גם בבקרה של המערכת. כשם שאנחנו יושבים ודנים עם נשיא בית-המשפט העליון ועם גורמים אחרים

בקשר לנושא של עינויי דין ועיוותי דין, ואנחנו חושבים שזה מתפקידה של הוועדה לבדוק ולראות שהמערכת פועלת כהלכה, כך אמורים הדברים בקשר לפניות ולתלונות ציבור שמגיעות אלינו, שעלינו להביא אותן ליעדן.

מלה אחרונה, אדוני היושב-ראש. מערכת היחסים בין ועדת החוקה, חוק ומשפט לבין מערכת המשפט היא מערכת יחסים תקינה מאוד. יכולים להיות חילוקי דעות, יכולה להיות ביקורת, ואני האחרון שניתן לומר עליו שהוא מבקש את רעתה של המערכת הזאת. אינני חושב שאיש בבית הזה דורש את רעתה. הפרסומים השקריים והשפלים שלפיהם, כביכול, נשיא בית-המשפט העליון נמנע מלבוא לוועדה מתוך אי-רצון לפגוש את הוועדה ולפגוש את העומד בראשה, חנן פורת, הם דברי שקר והבל. יודע כל אחד מאלה שהיו מעורבים בעניין, שהיתה זו הצעתו של היועץ המשפטי לוועדה להשהות את הדיון החשוב עם נשיא בית-המשפט העליון בנושא של עיוותי דין ועינויי דין, רק כדי שהפרשה הזאת לא תאפיל על הסוגיה הכבדה הזאת, וכדי שנדון בה בניקיון דעת. זאת היתה בקשתו של נשיא בית-המשפט העליון, שנענה ודחה בשבוע ימים, וביום שלישי הקרוב הוא אמור לבוא לוועדה.

מי שינסה לשים טריז וחיץ בין ועדת החוקה, חוק ומשפט ובין הכנסת בכלל לבין בית-המשפט העליון, עושה מעשה חמור מאוד, ואני מבקש מכל המערכות להיות זהירות בכבוד שתי המערכות האלה.

אני מסיים, אדוני היושב-ראש, ואומר לך, שאם באמת נפגעו אנשים, ולו בהוצאת שם רע עליהם, ודאי שאלה שהוציאו את השם הרע ועשו את הדברים האלה יצטרכו לתת את הדין על כך. אבל כשם שאמרנו שאנחנו חייבים בזהירות בשלב הראשון של המערכה הקשה והמיוסרת הזאת, אנחנו חייבים בה גם את מירב האיפוק עד לסיומה ועד שהיועץ המשפטי לממשלה יוציא דבר בהיר לאשורו. אני מקווה שבאמת האמת והשלום אהבו. תודה רבה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת איתן כבל – איננו. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה. אני מקווה שלא כולם ידברו כמו חבר הכנסת חנן פורת. הרשיתי קצת יותר מפני שאתה יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט והעניין נגע לך, אבל דיברת שמונה דקות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בפרשה שהכתה גלים בשבוע שחלף, הידועה בשמה "פרשת יחיעם אוחנה", אני מבקשת להדגיש שלוש נקודות.

הנקודה הראשונה היא, שקרה פה דבר תפלצתי, כאשר במסווה של בקשה למשפט חוזר ולמשפט הוגן ולתיקון עוול, רקמו על שופט בית-המשפט העליון עלילות רבות נוספות. מי שעמד מאחורי העלילות האלה צריך לבדוק היטב אם זה רק יחיעם אוחנה והתחקירנית שלו, או עמדו פה גורמים אחרים מאורגנים שיש להם כבר מסע ארוך נגד הלגיטימיות של מערכת המשפט, ובמיוחד בית-המשפט העליון.

הנקודה השנייה שאני רוצה להדגיש היא, שתעשיית הפברוקים בניסיון להוכיח משהו איננה דבר חדש, כנראה. היינו עדים בשנים האחרונות למערכת של ציתותים ולכל מיני הפרות חוק אחרות, ואני חושבת שמי שעשה מעשה של הזניית כל המערכת, של הגשת העדויות והוצאת כביכול מסמכים, כביכול חתומים, צריך להיענש במלוא חומר הדין.

אחרי שאמרתי את שני הדברים החשובים האלה לגבי בית-המשפט העליון וגם בעלי תפקיד בכיר אחר שלגביהם פורסמו מסמכים מזויפים או עלילות או החשדות, אני חושבת שצריך לומר עוד דבר אחד חשוב. הדבר החשוב השלישי שאני רוצה להדגיש הוא, שאסור לנו כחברי כנסת, כמי שממונים ומפקחים בעצם על כל המערכות בארץ ודואגים למעמד האזרח מול המערכות האלה, אסור לנו לשבת בשקט נוכח טענות על הפללה באמצעים בלתי כשרים, שנעשתה אם לפני 17 שנים, אם יותר או אם פחות. לאחרונה הודיעה המדינה, כי היא מבטלת את כתבי האישום כלפי הנאשמים שריצו תקופות מאסר ארוכות ב"פרשת מע"צ".

אמנון רבינשטיין (מרצ):

חלק מהם חמש שנים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

חמש שנים ישבו בכלא. אנשים אלה היום, אליבא לכל ראשי המערכת המשפטית, הם אנשים חפים מפשע, שישבו בכלא משום שהעלילו עליהם. חברי כנסת אחדים, ואני בתוכם, מנסים כבר שנים לחלץ מהכלא את אלה שהורשעו בפרשת דני כץ, שלפי מיטב הבנתי הופללו בשיטות דומות לדרך שבה הופללו האנשים במסגרת מה שנקרא "חבורת מע"צ".

לכן, גם אם יתגלה שאוחנה ואחרים עשו יד אחת כדי לבצע קנוניה נוראה בקשר לשופט העליון ובקשר לגורמים אחרים, אסור באותה הזדמנות לבטל במחי יד את האפשרות שהרשעתו של אוחנה נעשתה על בסיס של עדויות שקר או עדויות מוזמנות. כבר קראנו מה שאמר אותו עד שהפליל את אוחנה. זה פורסם אתמול בעיתון, ולא בפעם הראשונה. כבר לפני עשר שנים ויותר, נדמה לי 15 שנה, הוא אמר אותו הדבר. והיום הוא חוזר ואומר אותו דבר – שהזמינו אצלו הפללה והוא ארגן את ההפללה. הוא ארגן לא רק הפללה של אוחנה, אלא של אחרים.

אני חושבת, שמערכת המשפט, וקודם כול הפרקליטות, צריכה להתנער סוף-סוף מהאשליה שהיא לא טעתה מעולם. ואחרי מקרה מע"צ, אנחנו מתחננים בפניהם: קחו את העניינים בידיים, תבדקו, זה רק יוסיף לכם יוקרה אם יהיו משפטים חוזרים. אם יסתבר שבשנה מסוימת אדם מסוים – לא כל המערכת – עשה מעשה נורא והפליל אדם אחר, זה רק יוסיף למערכת, והעיקר יוציא מן הכלא אנשים שיושבים בו לשווא.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. רשות הדיבור לחבר הכנסת עמנואל זיסמן. נכנסת בזמן.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

תמיד אני נכנס בזמן.

היו"ר ס' סלים:

אחריו – חבר הכנסת אמנון רובינשטיין. אני דאגתי לך.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

יש לך גם יסודות טובים של חברות, למרות הכול.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, עם ישראל ואנחנו רוצים לדעת את האמת בשתי פרשיות: פרשייה אחת, אם אוחנה צודק בזה שהוא מבקש משפט חוזר והוא טוען שהוא חף מפשע. הפרשה השנייה, החמורה ביותר: היה פה ניסיון להפליל את מערכת המשפט בישראל. אנחנו רוצים לגלות את האמת.

יש משהו אולי פגום מבחינת הדיונים בכנסת, שאנחנו מדברים ורק אחר כך השר, במקרה זה שר המשפטים, משיב. אולי אנחנו צריכים לתקן ובעתיד צריך להיות מצב שמציגים את הנושא ושר המשפטים מסביר ואחריו אנחנו מדברים. אבל זה לכנסת הבאה, הכנסת החמש-עשרה.

בינתיים, מה שהיינו רוצים לדעת משר המשפטים: מה הוא חושב לגבי שני הדברים.

לגבי פרשת אוחנה, הייתי רוצה – אני גם אתייחס להערות הנכונות של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, מי שיוכל לקבוע אם הוא צודק או לא, זה רק בית-המשפט.

אבל לגבי הפרשה השנייה, הניסיון להפליל את מערכת המשפט, אי-אפשר להסתפק במה שאמרתי לגבי אוחנה. במשך השנתיים האחרונות, באופן שיטתי ורצוף, בכל הזדמנות, יש ניסיון לקעקע את מערכת המשפט בישראל, לפגוע בה, לפגוע בשופטים. רק לפני שבועיים היה פה דיון לגבי פסק-הדין של השופט המכובד ממך. ואז קמו ואמרו בכנסת חברי כנסת, בעיקר חברי כנסת מסיעה מסוימת וידועה, שהם מאמינים רק למכתב של המתאבד. אני טענתי, שאני מכבד כל אדם, גם אחרי מותו; אבל מה שקרה פה, שהוא השאיר מכתב כמתאבד במקום לחיות ולנצל את כל האינסטנציות המשפטיות עד האינסטנציה הכי גבוהה, שהמדינה הדמוקרטית שלנו ומערכת המשפט שלנו נותנות לכל אזרח, כדי להילחם על צדקתו. הוא העדיף להתאבד. אולי הוא העדיף להתאבד מפני שהיו לו נקיפות מצפון, מפני שהוא חשב שהוא יוכיח את ההיפך, והוא פחד שגם באינסטנציות הגבוהות יותר יוכח שהוא לא צודק וכי השופט צודק. אבל ניצלו את זה על מנת להטיל דופי בשופט ובמערכת המשפטית.

וגם עכשיו, כל מי שקורא את כל קטעי העיתונות, כל מי ששמע כל מיני תגובות – היו רמזים ברורים ביותר שמערכת המשפט שלנו אין בה צדק, אין בה מוסר, אין בה נורמות. ההיפך הוא הנכון. אם יש אינסטיטוציה במדינת ישראל שנהנית מאמון רוב רובו של העם – היא לא נהנית מאמונו של הרב הירש מנטורי-קרתא, שאפילו לא מצביע בעד ביטול האמנה הפלסטינית. יהודי. יש יהודי כזה ועוד כמה יהודים כאלה. הם חלק מהעם היהודי, חבר הכנסת בני אלון.

רוב העם נותן אמון מלא ורוצה שמערכת המשפט תישאר עצמאית, בלתי תלויה, ועל זה מופקד גם שר המשפטים, ובהזדמנות זו אני משבח אותו על כך שבתור שר המשפטים, בהקפדה, ביסודיות ובנחישות הוא עושה הכול כדי לשמור לא רק על כבודם של השופטים אלא גם על מעמדם וסמכויותיהם של בתי-המשפט.

לכן אני פונה ומבקש שהאמת תתגלה במהרה גם בנושא המרמה והזיוף וההפללה, וכל אלה שלקחו חלק בזה יבואו על עונשם, אבל יש גם למצוא את הדרך, במסגרת בתי-המשפט, כדי לאפשר לבדוק מחדש, אחרי 17 שנה, מה שאוחר אומר. ואם אוחר לא צודק, בתי-המשפט יפסקו שהוא לא צודק.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה לחבר הכנסת זיסמן. רשות הדיבור לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין. אחריו – לחבר הכנסת יורי שטרן.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הרי לולא הסיטואציה שבה אנחנו נמצאים, ואותה הזכיר חבר הכנסת זיסמן, לא היתה הכנסת נזקקת לפרשה כמו הפרשה הזאת של יחיעם אוחר, שאימה לקעקע את אושיות המשפט והתפוצצה כמו חומר מסוכן בידי המתלוננים.

הכול כבר נאמר בעצם. נעשה כאן ניסיון זדוני, נסמך על מסמכים מזויפים באופן פרימיטיבי, לפגוע באחד מהשופטים המעולים שיש למדינת ישראל, השופט תיאודור אור, על-ידי רקימת קשר ועלילה מהסוג הנבזי והשפל ביותר.

אבל, אני מתאר לעצמי, שלמרות כל העובדות האלה, אילולא היינו חיים במציאות שבה המערכת המשפטית מותקפת מעל גבי דוכן זה, מהמקום הזה, כעניין של שגרה, אני לא הייתי מבקש להעלות את הנושא הזה וממתין לתוצאות החקירה המשטרית ולתוצאות ההחלטה של הפרקליטות. אבל, יש לנו מצב שבו ההתקפה על בית-המשפט העליון, על נשיאו, על שופטיו – לא על החלטה מסוימת, זה דבר לגיטימי, אלא על עצם מהותו, עצמאותו וערכיותו של המוסד הזה – הפכה להיות שגרה.

אני לפעמים לא מסוגל להבין איזה תחליף יש לנו במקום המערכת המשפטית. יש לנו, לדעתי, אחת מהמערכות המצוינות ביותר בעולם, הנקיות, הישרות והעצמאיות ביותר בעולם. אבל אם אתם הורסים את בית-המשפט העליון, אני אומר לחברי חברי הכנסת שתוקפים אותו באופן שגרתי, מה אתם רוצים במקומו? הרי אתם לא משלים את עצמכם שתבוא כאן מערכת רבנית שאנחנו נקבל

אותה. אז מאיפה אתם רוצים לייבא את בית-המשפט העליון, מאיזו מדינה? איפה יש לנו עוד מערכת טובה יותר? ולכן, לדעתי, היה חשוב שנתייצב כאן ונאמר זאת.

זה לא שייך לטענה של יחיעם אוחנה שנעשה לו עוול והוא ראוי למשפט חוזר. אם כי, כמובן, העובדה שהיא נסמכת על מסמכים מזויפים דורשת הסבר מסוים, אם לנקוט לשון המעטה.

אבל אתם יודעים, רבותי חברי הכנסת, שאני תומך בשינוי הנוהג הקיים, שעל-פיו אין כמעט משפטים חוזרים. בעצם אין משפטים חוזרים. אמרה זאת חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אני הנחתי שלשום על שולחן הכנסת הצעת חוק בתי-המשפט (תיקון – משפט חוזר וזיכוי על אתר), ואני מצטער שלא אוכל להביא אותה לקריאה ראשונה ולקריאה שנייה ושלישית. אני מקווה שבכנסת הבאה אעשה זאת.

אבל דווקא לי, כמגן מושבע ומובהק של מערכת המשפט, יש בעיות עם המשפט הפלילי בישראל ועם סדר הדין הפלילי בישראל. אני לא יכולתי לאטום עוד אוזניים ולא לשמוע קציני משטרה בכירים, ובהם אבי כהן, ובהם המפכ"ל לשעבר אסף חפץ, שלא אומרים: לא ייתכן דבר כזה שמפילים תיק, אלא להיפך, אומרים: כן, זה קרה. קרו מקרים של "הפלות תיקים". מה פירוש הפלות תיקים? הפלות תיקים, פירוש של דבר שקציני משטרה קושרים קשר כדי להפיל אדם חף מפשע. זה פירוש הדבר.

כיוון שאני מכיר מקרה אחד על בוריו, והוא המקרה של עמוס ברנס, ששם קציני משטרה, ולדאבוני הרב, גם מדרג בכיר וגם בשיתוף גורמים מסוימים – פרקליטות מחוז חיפה – קשרו קשר כדי להפיל תיק ולהאשים ברצח אדם שלא היה לו כל קשר לרצח של רחל הלר, זיכרונה לברכה – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אבל לא זיכו אותו עד היום.

אמנון חבינשטיין (מרצ):

– – אז אני לא יכול להיות שווה-נפש לעניין הזה. אני לא יכול להיות שווה-נפש לדברים שאמרה חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ואני אומר לשר המשפטים שנכנס ברגע זה: דווקא מי שרוצה להגן על המשפט הפלילי ודווקא מי שרוצה להגן על מערכת המשפט, צריך להיות פתוח לתיקוניו ולתיקוני עיוותיו.

ועדת החוקה, בראשותו של חבר הכנסת חנן פורת, קיבלה אתמול הצעת חוק פרטית של כותב שורות אלה לגבי חובת שימוע בטרם העמדת אדם לדין בעבירות פשע. דבר אלמנטרי, מובן מאליו. ההתנגדות של הפרקליטות להצעת חוק אלמנטרית מובנת מאליה זו לא מובנת וגם לא הובנה על-ידי חברי הכנסת מסיעות שונות של הבית שהיו בישיבה זו.

אז מוכרחים לומר, עם כל הכבוד לעולם המשפט כולו, ולנו, לכנסת: מוכרחים לתקן ליקויים שנתגלו במשפט הפלילי הישראלי ולהגן בעת ובעונה אחת על עצמאות בתי-המשפט ועל חסינותם בפני

התקפות שלוחות רסן בבית הזה. מוכרחים לעשות זאת, ראשית, כיוון שישראל לא יכולה להיות יוצאת-דופן בעולם כולו, לא יכולה להמציא לעצמה דין פלילי וסדרי-דין פליליים שלא קיימים בשום מדינה בעולם שאני מכיר. אם כאן זה שונה מכל דבר אחר, אות הוא לכך שנטל הראיה הוא על אלה שמצדיקים זאת.

ומלים אחרונות לחברי הכנסת. רבותי, אנחנו צריכים לקבל, לקראת פיזורנו, שתי החלטות: 1. להוציא את מערכת בתי-המשפט מהפולמוס הפוליטי. יש לנו ועדה לבחירת שופטים, שנציגים בה אנשי ממשלה ואופוזיציה; היא צריכה לקבל על עצמה את אחריותה למינוי השופטים. אפשר לבקר פסק-דין לאחר הינתנו, לפעמים גם צריך לבקר, כפי שעשתה זאת חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. זוהי החלטה אחת לקראת הפיזור.

2. אני מציע לחברי הכנסת שלא לקבל עוד יוזמות בענייני המשפט הפלילי בלי לחשוב פעמיים אם יוזמות הייעול האלה וקיצור ההליכים מתיישבים עם המושגים הבסיסיים של הגנה על זכויות נאשמים. מה זה הגנה על זכויות נאשמים? זו הגנה על זכויות גם של אלה שיכולים להיות חפים מפשע, ומי שרוצה שלטון חוק ואכיפת חוק צריך לדאוג שהחשש להפלת תיקים מהסוג הזה ששמענו עליו יהיה מינימלי. תודה.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. חבר הכנסת יורי שטרן, בבקשה.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד היושב-ראש, עמיתי חברי הכנסת, בפרשת יחיעם אוחנה הדבר המדהים ביותר הוא אולי לא הפרשה עצמה – כי היו זיופים, אומנם לא בסדרי גודל כאלה – אלא עצם העובדה שציבורים גדולים וכלי תקשורת לא מעטים האמינו בכך שזה קרה. מה שצריך להדאיג אותנו זו העובדה, שהציבור במדינת ישראל איבד במידה רבה את האמון המלא שהוא נתן עד כה, לפחות על פני השטח, במערכות אלה.

לא מזמן התקיפו את האדם שאמר מלים חמורות על המערכת, אבל הוא ביטא – ודווקא הפרשה הזאת מראה את זה – את ההבנות ואת ההרגשות של רבים מאוד בעם.

אמנון חבינשטיין (מרצ):

הפרשה הזאת מוכיחה את ההיפך הגמור.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

לא, לא הפרשה עצמה. התגובה עליה מוכיחה, שאובדן אמון במערכת המשפט, במשטרה, בהגנות ובצדק שבמערכות האלה נפוץ בעם.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

לא, תסלח לי.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

ההיפך הוא הנכון.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

סליחה, כך אני רואה את זה. התגובה המיידית היתה אצל רבים, גם בתקשורת.

לכן אני אומר, כולנו מעוניינים שהדמוקרטיה הישראלית ואותם מוסדות של אכיפת החוק ימשיכו להתקיים כגופים עצמאיים וכגופים שהציבור מאמין בהם, כי בלי אמון הציבור המערכת הזאת לא יכולה לתפקד.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הציבור חשב שלרנר לא פושע והוא התגלה כפושע.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

במשפט של לרנר עשו דברים שלא ייעשו.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אבל הוא פושע, הוא יושב בבית-סוהר.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

לא חשוב. גם כנגד הפושע אפשר לנקוט צעדים לא לגיטימיים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אבל אתה היית בהפגנה – – –

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

אני הייתי לא בהפגנה אחת אלא בכמה הפגנות שדרשו צדק בטיפול בו, בהדלפות לגביו, בטיפול התקשורתי בו, ולא התייחסו כלל, אני ודאי שלא, לעצם האשמה, כי לא ידעתי ואמרת: זה עניין שבית-הדין יגיד את שלו. לגבי המעטפת של הטיפולים, של ההדלפות ושל ההגזמות, גם היום אני חושב שזה היה דבר פוגע ולא צודק.

פה אני אומר, שהדמוקרטיה הישראלית זקוקה למערכות האלה כמו כל משטר דמוקרטי בעולם. כדי שזה יהיה תקין, כדי שזה יתקיים על בסיס של אמון העם, צריכים לראות איפה הפגמים, צריכים לנקוט משנה זהירות בכל דבר שנוגע למערכות האלה, קבלת ההחלטות בהן וצורת הטיפול בהן. לכן, הביקורת כלפיהם, לא ביקורת הרסנית אלא ביקורת אמיתית בונה, היא חלק מהעניין וחלק מהגנת הדמוקרטיה. גם לאור הפרשה הזאת יש לא מעט לקחים שצריכים ללמוד.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. חבר הכנסת אברהם יוסף לייזרזון – לא נמצא; חבר הכנסת יצחק וקנין – לא נמצא. שר המשפטים ישיב, בבקשה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

חבר הכנסת לייזרזון, תבוא בזמן.

היו"ר מ' פלד:

אני כבר קראתי לשר לבמה. חבר הכנסת לייזרזון, היתה לך בוודאי הצבעה בוועדת הכנסת כמו בבוקר.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אולי טוב שלא אומר את הדברים. בדיעבד טוב שאני לא אומר את הדברים.

היו"ר מ' פלד:

ידעתי בדיוק למה אסור לתת לך לדבר עכשיו.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אני חושב, שאם הוא נכנס לפני שהשר עלה לבמה, צריך לתת לו לדבר.

היו"ר מ' פלד:

אני כבר קראתי לשר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

בסדר, אבל הוא עוד לא עלה לבמה.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת לייזרזון, אני אאפשר לך לדבר אחרי תשובת השר מהמקום כהצעה אחרת.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

תודה.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ראשית, דברי רקע שבמידה מסוימת גם הובהרו כבר על-ידי חלק מן הדוברים.

במשרד המשפטים יש שתי בקשות מטעמו של מר אוחנה. יש בקשה אחת, שהיא ערר על החלטת המחלקה לחקירות שוטרים משנת 1998, חודש אוגוסט. במחלקה לחקירות שוטרים, בשמה הקצר

מח"ש, נבדקו טענות שהועלו בקשר למשפטו של מר אוחנה לגבי אנשי משטרה מסוימים. כידוע, אין למח"ש סמכות לבדוק טענות נגד מי שאינם אנשי משטרה.

הנושא הזה הופנה אל המחלקה לחקירות שוטרים עוד בנובמבר 1997 על-ידי משטרת ישראל.

מר ערן שנדר כתב לעורך-הדין גלזר, שהוא בא-כוחו של מר אוחנה, את הדברים הבאים: לאור הבדיקות שערכנו, שכללו, בין היתר, איסוף חומר וגביית כמה הודאות, הגעתי לכלל מסקנה, כי הנטען על-ידי מרשך, מר יחיעם אוחנה, כלפי אנשי המשטרה נבחן כבר בעבר על-ידי בית-המשפט המחוזי ובית-המשפט העליון. הן בית-המשפט המחוזי והן ערכאת הערעור בחנו בקפידה את טענותיו של מר יחיעם אוחנה כנגד הרשעתו ודחו את טענותיו. מעבר לטענות שהועלו, כאמור, כבר בעבר, לא נאספו במהלך הבדיקה ראיות חדשות שיש בהן כדי להוות נסיבות חדשות המצדיקות המשך טיפולו.

יצוין, כי מאחר שעל האירועים שלגביהם טען מר אוחנה חלה התיישנות, הרי שהבדיקה במח"ש נערכה מתוך מטרה להגיע למסקנה אם יש מקום לחקירה מקיפה כדי לגבש עמדה אם מתמלאת אחת או יותר מן העילות שקבועות בסעיף 31 לחוק בתי-המשפט, שהן תנאי לקיומו של משפט חוזר.

לאור זאת מובן, כי בדיקת המחלקה לחקירות שוטרים, לדעתו של מנהל המחלקה, לא העלתה עובדות חדשות שלא היו כבר בפני בית-המשפט המחוזי וגם בפני בית-המשפט העליון בעניין זה.

יש יוצא מן הכלל אחד, מסמך שהועבר למחלקה לחקירות שוטרים על-ידי הגברת לב, ולגביו התעוררו ספקות של ממש בכל הנוגע לאותנטיות שלו. כאמור, בעניין הזה הוגש ערר, והוא מצוי בבדיקה בפרקליטות המדינה.

יש בקשה נוספת. ב-5 בינואר 1999 נועד היועץ המשפטי לממשלה עם חבר הכנסת חנן פורת ועם הגברת רחל לב לפי בקשתם, ובמהלך הפגישה הזאת הוגשה על-ידם בקשה למשפט חוזר למר יחיעם אוחנה. הבקשה היתה חלק מקובץ של עשרות מסמכים שנחזו כמעלים חשדות לגבי אופן הרשעתו של מר אוחנה. אני רוצה לציין, שהמקבץ נמסר לידי היועץ המשפטי לממשלה במהלך הפגישה, ורק לאחריה, כאשר נערך מיון של אותו מקבץ של מסמכים, נוכח היועץ המשפטי לממשלה לדעת, כי בין המסמכים שהועברו אליו יש גם בקשה חתומה על-ידי עורך-הדין גלזר שהיא מבקשת החלטה על משפט חוזר. בבירור שנערך עם עורך-הדין גלזר בעקבות אותה פגישה נמסר על-ידי האחרון, כי המסמכים שנמסרו במקבץ הזה הם אלה שמוגשים כתימוכין לבקשתו לקיומו של משפט חוזר.

כפי שכבר נאמר בכמה הזדמנויות, כאשר נבדקו המסמכים בבדיקה ראשונית הועלה חשש כבד שלפחות חלקם איננו אותנטי. ואז, לאור הגילוי הזה, פנו פרקליטת המדינה והיועץ המשפטי לממשלה אל המשטרה והנחנו אותה לחקור את החשד שבוצעו עבירות של זיוף וניסיון של סחיטה ולוודא האם המסמכים שהוגשו, כולם או חלקם, מזויפים, ואם כן, מי אחראי לזיוף הזה. החקירה מתנהלת בעצם הימים האלה, והיא מלווה גם על-ידי היועץ המשפטי לממשלה וגם על-ידי פרקליטת המדינה.

היות שהבקשה, אדוני היושב-ראש, למשפט חוזר נסמכת על אותם מסמכים ועל בדיקתם, הרי שקביעה אם המסמכים האלה הם אכן אותנטיים או מזויפים היא שאלה מהותית, ובלי לקבוע כבר

כעת מסמרות, ברור שחשיבותה גדולה מאוד לגבי גיבוש העמדה אל מול הערר המבקש קיומו של משפט חוזר.

יצוין, כאמור, שהמשטרה חוקרת בכל הנוגע לשאלה הזאת, ויכול להיות שתתקיימנה חקירות נוספות גם על-ידי המחלקה לחקירות שוטרים ככל שיהיה בהן צורך. כבר ציינתי, כי מר ערן שנדר, שהוא מנהל המחלקה לחקירות שוטרים, מעורה בחקירה הזאת מתחילתה.

בלי להקדים את המאוחר ובלי להסיק מסקנות בטרם הסתיימה הבדיקה הזאת, עמדת היועץ המשפטי לממשלה היא, כי יש להתייחס בזהירות מופלגת אל כל הטענות שהועלו מטעמו של מר אוחנה בהתייחס לכך שהן מבוססות על מסמכים רבים שכבר כעת ברור שהם מזויפים. למעשה אפשר לומר, שעד לרגע זה, אדוני היושב-ראש, לא הוצג בפני היועץ המשפטי לממשלה ובפני פרקליטת המדינה אפילו מסמך אחד שלגביו ברור שהוא איננו מזויף.

צריך להוסיף, שכל המסמכים והראיות שכבר הוגשו בשעתם מטעמו של מר אוחנה אל המחלקה לחקירות שוטרים היו בידי בית-המשפט המחוזי, היו בפני בית-המשפט העליון, והם עיינו בהם, בדקו את משקלם והגיעו, כאמור, לחריצת דין שבמסגרתה נקבעה אשמתו של אוחנה בעבירות שיוחסו לו. זאת כאמור, מלבד אותו מסמך שלגביו הערתי כי יש חשש כבד שהוא איננו מסמך אותנטי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בית-המשפט העליון שדן בעררים – – –

שר המשפטים צ' הנגבי:

בערעורים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בערעורים, איננו בודק לגופו של עניין כל טענה וכל מסמך – –

אמנון רבינשטיין (מרצ):

הוא לא יכול.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – ולכן, הרבה פעמים כשאומרים שבית-המשפט העליון החליט, הוא בעצם אמר: אני מאמין לבית-המשפט המחוזי. אבל הבעיה שלנו היא הטענה שמהו במערכת היה דפוק. בית-המשפט העליון לא בודק את זה. זאת התחושה הכבדה שלנו.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

בכל משטרה בעולם יש בעיות ויש דברים כאלה. לי זה לא דבר חדש. הצרה היא זאת, שהדין הפלילי בארץ – שאתה שר המשפטים גם מייצג אותו – מאפשר בקלות תפירת תיק. מדוע? משום שבית-המשפט מסתפק אך ורק בהודאת נאשמים כאשר הוציאו מהם את ההודאה בתא המעצר. אותה פרשה היתה בפרשת מע"צ. מה היה שם? אותו דבר בדיוק. וכאשר אומרים לבית-המשפט: אתה צריך לחזק את ההודאה, בית-המשפט אומר: מספיק לי דבר-מה. מה זה דבר-מה? זה אותו שחזור, שגם אותו כפו על הנאשמים. זאת הבעיה. המשפט הפלילי, הדין הפלילי בארץ מאפשר בקלות רבה מאוד הפלת תיקים. על זה אנחנו מוחים כאן. סליחה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אם מותר לי, גם אני רוצה להעיר הערה.

שר המשפטים צ' הנגבי:

בבקשה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

מעבר לטיעונים המשפטיים שהסביר אותם חבר הכנסת רובינשטיין, אני חושב שלפי הכלל, הצדק צריך להיראות, להיעשות. האם אין מקום שאתה, אדוני שר המשפטים – בית-המשפט יחליט על משפט חוזר, לא אתה, אף אחד לא רוצה לפגוע בסמכותו של בית-המשפט – אבל אתה יכול להגיד: בנסיבות שהיו, בואו נבדוק גם את המקרה הזה במשפט חוזר, כי אנחנו סומכים על בתי-המשפט.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

בחוק הזה יש הסמכות לשר המשפטים להגיש בקשה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אני יודע שיש, לכן אמרתי.

היו"ר מ' פלד:

בבקשה, כבוד השר. הערות חשובות מאוד הועלו פה.

שר המשפטים צ' הנגבי:

תודה.

אינני רוצה באמת לפתוח את הדיון לסוגיות העקרוניות הכלליות שלפחות חבר הכנסת רובינשטיין, במשך שנים, מעלה אותן, ובאמת עושה זאת מתוך תחושת שליחות, כי הוא רואה שורה של פגמים בהליכים הפליליים הטבועים בארצנו, וחלק מהדברים מתקדם, כך אני מקווה, ומוכן שיוסיף להתקדם בעצלתיים, כפי שמערכת ביורוקרטית עושה שינויים מהותיים וערכיים בשיטות המשפט שלה. לא לחינם אני מתמקד באמת בסוגיה הנקודתית שעומדת לנגד עינינו, כי במסגרת הבדיקה והחקירה, תתקבל – או בסיומה של הבדיקה, בחקירה לגבי האותנטיות של המסמכים שהוגשו, תתקבל גם ההחלטה הנוגעת לבקשה למשפט חוזר.

אני חושב שהכנסת איננה צריכה לשים את עצמה במקומו של הגוף המקצועי שבדק את הראיות. היא גם איננה יכולה ואיננה מסוגלת להיות מעין ערכאת ערעור על הכרעות מן הסוג הזה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

היא יכולה לייעץ לשר המשפטים.

שר המשפטים צ' הנגבי:

היא צריכה באופן עקרוני להביע את תחושתה, שמן הראוי לגלות רגישות מופלגת, כשעולות טענות חזקות שנגרם עוול בעת עשיית הצדק. אין דבר נורא יותר מאשר תחושת העוול שמלווה אדם שמתמודד מול שורה של הכרעות דין ויודע שהוא מורשע על לא עוול בכפו. אני חושב שלא יכולה להיות תחושה יותר נוראה מהתחושה הזאת. אבל ידוע לנו שיש רבים מאוד שמנצלים את הרגישות הזאת של חברה דמוקרטית, חברה נאורה לתחושות האלה ומבקשים פעם אחר פעם שענייניהם שכבר הוכרעו בדיון בכמה ערכאות ייפתחו מחדש. כלומר, מתחייבת הכרעה מקצועית בלבד, ולא הכרעה של גופים שאינם גופים מקצועיים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר משהו בהקשר של התופעה שהתרחשה בימים האחרונים. בוודאי שמתם לב, שלכל אורך דברי נקטתי ביטויים הכי מינוריים שמן הראוי לנקוט, כאשר למעשה הדברים מצויים בעיצומו של הליך חקירה, בהליך בדיקה, גם משטרתית, גם של פרקליטות המדינה, וגם בעיצומם של הליכים משפטיים שכבר החלו להתקיים.

עם זאת, גם אם אנחנו לא יכולים בשום פנים ואופן – לא אנחנו כמחוקקים, ולא התקשורת בתפקידה כמדווחת לציבור וחושפת נושאים מעת לעת – לחרוץ דין, אבל אם באמת יסתבר שמישהו או מישהי, על משקל האמרה שהמטרה מקדשת את כל האמצעים, כדי להשיג משפט חוזר, או להשיג צדק לאדם מסוים, ידו לא רעדה כאשר בלב אטום ובקור רוח מדהים, זייף או זייפה מסכת של עשרות, אולי מאות מסמכים, שאם היו מתקבלים חס וחלילה, אם הם מזויפים והיו מתקבלים כמסמכים אמיתיים, התוצאה המעשית היתה חיסולו המקצועי של שופט בבית-המשפט העליון של מדינת ישראל, ושל שופטת בבית-משפט אחר ושל ראש לשכת עורכי-הדין, הראש והראשון למייצגי עולם עריכת-הדין, ושל אנשי משטרה שחלקם עדיין משרתים וחייבים ליהנות מאמון הציבור.

מעבר לפגיעה הנוראית הזאת בפרט, מעבר להכפשתם של אנשים מעולים, שהם אנשי ציבור ועובדי ציבור ותורמים לציבור עשרות בשנים, איך היתה נתפסת המערכת כולה בעיני עם ישראל אם חס וחלילה לא היה אפשר להוכיח זיוף, או אם חס וחלילה מלאכת הזיוף היתה פחות פרימיטיבית, יותר מתוחכמת?

הרי נורא להעלות על הדעת, שבשנת ה-50 למדינת ישראל, אחרי כל כך הרבה שנות דמוקרטיה ושיפור ושיפוץ איכותה של המערכת השופטת, המבצעת וגם המחוקקת, היינו יכולים אולי ללכת שולל אחרי "מבצע עוקץ" מן הסוג הזדוני והנבזי ביותר שאני מכיר בכלל בחברה מודרנית. אני לא חושב שיש במדינה אחרת אפילו, ודאי שלא אצלנו כבר 50 שנה – אני לא שמעתי, אולי אמנון רובינשטיין שמכיר קצת יותר ממני את עולם המשפט הבין-לאומי, אני לא שמעתי על איזו סיטואציה דומה בהיקף ובמגלומניה של הפרובוקציה. פשוט דברים נוראים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

תגיד גם טמטום.

שר המשפטים צ' הנגבי:

הטמטום לא מוריד, לא מקהה את הזדון ואת השטניות של המעשה הזה. הטמטום והאיוולת הם כנראה הנס שהוביל למניעת תוצאה שיכלה להיות תוצאה הרת-אסון לחברה שלנו.

אנחנו צריכים לברך על כך, שמהר מאוד הדברים נכנסו להליך של בדיקה מואצת עם כל המשאבים האפשריים ועם כל הנחישות הנדרשת כדי להוקיע, אם אכן – שוב, אם אכן נעשתה פעולה כזאת בקור רוח, להוקיע אותה ולמנוע את הישנותה.

אני רוצה לומר כמה מלים על השופט תיאודור אור. בדרך כלל בבית הזה לא נוהגים לחלק ציונים לחיוב לשופטים. אם יש בכלל דיון בפסקי-דין, אם יש בכלל דיון לגופם של שופטים, זה בדרך כלל בעקבות טרזניה כזו או אחרת על פסק-דין או על התבטאות של שופט. ואני מכיר את השופט תיאודור אור הרבה שנים – אחד מן השופטים המובחרים בבית-המשפט העליון, שעומד היום בראש המערכת המובילה בבית-המשפט העליון – רפורמה בעלת חשיבות עליונה לשיפור איכותה של המערכת המשפטית כלפי הציבור.

התרגשתי מאוד לראות את נכונותו לקבל החלטה שהיא החלטה מאוד מאוד קשה, ששמו ייחשף, למרות העובדה שאכן בציבור שלנו, לעתים, אנשים מאמצים ללבם את הססמה הקשה משהו: אין עשן בלי אש. השופט אור לא היה מוכן להתחבא מאחורי חסינות כזאת או אחרת, צווי איסור פרסום כאלה ואחרים, אלא הוא אמר, שמבחינתו הוא מתייצב אל מול הפרסום הזדוני הזה בלב חזק, בשוויון נפש – לא שוויון נפש אולי במובן הרגשי, כי אין אדם שיכול לעמוד בשוויון נפש אל נוכח עוול מן הסוג הברוטלי הזה, אבל בשוויון נפש לגבי הביטחון העצמי שלו בתוצאה הסופית, בחפותו המוחלטת ובהיעלמן של כל ההאשמות הללו כלא היו בעוד מועד קצר.

אני חושב שזאת דוגמה לכולנו, אנשי ציבור, לרבות אני, שלעתים היינו מעדיפים שדברים יישארו בשוליים של הפרסום, בשוליים של התקשורת, כי אנחנו חוששים מהתוצאה. קיבלנו פה דוגמה, שמי שאומר את האמת – אי-אפשר לשבור, אי-אפשר לנצח, וסופו של העוול להיעלם מן המפה. תודה, אדוני היושב-ראש.

הי"ר מ' פלד:

מה אתה מציע?

שר המשפטים צ' הנגבי:

אני מציע שחברי הכנסת יסתפקו בתשובתי.

הי"ר מ' פלד:

חבר הכנסת חנן פורת – לא נמצא. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני רוצה לתת אפשרות לחבר הכנסת לייזרון.

הי"ר מ' פלד:

אז את לא מסתפקת. לא מסתפק. מר שטרן?

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

מסתפק.

היו"ר מ' פלד:

מסתפק. או.קיי.

חבר הכנסת לייזרזון יציע להסיר את הצעתה של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. בבקשה.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

שיניתי קצת, כבוד היושב-ראש, מכיוון שזה רק דבר קצר יותר – – –

היו"ר מ' פלד:

אני לא שומע אותך.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

מכיוון שאפשרת לי לדבר לא מהדוכן, שיניתי את כל המסלול – – –

היו"ר מ' פלד:

בבקשה.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

הפניתי את זה לכיוונים אחרים. אני רוצה לומר, שפרשת זיוף המסמכים והחשדות שהועלו כלפי מערכת המשפט היא פרשה סבוכה, שעדיין נמצאת, בשעות אלה, בחקירות נרחבות של המשטרה, אם כי ברור שהרוב המכריע, כפי ששמענו, של המסמכים שהוצגו היו מזויפים, וטוב שהובהר כי אין השופט מעורב בעניין.

בלי להיכנס לעצם העניין הנתון, כאמור, בחקירה, אני לא בקיא בכל פרטיה, דבר אחד, עולות מאליהן שתי דרישות המתבקשות מזווית אחרת לגמרי של הפרשה.

ראשית, עולה מאליה צדקת הדרישה הבלתי-פוסקת בשנים האחרונות כאן מצד חברי כנסת רבים שהעלו הצעות חוק על אי-פרסום שמות אנשים כל עוד הם חשודים, כל עוד לא הוגשו נגדם כתבי אישום ולא הוכחה אשמתם. זאת התביעה כשמפרסמים בתקשורת שמות חשודים. אני חושב שהשופטים עצמם צריכים להיות לה הנחשונים שיזרזו ויביאו, בסופו של דבר, סוף סוף, את החוק המיוחל והנכסף הזה לאו דווקא לגבי פרסום שמות שופטים אלא לגבי כל אזרח במדינה, שלעתים קרובות פרסום שמו כחשוד הורס את חייו ואת חיי משפחתו, ולאחר מכן מתברר לעולם כולו, קבל עולם ומלואו, שהוא חף מכל פשע ומכל אשמה. זה דבר ראשון. זה מזדקק עכשיו – – –

היו"ר מ' פלד:

אתה חייב לסיים.

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

הדבר השני – בכנסת הנוכחית, מונחות על שולחן הוועדה כמה הצעות חוק על שולחן הכנסת, הצעות שהוגשו על-ידי חברי כנסת לעריכת בחירות של שופטים המתמנים לכל ימי חייהם על-ידי ועדת – – –

היו"ר מ' פלד:

לא, לא, לא, לא – – –

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

אני רוצה להסביר מדוע, אני רוצה להסביר – – –

היו"ר מ' פלד:

זה לא שייך לעניין.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

כמו מועצת גדולי התורה.

היו"ר מ' פלד:

זה לא שייך לעניין. תסלח לי, אני מבקש ממך לסיים את דבריך.

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

— — — מר פלד

היו"ר מ' פלד:

אני מבקש ממך לסיים את דבריך.

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

— — — תן לי רק לסיים

היו"ר מ' פלד:

— — — נתתי לך מעל ומעבר

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

— — — לא מעל ומעבר

היו"ר מ' פלד:

מעל ומעבר לתקנון.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

— — — מגיע לי מהדוכן

היו"ר מ' פלד:

— — — מגיעה לך דקה

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — — הוא מציע לבחור את מועצת גדולי התורה

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

— — — אני מציע

היו"ר מ' פלד:

לא, שבית-המשפט ייבחר במועצת גדולי התורה.

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

— — — אתה יודע מה? אני גונז את הנייר

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה.

אברהם יוסף לייזרון (יהדות התורה):

רגע, רגע, אבל אני דורש, אני אגיד מה אני דורש, אתה לא יכול להישאר ככה עלום בעניין.

היו"ר מ' פלד:

בבקשה, דרוש.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אני רוצה שתדע בדיוק מה אני רוצה. אני רוצה שימנו שופטים לא בוועדת מינויים – רק שופט שכופה את דעותיו האישיות על פסיקות חייב לעמוד לבחירת הציבור ולהתמנות ולדעת שהציבור צריך למנות שופטים בישראל, ואז כל המצב עם מערכת המשפט יהיה שונה לחלוטין.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה.

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. אתם ביקשתם – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אני רוצה לשכנע את השר ואת שני חברי הכנסת – – –

היו"ר מ' פלד:

– – להעביר את זה לוועדה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

לא, לא, אני מציע להעביר לדיון במליאה ואני אסביר מדוע – – – מ-2 בפברואר עד 17 במאי הממשלה תיזום כמה ישיבות מליאה, וגם חברי הכנסת תמיד יוזמים – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

עד אז האמת תתגלה וגם אתה תרצה למסור הודעה על גמר חקירה ומציאת האמת – – – תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

בבקשה. אנחנו מצביעים על דיון במליאה. ההצבעה החלה. בבקשה.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 5

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא שהעלו חברי הכנסת ת' גוז'נסקי, ע'
זיסמן, א' רובינשטיין וי' שטרן בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר מ' פלד:

חמישה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעותיהם של חברי הכנסת תמר גוז'נסקי, עמנואל זיסמן, אמנון רובינשטיין ויורי שטרן עוברות לדיון במליאה.

אנחנו עוברים לנושא הבא: פריצות למשרדי יועצים אמריקנים של מפלגת העבודה ולבתייהם של אנשי ברק. המציעים אינם. אנחנו עוברים לנושא הבא: העלייה בממדי האבטלה. חברי הכנסת אינם. אנחנו עוברים לנושא הבא – הצעת חוק לקליטת העלייה, התשנ"ט–1999, של חבר הכנסת רומן ברונופמן. הלכו לקרוא לו?

הפסקה של חמש דקות.

(הישיבה נפסקה בשעה 14:28 ונתחדשה בשעה 14:40.)

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 33) (גמלת שאירים לילדיה

של עקרת בית שנפטרה), התשנ"ט-1999

(קריאה ראשונה)

היו"ר מ' פלד:

אנחנו מחדשים את הישיבה, והנושא הוא הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 33), (גמלת שאירים לילדיה של עקרת בית שנפטרה), התשנ"ט-1999, בקריאה ראשונה. חבר הכנסת דוד טל, בבקשה.

דוד טל (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת עזמי בשארה, הצעת החוק הזו עניינה ביטוח לאומי לעקרת הבית. עד היום, אם נפטר אבי המשפחה, עקרת הבית ובניה זכו לקצבת שאירים. לא כך הדבר, אדוני היושב-ראש, כשמדובר בעקרת הבית שנפטרה, והעול והעומס נפל על הבעל במקרים לא מעטים, במשפחה ברוכת ילדים שבה שישה, שבעה, שמונה, עשרה ילדים, והוא לא יכול לעמוד בנטל הנוסף שהוא אמור להיות גם אב וגם אם. אשר על כן באה הצעת החוק הזאת לתקן את הנושא ולומר, שכל אשה שנפטרה, ילדיה יזכו לקצבת שאירים.

אני מבקש לתמוך בהצעת החוק הזאת, משום שהיא מקובלת גם על הממשלה וגם על אנשי הביטוח הלאומי והיא מיטיבה עם העם. תודה.

היו"ר מ' פלד:

תודה. אנחנו מתחילים בדיון. ראשון הדוברים, חבר הכנסת עזמי בשארה. אחריו – חבר הכנסת חיים אורון. בבקשה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אדוני חבר הכנסת טל, אני תומך בחוק. אני חושב שזו יוזמה מבורכת וטובה, אף שהיא מהירה מדי. כבר אי-אפשר לנשום, רצים במדרגות כדי להגיע לסעיפי החוק. על כל פנים, כך נקרא כשפוסחים על הסעיפים.

אחרי התמיכה הזאת, בהזדמנות זאת, אני רוצה לדבר על נושא שנפל מסדר-היום משום שלא נכחו אנשים באולם. זה היה נושא שמלכתחילה התכוננתי לדבר עליו, והוא הנושא של הגנבות וההתקפות על משרדי מפלגת העבודה, או יועצי התעמולה של מפלגת העבודה שנשכרו בארצות-הברית. אומנם יש להביע כמה תמיהות לגבי בחירתה של מפלגת העבודה לנהל מלחמה שבמדיה האמריקנית, כלומר, לפזר את התמונה של המועמד לראשות name recognition, face recognition נקראת,

הממשלה בכל צומתי הדרכים וכו', לא חשוב מה כתוב מתחת לתמונה. למשל, אפשר שיהיה כתוב שם: הם שם, אנחנו כאן. מי זה הם? הערבים הפלסטינים; ומי זה אנחנו? היהודים. אני שואל: איפה אנחנו? אנחנו ב"אנחנו" או ב"הם"?

אני זוכר, שבעבר, מפלגת הטרנספר, זו היתה הססמה שלה לבחירות: הם שם, אנחנו כאן. לא טוב, לא טוב לחזור על זה.

דוד טל (ש"ס):

אני בהחלט מסכים אתך. יש עוד כמה סממאות – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

כן, מבחינת היפרדות וכו', אני לא חושב שזו סממת בחירות, אבל לא חשוב, אני לא אגיד את דעתי על הייעוץ של היועצים האמריקנים לגבי מסרים תקפים וגם תנועות יד תקיפות. אתם מכירים את נתניהו, כל פעם שהוא עושה ככה – הוא לא אומר אמת. אז תנועות יד תקיפות וחדות – יש לי הרבה מה להגיד על זה.

חיים אורון (מרצ):

אני הייתי בטוח שכשהוא עושה ככה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

על כל פנים, יש הרבה מה להגיד על זה, אדוני היושב-ראש. אני לא רוצה להיכנס לזה אלא לעצם הבריונות, שאנשים נכנסו למשרדים. זה הנושא, לדעתי, וזה הנושא שצריך לגנותו בחריפות.

אני רוצה להזהיר כאן את חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, מנטייה לחשוב, שבריונות היא חולשה. בדרך כלל אנשים משכילים ואנשים נאורים חושבים שבריונות היא חולשה. לפעמים בריונות היא כוח. בריונות זו חולשה כשאתה הולך ומתקיף וכו'. כשאתה נואש, זה לא בדיוק כך. אם השמאל הישראלי או הכוחות הדמוקרטיים בישראל או הכוחות הליברליים בישראל – שיכולים להיות גם ימין, לדעתי – ימשיכו בגישה הזאת כלפי מעשי בריונות, לדעתי יהפוך מעשה הבריונות של התקפת משרדים אחרים וכו' ויתפתח עד מהרה להתקפה בקלפיות וברחוב ובשוק וכו', והיא תהיה הפגנת כוח והפגנת ביטחון עצמי.

השמאל לא יכול והכוחות הדמוקרטיים בישראל לא יכולים להמשיך להתבצר כל הזמן מאחורי גינזיים, גינזיים של הדברים האלה. לדעתי, השמאל והכוחות הדמוקרטיים והליברליים גם צריכים להפגין איזה כוח. אני לא מתכוון חס וחלילה לעבירות על החוק.

היו"ר מ' פלד:

להשיב מלחמה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

לא, שום עבירה על החוק, אדוני היושב-ראש. אני מתכוון להפגין כוח, כלומר, להפגין ביטחון עצמי, ולא להתגונן מבחינת התוכן הפוליטי והצורה כל הזמן. זה חשוב מאוד בפוליטיקה. חשוב מאוד. לפעמים כוחניות נראית כאילו אתה מנצח. בריונות אחרי בריונות. מתי התקיפו בפעם האחרונה משרדים וגנבו מסמכים? אסור שזו תהיה סיסטמה מקובלת במערכת הבחירות, כי היא תתפתח עד מהרה. ואני חושב, שכאן השמאל והכוחות הדמוקרטיים חייבים, חייבים, חייבים שלא להפגין חולשה. אלא להפגין כוח.

אני תומך בחוק, אדוני היושב-ראש. תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גם אני תומך בהצעת החוק של חבר הכנסת דוד טל, ואני מקווה שהיא תעובד בוועדת העבודה והרווחה, שאולי אפילו תשלים את הליך החקיקה עד פיזור של הכנסת.

אבל אני מנצל את ההזדמנות הזאת שלא ללכת בכיוון שהלך בו ידידי חבר הכנסת עזמי בשארה, אלא דווקא לעסוק בכמה דברים שקשורים לביטוח הלאומי. אני לא יודע אם אתה יודע, חבר הכנסת טל, שבמסגרת חוק ההסדרים יש שחיקה של שורה של גמלאות של הביטוח הלאומי. הכנסת מחוקקת לפעמים חוקים מתוך כוונה ליצור מסגרת לחוקים הללו, ואחר כך, במסגרת הסדרים שונים, חלק מהקצבאות הללו נשחק. הדבר הבולט ביותר הפעם הוא שחיקה שאני לא זוכר כמותה בקצבאות של הביטוח הלאומי, למי שזכאי לדמי אבטלה, כאילו בנימוק שדמי האבטלה גבוהים מדי וצריך לקצץ בהם.

גם היום, מי שלא יודע, מי שזכאי לדמי אבטלה ברמות הגבוהות ביותר – ונכון שמדובר באחוז קטן – מי שמשתכר כ-20,000 שקל בחודש וקרה לו אסון והוא מובטל, ויש מקרים כאלה, מהנדס או מנכ"ל היום זכאי לביטוח לאומי בשיעור של כ-11,000 שקל לחודש. על-פי ההצעה, הוא יהיה זכאי לכ-5,400 שקל, השכר הממוצע במשק. זאת אומרת, במכה אחת, בהינף יד, מקצצים קצבה, שאגב היא

ביטוח. כי אותו אדם משלם דמי ביטוח ביחס להכנסתו. ובעצם, מאחורי הגישה הזו יש שתי מגמות ששתיהן מסוכנות. ואני פונה אליך כאיש ש"ס, ואל השר, גם על-פי תפיסותיו, שלא לתת להן יד.

המשמעות האחת היא, שהביטוח הלאומי נעשה פחות ופחות ביטוח ויותר ויותר ענף תקציבי. מי ששוחק את הממד הביטוחי מהביטוח הלאומי בעצם במידה רבה מאוד כורת את הענף שעליו נשענת מדינת הרווחה כולה. כי מה קורה בענף ביטוח דמי אבטלה? היות שהוא במחסור – למה הוא במחסור? הציבור חושב שענף ביטוח דמי אבטלה במחסור משום שהיו הרבה מובטלים והשתמשו בהרבה כסף. זה רק חלק מהתשובה. ענף ביטוח דמי אבטלה שבעבר המעסיק היה משלם לו 3%, היום המעסיק משלם לו 17 פרומיל. וכך הענף מצוי בגירעון.

עכשיו פתרו את הבעיה על-ידי העברת כספים מעודפים ממילואים לענף אבטלה, אבל כולם יודעים שזה ייגמר בעוד שנה-שנתיים. בעוד שנה, כשנדון על דמי אבטלה, יבוא שר האוצר – ואני לא אומר פקידי האוצר – ויאמר: תראו כמה כסף זה עולה, אין תקציב.

בהתחלה מייבשים את המקור, אחר כך משתמשים בו באופן מעוות, אחר כך אומרים: אין תקציב, וישאלו אותך ואותי: תגיד, מה יותר חשוב, דמי אבטלה בסך של 9,000 שקל לחודש למי שמגיע להם, או עוד ילד במעון לילדים חוסים? ושנינו נצטרך לבוא ולהגיד: לא ניתן לעמוד בדילמה הזאת.

לכן בנו את הביטוח הלאומי כענף ביטוח, כדי ששר העבודה והרווחה לא יצטרך ולא תהיה לו רשות לבחור בין לבין. אני אומר זאת בקשר להצעה חיובית, כשאתה אמרת שמעבר להצעות שנחוקק פה יש סכנה גדולה שבעימות הגדול על מדינת הרווחה אני לא תמיד מוצא אתכם בצד הנכון.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. אחרונת הדוברים, חברת הכנסת ענת מאור, בבקשה – אולי התכוונת לחוק השני, של הקיבוצניקים?

ענת מאור (מרצ):

כן. התכוונתי לחוק השני של הביטוח הלאומי.

היו"ר מ' פלד:

זה לא עכשיו. זה לאחר מכן. הנה, אני רושם אותך.

חבר הכנסת דוד טל, האם אתה מוכן להצבעה?

דוד טל (ש"ס):

כן.

היו"ר מ' פלד:

אנחנו ניגשים להצבעה על הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 33) (גמלת שאירים לילדיה של עקרת בית שנפטרה), התשנ"ט-1999, בקריאה ראשונה. ההצעה היא להעביר את הצעת החוק לוועדת העבודה והרווחה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 7

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 33) (גמלת שאירים לילדיה של עקרת בית שנפטרה), התשנ"ט-1999, לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר מ' פלד:

שבעה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת החוק מועברת לוועדת העבודה והרווחה. אני מוסיף את קולו של חבר הכנסת נסים דהן להצבעה. תודה.

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 34) (מענק לחייל שהוא חבר קיבוץ או מושב שיתופי שעבד בעבודה מועדפת או נדרשת), התשנ"ט-1999

(קריאה ראשונה)

היו"ר מ' פלד:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 34) (מענק לחייל שהוא חבר קיבוץ או מושב שיתופי שעבד בעבודה מועדפת או נדרשת), התשנ"ט-1999, קריאה ראשונה. יציג את הצעת החוק חבר הכנסת חיים אורון. בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתכבד להביא את הצעת החוק שבעצם היה צריך להביא אותה חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אבל מסיבות שהזמן גרמן, כפי שכולנו יודעים, הוא ביקש ממני להציג את החוק. שותפים להצעת החוק צבי הנדל, יהודה הראל, יצחק וקנין, נסים זילי, ענת מאור, חגי מירום, חנן פורת ושלום שמחון.

היו"ר מ' פלד:

האם אתה מוכן להוסיף גם את שמי?

חיים אורון (מרצ):

אני מוכן, אבל פשוט אין לי סמכות. אבל אני מוכן להוסיף את שמך.

היו"ר מ' פלד:

אני משתמש בסמכותי ומוסיף את שמי.

חיים אורון (מרצ):

אתה לא יכול. תוסיף את תמיכתך. מצדי, כמובן, אין שום בעיה לצרף את מי שרוצה לחוק, אבל זה לא בסמכותי.

היו"ר מ' פלד:

אני מבין.

חיים אורון (מרצ):

מדובר בהצעת חוק שמטרתה להשוות את מעמדם של חיילים משוחררים בני קיבוץ לחיילים משוחררים שאינם בני קיבוץ. נוצרה איזו לאקונה בחוק – ורבים מאתנו עסקו בה הרבה מאוד זמן – שבעצם יצרה מצב, שכן קיבוץ, כאשר הוא משתחרר משלוש שנות שירות, או בת קיבוץ שהשתחררה משנתיים שירות, לא זכאים למה שכולנו הכרנו לפני שנים מספר כמענק בגין עבודה מועדפת או

עבודה נדרשת. זאת מהטעם הפשוט שחברי הקיבוץ אינם מוכרים כשכירים באבחנה של זכאים לדמי אבטלה, וזאת האבחנה שהחוק קבע למי שנכנס בדלת הזאת.

ההצעה באה ואומרת, שאותה זכות שיש לכל חייל או חיילת שמשתחררים בכל מקום שהוא, אותה זכות בדיוק, לא יותר ולא פחות, ראוי שתינתן גם לחייל או לחיילת בני קיבוץ או בני מושב שיתופי, או אגודה שיתופית, שהיום, היות שהם לא שכירים באגודתם, גם אם הם עבדו בחקלאות, או בבניין, או בתיירות, או בכל אותם ענפים שהם עובדה נדרשת, לא יכלו לקבל את ההטבה שהיא הטבה בגין השירות בצה"ל. היא לא הטבה בגין העבודה. זאת אומרת, אנחנו יצרנו פה חיבור בין מי שמשרת בצה"ל לבין מי שהלך לעבוד בעבודה מועדפת. זו אחת הצורות שהחברה הישראלית מתגמלת בה את המשרתים בצה"ל מחד גיסא ואת מי שעובדים בעבודות נדרשות מאידך גיסא.

הצעת החוק הזאת, על כל סעיפיה, באה להשוות את קבוצת הבנים והבנות, בני הקיבוץ והמושב השיתופי, לכלל הבנים והבנות במדינת ישראל. כל הסעיפים שמופיעים בהמשך על תקופת הכשרה וכל האלמנטים האחרים מופיעים גם בחוק המקורי.

אני רוצה להעיר הערה אחת שהיא מעבר לחוק, ואני אומר אותה כהערה שצריכה דיון לא רק לגבי הקבוצה שאני מדבר עליה. המצב היום הוא, שחייל או חיילת שמשרתים תקופת קבע, אחרי קורס קצינים, או אחרי קורסים מקצועיים רבים, נמנעת מהם הזכות הזאת. פה אני לא מדבר רק על בני קיבוץ ובנות קיבוץ, אלא אני מדבר על כולם. נמנעת מהם הזכות הזאת מתוך התפיסה שאומרת, שבעצם אותו חייל המשיך לא כחייל, אלא כתושב המדינה, לעבוד בצה"ל. היות שהוא עובד בצה"ל, הוא לא זכאי להטבה הזאת. אבל אנחנו כולנו יודעים, ואני אומר זאת על סמך פניות של חיילים וחיילות, שבהרבה מקרים שנת הקבע היא בעצם המשך השירות הסדיר. אני לא מדבר על כך שמישהו חתם קבע לארבע-חמש שנים.

היו"ר מ' פלד:

אתה מדבר על השנה שאחרי קורס קצינים?

חיים אורון (מרצ):

אחרי קורס קצינים, או אחרי קד"צים מסוימים, או אחרי קורסים מסוימים, או אחרי שירות בסירות מסוימות, כמו קורס חובלים וכו'. לא אגיד את שמות היחידות שאתה ואני מכירים. מדובר בכל המקומות שבהם נתבעים החיילים לחתום לפרקי זמן של חצי שנה, שנה, ואני לא מתכוון ליותר, שהם בעצם המשך השירות הסדיר. מאותה אוכלוסייה נמנעת הזכות הזאת, כי הטענה הפורמלית היא, שהם כבר התחילו להשתכר במקום אחר. מה עוד שמנקודת המבט של החייל או החיילת – – –

היו"ר מ' פלד:

מדברך יוצא שבת או בן שהולכים לקורס קצינים נענשים ולא זוכים לזכות הזאת.

חיים אורון (מרצ):

נכון. אלה דברים שמשקפים את המציאות.

היו"ר מ' פלד:

זה עיוות מוחלט.

חיים אורון (מרצ):

לכן, זה לא מופיע כאן. אם תשימו לב, בסעיף 4(2) הדבר נאמר במפורש. נאמר שם, ש"אחרי חוק שירות ביטחון" יבוא 'למעט שירות צבאי לפי התחייבות לשירות קבע'. ה"למעט" הזה חל על כולם. הוא גם חל על הצעת החוק הזאת. אני לא אציע את התיקון הזה אם הוא לא יתקבל כמובן לגבי כולם. לא אציע אותו רק לגבי האוכלוסייה של בני ובנות הקיבוץ והמושב השיתופי. אבל אם במסגרת הדיון בוועדה הנושא הזה יעלה ויימצא פתרון – אדרבה. אגב, אני לא מציע תקופה של מעבר לשנה אחת, כי אני חושב שברגע שחייל או חיילת מתחילים לשרת תקופות ארוכות יותר, הם באמת עוברים לקטגוריה אחרת.

היו"ר מ' פלד:

נכון.

חיים אורון (מרצ):

אבל מדובר באותם משכי זמן, שהם על-פי כל אמת מידה המשכו של השירות הסדיר. אני חושב שצריך לשקול זאת. יש גם כמה טיעונים נגדיים, לרבות העובדה שהם מקבלים שכר וכו'. אבל אני מציע שעל כך נדון בוועדה, כאשר הנושא הזה יגיע לדיון. אני מקווה שהחוק יתקבל בהסכמה. תודה רבה.

נסים דהן (ש"ס):

מהי העלות שבה מדובר?

חיים אורון (מרצ):

כתוב שעלות החוק היא 3 מיליוני שקלים ומקור המימון הוא ענף ביטוח אבטלה, שאנחנו מכירים אותו טוב מאוד.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. ראשונת הדוברים – חברת הכנסת ענת מאור. אחריה – חברת הכנסת חזן.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת החוק הזו, שאנו מעלים אותה באיחור רב, היא בעצם תיקון עיוות של חוסר תשומת לב, ואני לא מאשימה את הכנסת, אלא את חוסר תשומת הלב שלנו בזמן חקיקת החוק המקורי. בכלל, אני חושבת שכבית-המחוקקים חשוב שנהיה עירנים לסוגיה הזאת. הרעיון של האגודה השיתופית בא לאפשר ייחודיות לצורת חיים שהלוואי שחבריה ירצו לשמור עליה, אבל זה עניין פנימי לדיון בתוך התנועה הקיבוצית. כל הנושאים שקשורים בביטוח לאומי ובמיסוי יש להם ייחודיות בגלל עקרון האגודה השיתופית, שכן היחיד הוא לא פרט בפני עצמו מבחינה כלכלית ומבחינת הישות לגבי ביטוח לאומי אלא האגודה השיתופית.

אני רוצה לציין בפני חברי הבית, שבמצב הקודם, בהעדר החוק הזה, בנות ובני קיבוץ ובני משק נאלצו להירשם כשכירים אצל אביהם במשק או בקיבוץ. זה אבסורד מבחינת התחושה, מבחינת השייכות וגם מהבחינה הפורמלית.

היו"ר מ' פלד:

גם זה היה באיחור.

ענת מאור (מרצ):

גם זה היה באיחור.

היו"ר מ' פלד:

עד שלמדו את הפטנטים.

ענת מאור (מרצ):

על מנת שיוכלו ליהנות מאותה זכות שכולם מקבלים בתיירות, בחקלאות ובתעשייה, הם נאלצו להיות שכירים בביתם הם. החוק הגיע לאחר שהיתה בעצם פסיקה של בית-המשפט המחוזי בבאר-שבע, לאור פנייתו של בן קיבוץ דביר אל בית-המשפט המחוזי. השופט ממש לא האמין למשמע אוזניו. למעשה אנחנו, כמחוקקים, התעוררנו מאוחר יותר.

בזאת אני רוצה, כמובן, לברך את עצמנו, שמצאנו את הפתרון המשפטי, ואת הכנסת שתקדם זאת. אני מקווה, שבאמת נסיים זאת עד השבוע הבא, ונהיה עירנים בכל חקיקה שקשורה למיסוי ולביטוח לאומי כדי לתת תשומת לב לייחודיות של האגודה השיתופית. זה מעבר למחלוקות אחרות שהן לגיטימיות. למשל, חוק עיגון זכויות חקלאים על הקרקע – חקלאים פרטיים, חקלאים התיישבותיים, קיבוצים ומושבים – זה ויכוח גדול, ואני מבינה אותו. אבל צריך שלא נימצא, בגלל חוסר תשומת לב, פוגעים בבנים ובבנות שהם כמו כל עם ישראל. אין פה שום העדפה. יש פה השוואת זכויות.

אדוני היושב-ראש, לבסוף, בחקיקה אנחנו מקפידים שלא לדבר על עניינים אחרים, ואכן אשמור על הנוהג הזה. אני רק רוצה לפנות לחברי ועדת הכספים שיושבים פה גם בנושא תקציב המדינה, וזה מעבר לכל מחלוקת. היום היו פה 300 בני נוער מהפנימיות של עליית הנוער. אני פונה אליכם: החטא הזה של זריקת 3,000 נערות ונערים – הם היו אדירים ועם להט, נפגשנו אתם, חבר הכנסת צבי הנדל ואני – אני פונה אליכם להסיר כל מחלוקת בנושא ולתת תשובה לכל נער ונערה בפנימיות, בחינוך הנפלא שהם מקבלים, בהשקעה עתירת השנים, כי זה מפעל ציוני חינוכי שאסור בכלל להעלות על הדעת לפגוע בו. תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

תודה. חברת הכנסת מאור, הנה, בשני הנושאים שעסקת בהם יש לנו הסכמה. תראי לאן הגענו. חברת הכנסת נעמי חזן, אחרונת הדוברים, בבקשה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אולי נשמע מהדוברים הקודמים וגם ממך כאילו יש פה אינטרס רק של חברי קיבוצים.

היו"ר מ' פלד:

בשום פנים ואופן.

נעמי חזן (מרצ):

משום שאני אינני חברת קיבוץ אלא עירונית וירושלמית, החלטתי לקום ולומר דברים לטובת הצעת החוק הזאת. נוצר מצב, שמחד גיסא חברי קיבוצים או מושבים שיתופיים למיניהם, כמעט 100% מהם משרתים בצבא-הגנה לישראל, ומאידך גיסא, בגלל עיוותים בחוק, באמת לא באשמתם, הם

אינם זכאים לקבל מה שכל חייל וחיילת משוחררים מקבלים. לכן, היוזמה הזאת ברורה, משום שהיא מיישרת קו. היא יוצרת מצב של זכויות שוות לאנשים שנטלים על עצמם גם את חובת ההגנה על המדינה. מהבחינה הזאת צר לי מאוד שנוצר מצב שהוא כמעט בלתי אפשרי, שאי-אפשר להגן עליו על-פי כל אמת מידה, והחברים הנכבדים שהציעו את הצעת החוק החליטו לתקן רק עכשיו.

באותה הזדמנות, אם מותר לי, אתייחס גם לנקודה ספציפית – נקודה בעייתית שקיימת בסעיף 4 בדיוק לאותה קבוצה שמשרתת מסיבות שונות עוד שנה בשירות קבע, כדי לשרת ביחידות מובחרות. העובדה שיש פה אובדן של הטבות כתוצאה מההתנדבות הנוספת שהיא חלק מתפקידים חשובים ביותר – גם באופן כללי כדאי לתקן אותה.

חמן ברונפמן (ישראל בעלייה):

חברת הכנסת פרופסור נעמי חזן – – –

נעמי חזן (מרצ):

חבר הכנסת ד"ר ברונפמן, אני ערה – – –

חמן ברונפמן (ישראל בעלייה):

רציתי להביע תמיכה בכל מה שנאמר עד כה.

נעמי חזן (מרצ):

יפה. תודה. אתה רוצה שאקצר בדברי, כדי שאתה תוכל להעלות את הצעת החוק שלך.

חמן ברונפמן (ישראל בעלייה):

זה היה המשפט הבא.

נעמי חזן (מרצ):

בוודאי. עם כל הכבוד לך, הצעת החוק הזו גם היא חשובה, וגם הסוגיה שאנו מעלים חשובה. על כן, כל אחד בזמנו ובזמנה.

אדוני היושב-ראש, לגבי אותה סוגיה של חתימה, הבעיה הופכת להיות בעיה מרכזית גם לחיילות, משום שיותר ויותר נפתחים תפקידים חדשים לחיילות – תפקידים המחייבים אותן לחתום לתקופה אפילו של שנה של שירות קבע. לא מדובר בצבא קבע באופן כללי, אבל זה חלק אינטגרלי ומתמשך של השירות הצבאי.

היו"ר מ' פלד:

נכון.

נעמי חזן (מרצ):

גם העניין הזה מחויב תיקון. אני מקווה, שכאשר נגיע לשלב ההכנה לקריאה שנייה וקריאה שלישית, לא יקראו לנושא הזה נושא חדש. אני בהחלט תומכת בחוק. בהזדמנות זו – גם אתמוך בחוק של חבר הכנסת ברונפמן ואחרים, כאשר החוק הזה יעלה לדין בדקות הקרובות. תודה רבה.

חזן ברונפמן (ישראל בעלייה):

תודה.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. לפני שאנו עוברים להצבעה, אני רוצה לומר משפט אחד. אני לא רוצה לתקן עכשיו את שם החוק, אבל יכול להיות שאומר זאת בדיון בוועדה. הייתי מוריד את המלה "קיבוץ". אולי היא יוצרת איזה אנטגוניזם. אני חושב, שכמו התוספת שאתה הוספת, חבר הכנסת אורון, ודיברה עליה לאחרונה חברת הכנסת חזן, זה חוק שמחזיק בתוכו את כלל האוכלוסייה – קצינים בקבע, קצינות בקבע. זה חשוב מאוד.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 34) (מענק לחייל שהוא חבר קיבוץ או מושב שיתופי שעבד בעבודה מועדפת או נדרשת), התשנ"ט-1999 – העברתה לוועדת העבודה והרווחה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 11

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 34) (מענק לחייל שהוא חבר קיבוץ או מושב שיתופי שעבד בעבודה מועדפת או נדרשת),
התשנ"ט–1999, לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

נסים דהן (ש"ס):

מהי עמדת הממשלה?

היו"ר מ' פלד:

11 בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. החוק עבר לוועדת העבודה והרווחה להכנתו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר מ' פלד:

לפני הנושא הבא, הודעה לסגנית מזכיר הכנסת. בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי שבה והונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון מס' 10), התשנ"ט–1999, מטעם ועדת החוקה, חוק ומשפט, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

עוד הונחה החלטת ועדת הכנסת מהיום בנושא חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969 – אישור שינוי בהרכב הסיעתי של הכנסת לגבי סיעת מרצ ושינוי. תודה.

הצעת חוק לקליטת העלייה, התשנ"ט–1999

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר מ' פלד:

עתה, הצעת חוק לקליטת העלייה, התשנ"ט–1999; הצעת חוק פ/2690, של חבר הכנסת רומן ברונפמן. בבקשה.

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, זו הפעם הראשונה שאני מופיע על במת הכנסת כאשר אתה מנהל את הישיבה, ואני אולי עושה זאת באיחור אבל אני רוצה לאחל לך הצלחה בתפקיד החדש.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה.

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

אדוני השר, חברי הכנסת – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה מראה שלא דיברת מספיק.

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

חבר הכנסת רובי ריבלין, אמת. יש לי תכונות לכאן ולכאן, ואחת מהן היא שאני לא מרבה להופיע על במת הכנסת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

חומן בחונפמן (ישראל בעלייה):

אני מודה על ההזדמנות שניתנה לי היום על-ידי יושב-ראש הכנסת – –

היו"ר מ' פלד:

היום מדברים על צוק העתים.

חומן בחונפמן (ישראל בעלייה):

– ועל-ידי ועדת הכנסת להניח את הצעת החוק לקליטת העלייה. זה כבוד גדול, כי הצעת חוק זו של סיעת ישראל בעלייה – זו לא הצעת חוק פרטית שלי אלא של כל הסיעה, של כל חברי הכנסת מטעם הסיעה – באה לתת ביטוי הולם לאותו קובץ חוקים שקיים היום במדינת ישראל שעניינם קליטת העלייה.

אני חושב שמיותר לציין, שאחת מהמטרות העליונות של קיום המדינה היא קליטת העלייה מכל התפוצות וקיצוץ של העם היהודי בארצנו. אבל, כשאנחנו מסתכלים על המסגרת החוקית אנחנו רואים הרבה מאוד לאקונומיות, משפטיות, אנחנו רואים הרבה מאוד תקנות משרדיות ובין-משרדיות. לא מצאנו בחוקים של מדינת ישראל חוק מסגרת אחד שעניינו ומטרתו קליטת העלייה במדינת ישראל.

לכן, אחרי הרבה עבודת הכנה והקמת שתי ועדות ציבוריות – האחת, ועדה בראשותו של עורך-הדין אוריאל לין, חבר הכנסת לשעבר, והשנייה ועדה שהיו מיוצגים בה פעילים ואנשי ציבור מקרב העולים החדשים – קיבצנו ביחד את כל ההמלצות של שתי הוועדות והנחנו על שולחנה של הכנסת הצעת חוק לקליטת העלייה.

כפי שאמרתי, זה חוק מסגרת שמקבץ תחת קורת-גג אחת את כל החוקים ואת כל התקנות שיש היום במשרדי הממשלה בנושא קליטת העלייה. אני חושב שהחשיבות של החוק היא במובן מסוים חשיבות דקלרטיבית, ונוסף על כך חשיבות אופרטיבית שנותנת למחוקק הישראלי את חוק המסגרת לטובת העולים וקליטתם בארצנו.

אני מקווה, שגם בכנסת החמש-עשרה, מי שייבחר ימשיך בחקיקה הזאת לטובת הציבור. תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

תודה. ישיב השר לקליטת העלייה.

השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הצעת החוק לקליטת העלייה בעצם מסתובבת, אפשר לומר, בכמה קדנציות של כנסת ישראל. אני חושב שברגע זה אנחנו עדים בפעם הראשונה אולי להצעת חוק, שכפי שגם נאמר על-ידי יושב-ראש הסיעה, חבר הכנסת ברונפמן, היא לא יוזמה פרטית של חבר כנסת זה או אחר. ההצעה הנוכחית היא בעצם עיבוד של תוצאות של עבודת ועדה מקצועית שהוקמה בזמנה על-ידי הסיעה, והשתתפו בה מומחים מתחומים שונים – ממשד הקליטה, מהסוכנות היהודית, ממשד ממשלה נוספים, עורכי-דין, אנשי כספים וכן הלאה וכן הלאה.

ברור שההצעה הזאת אינה הצעה סופית, והיא אולי עוד תעבור אי-אלו שינויים בוועדות. אבל אני חושב, שמה שמבדיל את ההצעה הנוכחית משאר ההצעות שראינו היא מקצועיותה, רצינותה, וכפי שאמרתי, ההצעה הזאת נועדה לאפשר לנו לראות בפעילות של משרדים שונים של הממשלה אחידות וגם בסיס חקיקתי.

אני רוצה כאן להוסיף ולומר, שאולי בתחילת הקדנציה, בימים הראשונים של הקדנציה, לפחות שלי כשר הקליטה, הייתי יכול להיות קצת סקפטי ולומר: חברים, יש כל כך הרבה דברים לעשות ולשנות, האם החקיקה היא הדבר החשוב ביותר שנדרש מבחינת קליטת העלייה? אבל אני חושב, שכולנו עדים לכך שבשלוש השנים האחרונות חלו שינויים ושיפורים רבים בתחום קליטת העלייה, ולדעתי גם הגיע הזמן באמת לעזור בפתרון הדילמה הנצחית של משרד הקליטה, האם הוא משרד המתאם את הפעילות של משרדים שונים של הממשלה או משרד מבצע. ברגע שיהיה בסיס מבחינת החקיקה לכל הפעילות בתחום קליטת העלייה, אני כשר הקליטה מאמין, שגם אולי השטח האפור בין משרדי ממשלה שונים יצטמצם, וגם הפעילות של הממשלה וכל הגופים בתחום קליטת העלייה תהיה מסודרת יותר.

אני גם חושב שאין מועד טוב יותר מלהביא את ההצעה הזאת מאשר התאריכים הנוכחיים, בכל המובנים, גם במלאות 50 שנה למדינת ישראל, וכבר דיבר חבר הכנסת ברונפמן גם על החשיבות הדקלרטיבית של החוק. נזכיר גם אולי את הכניסה שלנו למאה ה-21 כמדינה שמושכת עולים; לא רק מדינה שרוצה לקבל או בעצם חייבת לקבל את הנרדפים מקהילות שונות, אלא מדינה שאומרת בבירור מה הן הכוונות שלה, מה הן האפשרויות שלה, מה הם היכולות והרצונות שלה בתחום קליטת העלייה.

אדוני היושב-ראש וחברי חברי הכנסת, אני מאמין, שעל-ידי פעילות ברוכה זו נוכל להביא לארץ עוד עולים רבים – לא רק מקהילות מדוכאות ונרדפות, אלא מכל רחבי תבל. אני כולי תקווה, שכל חברי הבית, גם היום וגם בעתיד, יעבדו ביחד על הצעת החוק הזאת ויתמכו בה. תודה רבה.

אחרי ההצבעה הייתי מבקש מהיושב-ראש להעביר את הצעת החוק לוועדת העלייה והקליטה.

נסים דהן (ש"ס):

אני מבקש להעביר לוועדת הכספים.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

לוועדת הכספים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לוועדת הכנסת.

היו"ר מ' פלד:

לוועדת הכנסת?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

ביקשו ועדת כספים והוועדה לקליטת העלייה, לכן נעביר לוועדת הכנסת שתחליט.

היו"ר מ' פלד:

אנחנו מצביעים על העברתה של הצעת החוק לקליטת העלייה, התשנ"ט–1999, לוועדת הכנסת, שתחליט לאן להעבירה.

הצבעה מס' 6

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 11

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק לקליטת העלייה, התשנ"ט–1999, לדיון מוקדם

בוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר מ' פלד:

11 בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. הצעת החוק עברה לוועדת הכנסת. תודה רבה.

ישיבת הכנסת הבאה תתקיים ביום שני בשעה 16:00. ישיבת הכנסת נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 15:17.